

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه:	سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
عنوان و نام پدیدآور:	سند راهبردی مهارت و فناوری سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای / به کوشش کوروش پرنده... [او دیگران]: ویراستاران طاهرپور ... [او دیگران].
مشخصات نشر:	تهران : سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری:	۱۴۰ ص.
شابک:	۵۰۰۰۰ ریال ۱-۲۵۲-۱۵۳-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیپا
یادداشت:	به کوشش کوروش پرنده، پوراندخت نیرومند، عزیز حبیبی ینگجه، علی موسوی، محبوبه رنجبر.
یادداشت:	ویراستاران طاهرپور، علیرضا ستاری‌زاده، لیلا علیزاده، ابوالفضل ممتاز، زهرا عزیزی ...
یادداشت:	واژه‌نامه.
یادداشت:	کتابنامه: ص. ۹۵.
موضوع:	سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
موضوع:	آموزش حرفه‌ای- ایران- آینده‌نگری
موضوع:	آموزش حرفه‌ای- ایران- سیاست دولت
موضوع:	آموزش فنی- ایران- آینده‌نگری
موضوع:	آموزش فنی- ایران- سیاست دولت
شناسه افزوده:	پرنده، کوروش، ۱۳۵۲-، گردآورنده
رده‌بندی کنگره:	LGR- ۲۱۶ / س ۹ ۱۳۹۰
رده‌بندی دیوبی:	۳۷۸/۵۵
شماره کتابشناسی ملی:	۲۵۸۹۸۶۰

عنوان کتاب : سند راهبردی مهارت و فناوری سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

رئیس کمیته تدوین سند: دکتر کوروش پرنده

دبیر تدوین سند: پوراندخت نیرومند

تدوین کنندگان سند: دکتر کوروش پرنده، پوراندخت نیرومند، دکتر عزیز حبیبی ینگجه، سید علی موسوی، محبوبه رنجبر، دکتر علیرضا طاهرپور

کمیسیون تخصصی بررسی و داوری: علیرضا طاهرپور، ابوالفضل علیزاده، زهرا ممتاز، حسن عزیزی، رامک فرح آبادی، حمید ارواحی، بیتا صالح‌پور،

کمال احمد آلی، دکتر اکبر فرجی ارمکی

صفحه آرا: لیلا ستاری‌زاده، احمد یارمحمدی   طراح جلد: پگاه گودرزی

ویراستاران: دکتر علیرضا طاهرپور، لیلا ستاری‌زاده، ابوالفضل علیزاده، زهرا ممتاز، حسن عزیزی، رامک فرح آبادی، حمید ارواحی، بیتا صالح‌پور،

کمال احمدآلی، دکتر اکبر فرجی ارمکی، سید محمد حسینی منصف، حمیده قنبری و شکراله جمالی

نشانی: خیابان آزادی، نبش چهارراه خوش، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

سند راهبردی مهارت و فناوری
سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
سال ۱۳۹۰

مرکز پخش: شرکت تعاونی توزیعی خاص کارکنان سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور
آدرس: خیابان آزادی، نبش خوش جنوبی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای
تلفن: ۶۶۴۲۶۶۶۹

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
مقدمه	
فصل اول: مقدمه‌ای بر سند راهبردی مهارت و فناوری سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور	
نگاهی بر کلیات سند راهبردی	۱
اهداف راهبردی تدوین سند راهبردی مهارت و فناوری	۱
تعاریف و مفاهیم اساسی	۲
راهبرد.....	۲
سیاست	۲
برنامه (مقصد و مسیر).....	۳
برنامه‌ریزی.....	۳
برنامه‌ریزی راهبردی.....	۳
اهداف برنامه‌ریزی	۴
هدف.....	۴
هدف‌گذاری.....	۵
فواید هدف‌گذاری.....	۵
ویژگی‌های اهداف	۵
توسعه و بهره‌وری در سازمان	۶
آموزش و بهره‌وری	۸
آموزش فنی و حرفه‌ای	۹
فناوری.....	۱۰
فصل دوم: نگاهی بر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	
تاریخچه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	۱۳
نظام آموزش فنی و حرفه‌ای کشور از منظر اسناد و قوانین	۱۴
وظایف قانونی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور	۱۶
فصل سوم: جایگاه و ظرفیت‌های مهارت فنی و حرفه‌ای در قوانین موضوعه و اسناد بالادستی کشور	
قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۱۹
سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در ۱۴۰۴ هجری شمسی	۱۹

فهرست مطالب

۲۰	برنامه پنج ساله پنجم توسعه‌ی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰).....
۲۳	منشور کاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.....
۲۵	سیاست‌های کلی اشتغال.....
۲۶	نقشه جامع علمی کشور.....
۲۷	سیاست‌های کلی نظام اداری.....
۲۸	تحول در نظام اداری کشور.....
۳۲	قانون مدیریت خدمات کشوری.....
۳۲	قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات.....
۳۳	آیین‌نامه نظام آموزش مهارت و فناوری.....
۳۹	قانون کارآموزی.....
۴۳	قانون کار.....
۴۶	قانون بیمه بیکاری.....
۴۶	قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان.....
۴۷	قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی.....
فصل چهارم: راهبردها، سیاست‌ها و برنامه‌های سند	
۵۱	واژه‌نامه.....
۵۲	راهبردها و سیاست‌ها.....
۵۴	راهبرد ۱: حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی.....
۵۵	سیاست ۱: افزایش قابلیت حضور در عرصه‌های بین‌المللی.....
۵۹	سیاست ۲: ارتقاء جایگاه کشور در مسابقات بین‌المللی مهارت.....
۶۴	سیاست ۳: اعتبار بخشی به آموزش‌های سازمان در سطح بین‌المللی.....
۶۶	راهبرد ۲: طراحی و استقرار نظام جامع مهارت و فناوری.....
۶۷	سیاست ۴: یکپارچه‌سازی آموزش‌های مهارتی از طریق استقرار نظام جامع مهارت و فناوری در سطح ملی.....
۶۹	سیاست ۵: ارتقاء فرهنگ مهارت‌آموزی و افزایش منزلت اجتماعی مهارت‌آموختگان.....
۷۲	راهبرد ۳: توسعه و ارتقاء آموزش‌های مهارتی.....
۷۳	سیاست ۶: ساماندهی استانداردها و منابع آموزشی سازمان.....
۷۴	سیاست ۷: طراحی و استقرار الگوهای آموزش مهارتی با رویکرد تقاضا محوری و مبتنی بر محیط کار.....
۷۷	سیاست ۸: توسعه مشاوره آموزشی و شغلی در کلیه مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای.....

فهرست مطالب

سیاست ۰۹: طراحی و استقرار الگوی توسعه‌ی آموزش‌های مهارتی	۷۹
سیاست ۱۰: فراهم نمودن سازوکارهای لازم برای بهره‌برداری متقابل از اعتبار گواهینامه‌ها و مدارج علمی نظام آموزش غیررسمی و رسمی کشور ..	۸۰
سیاست ۱۱: توسعه/ بهبود فضاهای آموزشی و ارتقاء / تکمیل تجهیزات مراکز آموزشی سازمان بر اساس استانداردهای آموزشی	۸۲
راهبرد ۰۴: تحقق عدالت اجتماعی	۸۴
سیاست ۱۲: توانمندسازی زنان از طریق آموزش‌های مهارتی	۸۵
سیاست ۱۳: توانمندسازی آسیب‌دیدگان اجتماعی از طریق آموزش‌های مهارتی	۸۷
سیاست ۱۴: اشاعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مناطق محروم و کمتر توسعه یافته	۸۹
راهبرد ۰۵: توسعه مشارکت ذینفعان	۹۱
سیاست ۱۵: فراهم‌سازی بستر مناسب جهت گسترش حضور بخش غیردولتی و تعاونی	۹۲
سیاست ۱۶: توسعه مشارکت با بخش‌های عمومی و دولتی	۹۴
راهبرد ۰۶: استاندارد سازی - اصلاح و بهبود روش‌ها و فرآیندها	۹۶
سیاست ۱۷: اهتمام به پژوهش محوری در تصمیم‌سازی	۹۷
سیاست ۱۸: بازنگری، اصلاح، توسعه و بهینه‌سازی الگوهای ارزشیابی مهارت	۹۸
سیاست ۱۹: استقرار مدیریت ارزیابی عملکرد در سازمان	۱۰۱
سیاست ۲۰: بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتقاء خدمات الکترونیکی در جهت تحقق دولت الکترونیک	۱۰۳
سیاست ۲۱: حمایت از خلاقیت و نوآوری سازمانی	۱۰۶
سیاست ۲۲: بسترسازی مناسب جهت ارزیابی آموزش‌های مهارتی و رهگیری اشتغال مهارت آموختگان	۱۰۸
راهبرد ۰۷: جذب مربیان توانمند، ارتقاء و توانمندسازی منابع انسانی سازمان	۱۱۰
سیاست ۲۳: جذب مربیان توانمند و ارتقاء شایستگی (دانش، مهارت و نگرش) مربیان سازمان و بهبود شرایط رفاهی و معیشتی مربیان	۱۱۱
سیاست ۲۴: ارتقاء تحصیلی و مهارتی کارکنان سازمان و خانواده‌های آن‌ها	۱۱۳
سیاست ۲۵: ارتقاء سطح سلامت جسمی، روحی و فرهنگی کارکنان و خانواده‌ی آن‌ها	۱۱۵
راهبرد ۰۸: توسعه و ارتقاء بهره‌وری منابع مالی سازمان	۱۲۰
سیاست ۲۶: استفاده‌ی بهینه از منابع مالی	۱۲۰
سیاست ۲۷: افزایش منابع درآمدی سازمان	۱۲۲
منابع و مأخذ	۱۲۴

مقدمه

ایران اسلامی بر اساس سند چشم انداز ۲۰ ساله کشور، در افق ۱۴۰۴ کشوری است: «برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی»؛ بی شک دستیابی به این چشم‌انداز بلند، عزم جدی، تلاش وافر و پویایی بیش از پیش تمامی مجموعه‌های علمی و آموزشی کشور را می‌طلبد.

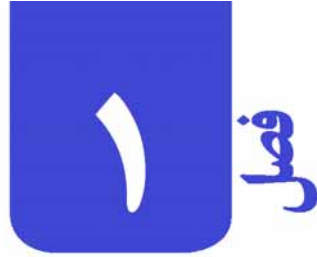
نیل به این چشم‌انداز، مستلزم تغییر رویکرد کشورهای جهان از «اقتصاد مبتنی بر منابع» به «اقتصاد مبتنی بر دانش» و اهمیت یافتن موضوع دستیابی به توسعه پایدار در این کشورها، با سه محور: (۱) نوآوری و کارآفرینی، (۲) فناوری و (۳) شایستگی است. امروزه علم، فناوری و نوآوری به عنوان محور رشد و توسعه اقتصادی، ایجاد توانمندی فناورانه، توسعه و رفاه کشورها شناخته شده و در این میان بهبود شایستگی‌ها و مهارت‌های نیروی انسانی، ارتقای توانمندی یادگیری آن‌ها از طریق یادگیری مادام‌العمر و همچنین گسترش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، مهم‌ترین ابزارهای سیاست نوآوری و فناوری هستند.

به اعتقاد صاحب‌نظران، کسب مهارت با رویکرد فناورانه، نقشی اساسی در رشد اقتصادی متوازن، افزایش رفاه عمومی، توسعه اشتغال پایدار و مولد، استفاده بهینه از فرصت‌ها، منابع ملی و منطقه‌ای، افزایش همبستگی اجتماعی و ملی و ایجاد تنوع در کسب و کار دارد. نرخ بالای (بیش از ۵ برابر) ماندگاری و توسعه‌ی شرکت‌هایی که براساس فناوری و با رویکردی کارآفرینانه شکل می‌گیرند، نسبت به کسب و کارهای معمولی، دلیلی بر اهمیت کارآفرینی و فناوری در توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی است. اهمیت مهارت به حدی است که سازمان بین‌المللی کار، در کنار ترویج کار شایسته به عنوان یک عامل مولد، ترویج کارآفرینی و سرمایه‌گذاری خصوصی، ترویج قابلیت استخدام از طریق افزایش دانش و مهارت، افزایش پایداری اجتماعی و زیست محیطی آینده، ایجاد اشتغال شایسته و مولد برای نیروی کار فقیر، ساختن یک چارچوب کلان اقتصادی جدید برای رشد اشتغال را از محورهای اساسی فعالیت خود قرار داده است. تربیت افراد متخصص و ماهر و توسعه‌ی قابلیت‌های فناورانه‌ی کشور از عوامل کلیدی و انکارناپذیر در توسعه پایدار محسوب می‌شود. آموزش‌های مهارت و فناوری به عنوان یکی از ارکان اصلی توانمندسازی سرمایه‌های انسانی، امکان ثروت‌آفرینی و قابلیت دسترسی همگانی را در خصوص تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآفرین، متناسب با استعدادهای افراد و نیاز بازار کار توأمان با استفاده بهینه از ظرفیت بخش‌های مختلف بومی اعم از دولتی و غیردولتی فراهم می‌آورد.

اهمیت یافتن این دو رکن اساسی توسعه یعنی مهارت و فناوری، منجر به عزم جدی مدیران و تصمیم گیران ارشد کشور در یکپارچه‌سازی و هماهنگی آموزش‌های شغلی و ارتباط هوشمندانه آن با سایر آموزش‌های موجود، یکی از اولویت‌های راهبردی برای سرآمدی کشورمان در منطقه و جهان است تا با ساماندهی و تبیین یک ساختار آموزشی در حوزه‌ی کاربرد عملی از علوم، در قالب نظام آموزش مهارت و فناوری و در کنار نظام صلاحیت حرفه‌ای و نظام شرایط احراز اشتغال، توانمندسازی و به‌کارگیری مطلوب نیروی انسانی را ممکن سازد. سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به منظور بسترسازی اجرای نظام جامع مهارت و فناوری، با توجه به اسناد راهبردی کشور همچون سند چشم‌انداز، سیاست‌های کلی نظام اداری و اشتغال ابلاغ شده از سوی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، برنامه‌ی پنجم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، قانون مدیریت خدمات کشوری، نقشه جامع علمی کشور، سند تحول اداری و قانون حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و با نگاه به منشور کاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اقدام به تدوین این «سند راهبردی» نموده است. این سند مشتمل بر ۸ راهبرد و ۲۷ سیاست بوده و برای تحقق این راهبردها و سیاست‌ها، بیش از صد و پنجاه برنامه را تدوین نموده است. امید آنکه با استعانت از درگاه خداوند متعال و بهره‌مندی از توانمندی و عزم راسخ تلاشگران عرصه مهارت آموزی به ویژه همکاران ارجمند سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، شاهد تحقق اهداف متعالی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و رسیدن به جایگاه درخور و شایسته در سطح جهانی باشیم.

کورش پرند

معاون وزیر و ریاست سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

مقدمه‌ای بر سند راهبردی مهارت و فناوری سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

نگاهی بر کلیات سند راهبردی سازمان

سند حاضر که با رویکردی راهبردی و با توجه به تجزیه و تحلیل منابع و امکانات سازمان تهیه شده در برگیرنده ۸ راهبرد، ۲۷ سیاست و بیش از ۲۴۵ برنامه و اهداف سازمانی با رویکرد کلی بسترسازی برای استقرار نظام جامع مهارت و فناوری شامل سه زیر نظام ۱- نظام صلاحیت حرفه‌ای، ۲- نظام آموزش مهارت و فناوری و ۳- نظام شرایط احراز اشتغال است که با مشارکت کلیه ذینفعان تهیه و تنظیم شده است:

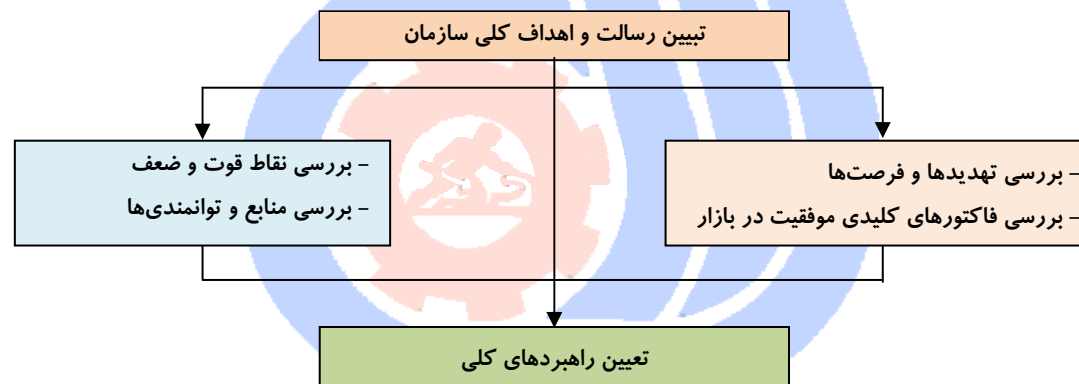
اهداف راهبردی تدوین سند راهبردی مهارت و فناوری:

- حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی،
- تحقق و پیاده‌سازی نظام ملی مهارت و فناوری،
- تحقق و پیاده‌سازی نظام آموزش مهارت و فناوری،
- تحقق و پیاده‌سازی نظام صلاحیت حرفه‌ای،
- تحقق و پیاده‌سازی نظام شرایط احراز اشتغال،
- بهبود اثربخشی و کارآیی آموزش‌های مهارتی،
- فراهم آوردن بسترهای سیاستگذاری و مدیریت یکپارچه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای،
- استفاده بهینه از ظرفیت‌های ملی، منطقه‌ای و جهانی،
- آینده‌پژوهی با توجه به تغییرات مستمر فناوری‌ها جهت شناسایی تأثیر آن در ایجاد یا حذف فرصت‌های شغلی،
- تحقق برنامه پنجم توسعه (مواد ۲۱، ۱۹۴، ۲۳۰ و ...)،
- تحقق سند چشم‌انداز ۱۴۰۴،
- بسترسازی برای شکل‌گیری، حفظ و توسعه شرکت‌های دانش بنیان (توانمندسازی نیروی انسانی)،
- تقویت حضور زنان در عرصه مهارت‌آموزی کشور،
- توانمندسازی آسیب‌دیدگان اجتماعی جهت بازگشت و حضور مؤثر در جامعه و ایفای نقش در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور،
- انسجام‌بخشی به طراحی و برنامه‌ریزی امور آموزشی،
- بهبود جایگاه کشور در مسابقات بین‌المللی مهارت،
- نیازسنجی مستمر آموزش‌های مهارت و منطبق کردن آموزش‌ها با نیازهای بازار کار،
- سوق‌دادن آموزش‌های مهارت به سمت اشتغال‌های پایدار و
- فرهنگ‌سازی و ارتقاء جایگاه آموزش فنی و حرفه‌ای در فرهنگ عمومی کشور.

راهبرد

- راهبرد به مفهوم راه کلی، حرکت به سوی رسالت و دستیابی به اهداف تعیین شده می‌باشد. باید توجه داشت که برای دستیابی به هر هدف ممکن است راهبردهای گوناگون وجود داشته باشد و تمام راههایی که ممکن است برای تحقق هر یک از اهداف واحد وجود داشته باشد مشخص شود.
- راهبرد دوره اقدامی است که مدیران عالی آن را آگاهانه مورد غور و بررسی قرار داده‌اند. (Chandler, ۱۹۶۲)
- راهبردها ابزاری هستند که شرکت می‌تواند بدان وسیله به هدفهای بلند مدت خود دست یابد. (دیوید، فردآر، ۱۳۸۱)
- یک راهبرد عبارت است از طرح جامع و مادر، که نشان می‌دهد سازمان چگونه به مأموریت و اهداف دست می‌یابد. راهبرد مزیت رقابتی را بیشینه (حداکثر) و کمبودهای رقابتی را کمینه (حداقل) می‌کند. (هانگر، جی دیوید و ویلن، توماس ال، ۱۳۸۱)

شکل ۱: نحوه شکل‌گیری راهبردهای سازمان

سیاست

- سیاست رفتار مؤثر و قابل قبولی که به حفظ اهداف کمک می‌کند را توصیف کرده و مشخص می‌کند که اقدامات کاری چگونه باید انجام شود؛ درحالی‌که راهبرد مشخص می‌کند چه اقدامی باید انجام شود. سیاست توصیف می‌کند که چگونه افراد باید در عین حفظ راهبردها از منابع به‌طور کارآمد یا قابل قبول استفاده کنند.
- سیاست عمومی، اصولی است که به تصمیمات جهت می‌دهد و باعث می‌شود فعالیت‌های نهادهای تصمیم‌گیرنده به یکدیگر مرتبط شده و تداوم یابند. (Vickers, ۱۹۶۵)

برنامه (مقصد و مسیر)

برنامه دارای دو جزء مقصد و مسیر است. در مقصد توضیح می‌دهیم به کجا می‌خواهیم برسیم و در مسیر راه رسیدن چه کارهایی باید انجام دهیم. اگر نتایج مورد انتظار به دست نمی‌آید، احتمال اول این است که مقصد اشتباه است و اگر در این قسمت اشکالی یافت نشود، باید مسیر را بررسی نمود. لذا ابتدا باید گفت چه کارهایی باید انجام شود و سپس عوامل انجام کار، نحوه انجام کار و روابط بین عوامل انجام کار به عنوان ابزارهای بعدی مورد استفاده قرار داد.

برنامه‌ریزی

برنامه‌ریزی به‌عنوان شالوده‌ی مدیریت با سایر وظایف مدیریت مانند سازماندهی، بسیج امکانات، کنترل، هدایت و سرپرستی، روابط انسانی، انگیزش و ارزشیابی ارتباطی تنگاتنگ دارد. به بیان دیگر همه وظایف مدیریت در بستر برنامه‌ریزی صحیح به‌درستی انجام می‌گیرند. اهمیت برنامه‌ریزی موجب شده صاحب‌نظران مختلف با توجه به حوزه‌ی تخصصی خود تعاریفی منسجم و جامع از برنامه‌ریزی ارائه دهند. پیتر دراگر، برنامه‌ریزی را فرآیندی مستمر از تصمیم‌های منظم با در دست داشتن بهترین اطلاعات ممکن نسبت به آینده و سازماندهی منظم کوشش‌های لازم برای انجام این تصمیم‌ها و سنجش و مقایسه نتایج به‌دست آمده با انتظارات از طریق گردآوری بازخوردها تعریف کرده است.

در بررسی تعاریف برنامه‌ریزی می‌توان نتیجه گرفت:

- به عنوان یک اصل و به منظور تحقق اهداف، قبل از اقدام به انجام کارها باید برنامه‌ریزی کرد تا بتوان به حد کافی از توانایی‌های ذهنی استفاده نمود.
- آنچه که در تعاریف مدنظر است و منظور ما نیز هست، برنامه‌ریزی رسمی است که دارای اهدافی معین برای اجرای برنامه‌ها در یک دوره زمانی خاص چند ساله است.
- برنامه‌ریزی شامل تعیین هدف، خط‌مشی و همچنین پیش‌بینی و آینده‌نگری در مورد آن است که برای تحقق و دستیابی به یک هدف مشخص، چه اموری، چگونه و چه مدت و به وسیله چه کسانی باید انجام شود.
- برنامه‌ریزی، فرآیند تشخیص وضعیت موجود و مطلوب سازمان، تعیین اهداف، راهبردها، سیاستگذاری، تعیین رویه‌ها، مقررات، روش‌ها و تخصیص منابع به منظور تحقق اهداف حال و آینده است.

برنامه‌ریزی راهبردی

- برنامه‌ریزی راهبردی عبارت است از تدوین مقاصد سازمان در قالب اهداف بلندمدت، برنامه‌های اجرائی و الویت‌بندی در تخصیص منابع. (Hax A.C., ۱۹۹۶)
- برنامه‌ریزی راهبردی، عبارت است از برقراری تعامل میان تهدیدها و فرصت‌های بیرونی و نقاط قوت و ضعف داخلی برای دستیابی به برتری پایدار رقابتی. (Potter M., ۱۹۸۵)

- در واقع برنامه‌ریزی راهبردی چیزی جز برقراری تعامل و تعادل بین نیروهای خارجی و داخلی سازمان نیست.
- بدیهی است که اهداف سازمان، براساس نیازها، خواستها و الزامات ذینفعان تنظیم می‌گردند. در مسیر دستیابی به اهداف موردنظر، فرصتها و تهدیدهایی برای سازمان وجود دارد که باید مورد توجه قرار گیرند. از طرفی، توان سازمان (به ویژه قابلیت‌ها و توانمندی‌های اساسی آن) برای دستیابی به اهداف نیز مورد شناسایی و ارزیابی قرار می‌گیرد. تعامل میان تهدیدها و فرصتها از یک طرف، و نقاط قوت و ضعف از طرف دیگر، مبنای تعیین راهبردهای سازمان خواهد بود.
- راهبردها بیان می‌کنند که سازمان یا بخشی از آن قصد دارد در بلندمدت به کجا برود تا به اهداف و مقاصدش برسد. راهبردها با تعیین مسیر حرکت سازمان، ایجاد و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های عملی را میسر می‌کنند (صائبی).
- از دیدگاه فاکر و جانسون (۱۹۹۲) و پورتر (۱۹۸۰)، در برنامه‌ریزی راهبردی سازمان، هدف‌ها و مسیرهای بلندمدت سازمان تعیین و فرمولی گسترده ارائه می‌شود که سازمان بر آن اساس می‌کوشد منابع مورد نیاز را به‌دست آورد و آنها را به‌کار برد تا بتواند بدین وسیله مزیت رقابتی خود را (در بازار) حفظ کند.

اهداف برنامه‌ریزی

- ۱- امکان رسیدن به هدف را از طریق کاهش تأثیر تغییرات و تنظیم فعالیت‌ها افزایش می‌دهد.
- ۲- بر راه‌های دستیابی به اهداف تمرکز داشته و از انحراف و تغییر مسیر جلوگیری می‌کند.
- ۳- موجب بودجه‌بندی شده و با فراهم کردن ابزار و وسایل لازم برای کنترل (از طریق ایجاد استانداردهایی) انجام کنترل را برای مدیر تسهیل می‌کند.
- ۴- کارآیی منابع اقتصادی (افزایش جنبه‌ی اقتصادی) را از طریق به حداقل رساندن ضایعات و مقرون‌به‌صرفه ساختن عملیات افزایش می‌دهد.
- ۵- نیل به اهداف سازمانی را تسهیل می‌کند.
- ۶- برنامه‌ریزی عاملی جهت به نتیجه رساندن طرح‌های آینده به‌طور منظم است.
- ۷- برنامه‌ریزی عامل تطبیق برنامه‌ها است.
- ۸- یک ابزار مهم برای کنترل عملیات فراهم می‌آورد.
- ۹- منجر به تقویت روحیه گروهی و در نتیجه افزایش کارآیی می‌شود.

هدف

- هدف عبارت از بیان نتایج مورد انتظار و مواردی کار مشخص و قابل اندازه‌گیری در یک محدوده زمانی خاص و با هزینه‌ای معین را شامل می‌گردد. در تعیین اهداف باید به عوامل زیر توجه داشت:
- نتیجه‌ی مورد انتظار و قابل اندازه‌گیری.

- چگونگی انجام کار.
- محدوده‌ی زمانی که کار باید در آن صورت گیرد.
- حداکثر هزینه برحسب واحد پول یا کار یا هر دو عامل.

هدف گذاری

منظور از هدف گذاری، تفکیک مأموریت‌های دوربرد و کلان به اهداف کمی و کیفی کوتاه‌مدت است تا برای یک واحد و سرانجام برای یک فرد شاغل قابل انجام باشد. در هدف‌گذاری، مد نظر داشتن ویژگی‌هایی چون سادگی و دقت، پرهیز از پراکنده‌کاری و جزیی‌نگری و تضمین کسب هدف الزامی است.

فواید هدف گذاری عبارتست از:

- مشخص‌کننده‌ی جهت حرکت بوده و به سازمان امکان هم‌افزایی می‌دهد.
- شاخص‌های خوبی برای ارزیابی عملکرد افراد، واحدها و سازمان‌ها فراهم می‌آورد.
- به سازمان امکان می‌دهد تا اولویت‌های خود را مشخص نماید.
- موجب کاهش عدم قطعیت در سازمان می‌شود.
- موجب کاهش تضاد در سازمان می‌شود.
- محرک و برانگیزاننده است.
- به تخصیص بهینه‌ی منابع کمک می‌کند.

ویژگی‌های اهداف:

- روشن و قابل فهم
- قابل اندازه‌گیری
- دست‌یافتنی و قابل تحقق مورد وفاق ذی نفعان و اشخاص حقیقی و حقوقی ذیربط
- برانگیزاننده
- بدون تضاد با یکدیگر

اهداف عام یا عمومی

لغت «عمومی» به معنای «عام بودن» است؛ یعنی در همه سازمان‌ها، در هر اندازه و هر فعالیتی صادق است. اهداف عمومی تابعی از زمان و مکان نیستند، بنابراین در همه زمان‌ها و همه مکان‌ها موضوعیت دارند. به عنوان مثال برای ارتقاء سلامت نمی‌توان زمان و مکان قائل شد. در واقع اهداف عام در همه شرایط صادق است. بهره‌وری، خلاقیت و نوآوری نمونه‌هایی از اهداف عام هستند.

اهداف خاص

اهداف خاص، تابع سازمان مشخص است. یعنی ممکن است مکان به مکان و برای یک مکان در زمان‌های مختلف تفاوت داشته باشد. در واقع اهداف خاص، یا اهداف سازمان، تابعی از زمان و مکان است.

اهداف خاص	اهداف عام
بستگی به زمان و مکان دارد	اهداف عمومی است و در همه جا صادق است
اهداف مناسب(متناسب با شرایط و امکانات)	اهداف مطلوب (ایده‌آل، آرمانی، نهایی، غایی)
وابسته به زمان و مکان بوده و تمام شدنی است	زمان و مکان ندارد و تمام شدنی نیست

جدول ۱-۱: دسته‌بندی و مقایسه اهداف

توسعه و بهره‌وری در سازمان

بهره‌وری، استفاده مؤثرتر از منابع اعم از نیروی کار، سرمایه، زمین، مواد، انرژی، ماشین‌آلات و ابزار، تجهیزات و اطلاعات در فرآیند تولید کالاها و خدمات است (رضوی). به عبارت دیگر به کلیه تلاش‌های سازمان یافته برای حذف یا کاهش تلفات (هرز رفتن) ناشی از مواد، ماشین، انسان و یا تعامل نادرست بین آنها، نظام ارتقای بهره‌وری گفته می‌شود. آژانس بهره‌وری اروپا، بهره‌وری را یک دیدگاه فکری می‌داند که سعی در بهبود بخشیدن وضعیت موجود دارد تا انسان‌ها بتوانند کارها و وظایفشان را هر روز بهتر از روز قبل انجام بدهند. هدف بهره‌وری، عبارت است از به حداکثر رسانیدن استفاده از منابع، نیروی انسانی، سرمایه، مواد خام تولیدی، زمان و ... به شیوه‌ای عملی و با کاهش هزینه‌های تولید، به منظور گسترش بازار، افزایش اشتغال، کوشش برای افزایش دستمزدهای واقعی و بهبود معیارهای زندگی به شکلی که به نفع کارکنان، مدیران و مصرف کنندگان باشد. در برخی از تعاریف بهره‌وری به دو مفهوم «کارایی و اثربخشی» اشاره شده است و بهره‌وری را حاصل جمع این دو دانسته‌اند. به طور خلاصه در مورد تعریف اثر بخشی و کارایی به عنوان مفاهیمی اصلی در شناخت بهره‌وری می‌توان گفت اثربخشی به طور سنتی به عنوان تحقق اهداف یک سازمان تعریف شده است و کارایی که مفهوم بسیار نزدیک به بهره‌وری دارد به عنوان استفاده درست از منابع تعریف شده است. با توجه به این دو تعریف، می‌توان بهره‌وری را درست انجام دادن کار درست تعریف کرد که دو مفهوم کارایی و اثربخشی را با هم در بر می‌گیرد.

در بحث بهره‌وری، سخن از ارتباط میان **درون‌داده‌های** (نهاده‌های) یک سامانه/ سازمان و **برون‌داده‌های** (فرآورده یا محصولات) آن است. از این رو تغییر در میزان هریک از این موارد می‌تواند بر بهره‌وری اثر داشته باشد. افزایش بهره‌وری می‌تواند ناشی از پنج رابطه زیر باشد که بین درون‌داد و برون‌داد، حاکم است:

- ۱- برون‌داد و درون‌داد، افزایش یافته باشد اما افزایش درون‌داد به نسبت کمتر از افزایش برون‌داد باشد.
- ۲- برون‌داد افزایش یابد اما درون‌داد به همان میزان قبلی باشد.
- ۳- برون‌داد با وجود کاهش درون‌داد افزایش یابد.
- ۴- برون‌داد به همان میزان قبلی باشد اما درون‌داد کاهش یابد.
- ۵- برون‌داد کاهش یابد اما درون‌داد به نسبت بسیار بیشتری کاهش یابد.

در بین عوامل گوناگون اثرگذار بر بهره‌وری دو گروه نقش اصلی دارند:

۱. **عوامل درونی:** که از سوی فرد یا بنگاه اقتصادی یا سازمان، قابل کنترل هستند.
۲. **عوامل بیرونی:** که خارج از کنترل فرد و بنگاه اقتصادی یا سازمان است.

از این رو اولین گام در راستای افزایش بهره‌وری تشخیص دامنه مشکلات در چارچوب دو گروه عوامل درونی و بیرونی است. عوامل درونی در دو گروه قابل تقسیم هستند:

الف) عوامل سخت افزاری شامل: محصول، ماشین‌آلات و تجهیزات، فناوری، مواد و انرژی است.
ب) عوامل نرم افزاری شامل: افراد متخصص، سامانه/سازمان، روش‌های کار و روش‌های مدیریت.
عوامل بیرونی نیز در سه گروه تقسیم‌بندی می‌شوند:

الف) عوامل ساختاری شامل تغییرات اقتصادی، تغییرات اجتماعی، جمعیتی و ...

ب) منابع، شامل منابع انسانی، زمین، سوخت، انرژی، مواد خام و ...

ج. گروه سوم که از دو گروه قبلی مهم تر و تأثیرگذارتر است، عوامل مرتبط با کارآمدی است، شامل عملکرد و کارایی دستگاه‌های دولتی، ثبات مقررات دولتی، میزان فساد اداری (رانت خواری، نابرابری فرصت‌ها، انحصارگرایی و...)، شفافیت معاملات، اقتدار نظام قضایی، رسانه‌ها و احزاب آزاد و مستقل، حمل و نقل، فناوری اطلاعات و ارتباطات، سیستم مالی و بانکی، چگونگی اعطای یارانه و کمک و ...

پس از آشنایی با عوامل مؤثر در افزایش بهره‌وری، باید دید که چگونه می‌توان از این عوامل برای افزایش بهره‌وری استفاده نمود. بهترین رویکرد برای افزایش بهره‌وری، یک رویکرد سه شاخه‌ای ترکیبی است که برانباشت (جذب) سرمایه و سرمایه‌گذاری، توسعه منابع انسانی، و نوآوری‌های فناوری تمرکز نماید. برخی از راهبردهای مؤثر برای رسیدن به این هدف عبارت‌اند از:

- ۱- بهبود اثر بخشی منابع انسانی از طریق آموزش.
- ۲- بهبود فرایند تولید از طریق اتوماسیون (جایگزینی ماشین به جای دست).
- ۳- بهبود طراحی تولید از طریق ایجاد تولیدات آسان برای یکپارچه کردن (مونتاژ).
- ۴- بهبود تسهیلات تولید.

از نگاه تئوریک، رشد بهره‌وری نیروی کار با دو منبع رشد سرمایه سرانه و ارتقای بهره‌وری کل عوامل رابطه مستقیم دارد. شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید، بیانگر متوسط تولید به ازای هر واحد از کل منابع تولید است. این شاخص، بیانگر برآیند تحولات بهره‌وری نیروی کار و سرمایه است. شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید، وضعیت اقتصاد کشور را از نظر استفاده بهینه از منابع نشان می‌دهد. بهبود بهره‌وری کل عوامل تولید می‌تواند در نتیجه عواملی مانند مدیریت بهتر منابع تولید (شامل تخصیص بهینه منابع و استفاده بهتر از منابع و امکانات موجود)، افزایش سرمایه انسانی (شامل ارتقای سطح بهداشت و سلامت و افزایش سطح آموزش و مهارت نیروی کار)، افزایش انگیزه نیروی انسانی برای کار بیشتر و بهتر، اصلاح ساختار سبکی و جنسی و شغلی نیروی کار، خلاقیت و نوآوری و پیشرفت فناوری رخ دهد (مبینی).

ویژگی‌های سازمان بهره‌ور عبارتست از:

- ۱- مهارت‌ها و وظایف تشکیل دهنده شغل را افزایش دهد.
  - ۲- بر محتوای شغل کارکنان بیفزاید.
  - ۳- برای خلاقیت و نوآوری کارکنان زمینه‌ای مساعد فراهم نماید.
  - ۴- کنترل بیشتری بر آموزش کارکنان اعمال کند.
- منافع بهره‌وری برای کارکنان شامل: ارتقای شغل، جذاب شدن محیط کار، رضایت شغلی، حقوق و دستمزد بالا و امنیت شغلی می‌باشد.

آموزش و بهره‌وری

آموزش، کوششی است که توسط سازمان‌ها برای تغییر رفتار افراد از طریق فرآیند یادگیری و به منظور افزایش اثربخشی آنها صورت می‌گیرد (داریانی، ۱۳۷۸). و بهره‌وری آموزشی استفاده بهینه از امکانات و منابع (کارایی) جهت بهبود کیفیت آموزشی (اثربخشی) می‌باشد. آموزش معادل سازندگی است و بهبود و تعالی را به همراه دارد و باعث ارتقای بینش و بصیرت شده و دانش، معرفت و مهارت را برای ایفای وظایف محوله به افراد می‌شود. آموزش‌های فنی و حرفه‌ای آموزش‌هایی اندک‌موجب ارتقاء دانش و مهارت‌های افراد شده و امکان به فعلیت رساندن استعدادهای نهفته افراد را افزایش می‌دهد.

آموزش از دو بعد بر بهره‌وری تاثیر می‌گذارد:

- ۱) با ایجاد رضایت، سطح عملکرد را از نظر کمی افزایش می‌دهد.
- ۲) با یادگیری مطالب فنی، از اشتباهات کارکنان در حین کار که ناشی از کمبود اطلاعات فنی است جلوگیری می‌کند که در نتیجه ضایعات در تولید کاهش یافته و از هر دو طریق بهره‌وری افزایش می‌یابد.

آموزش فنی و حرفه‌ای

در اقتصاد دانش محور، مهم‌ترین عامل تولید، نه نیروی کار و سرمایه، بلکه دانش، مهارت و فناوری است. (useild, ۱۹۹۶) به اعتقاد کویین (۱۹۹۲)، قدرت اقتصادی و توان تولیدی سازمان‌های مدرن به جای دارایی‌های فیزیکی، مرهون توانمندی فکری و خدماتی آنها است. به نظر مینتز برگ (۱۹۹۲)، بانک اطلاعات استراتژیک سازمان در حافظه رایانه‌ها نیست، بلکه در مغز مدیران و کارکنان آن است (Soliman, ۲۰۰۳). برای استفاده از دانش، سطوح بالایی از منابع انسانی ضروری است. ایجاد منابع انسانی، با دو فرایند متمایز یعنی توسعه‌ی مهارت‌ها و ایجاد قابلیت‌ها صورت می‌گیرد. توسعه‌ی مهارت‌ها، شامل آموزش رسمی در تحصیلات و در ضمن کار است، در حالیکه ایجاد قابلیت، به معنای توسعه‌ی دانش و مهارت از طریق کوشش‌های مدیریتی و فناوری است. توسعه دانش و معلومات زیربنای توسعه مهارت‌ها و نگرش به شمار می‌آید و به تنهایی و به خودی خود، تاثیر چندانی در توسعه شایستگی‌های مدیریتی ندارد. توانایی: یک توانش خصلتی با ثبات و وسیع را مصور می‌سازد که شخص را برای دستیابی و نهایت عملکرد در مشاغل فیزیکی و فکری مقید می‌سازد. در واقع توانایی و مهارت، مشابه هم بوده و تفاوت آنها در این است که مهارت ظرفیتی خاص برای انجام فیزیکی کارهاست اما توانایی ظرفیت انجام کارهای فکری را مشخص می‌سازد. نگرش: عبارتست از تصویر ذهنی انسان از دنیا و پیرامون آن. تصویر ذهنی انسان چارچوبی است که میدان اندیشه و عمل وی را تبیین کرده و شکل می‌دهد. درک انسان از پدیده‌های پیرامون خود و تصمیم‌گیری وی برای عمل، بر مبنای تصویر ذهنی اوست (فتحی، ۱۳۸۶). آموزش مهارتی عبارت از رویارویی دانش‌محور مستقیم با عوامل محیطی و طراحی دوره‌های استاندارد متناسب با توان موجود به منظور خنثی‌سازی تهدیدها و ایجاد اقداماتی بر پایه فرصت‌ها و با هدف تقویت یا بهبود نقاط قوت در دوره زمانی میان مدت می‌باشد (محمدی، ص. ۱۳۸۰). واژه مهارت در حوزه آموزش‌های سازمانی بر دو جنبه مهم و مرتبط با یکدیگر دلالت دارد. از یک طرف مهارت عبارتست از آشنایی با روش و چگونگی بکارگیری اصول و قواعد علمی و فنی در عمل و از طرف دیگر عبارتست از تسلط و خبرگی در استفاده از ابزارها، وسایل و فنون علمی مرتبط با وظایف شغلی که در اثر تمرین و تکرار و کسب تجربیات در طول زمان حاصل می‌گردد. گرچه آموزش مهارت بیشتر بر برداشت نخست تاکید می‌نماید، ولی پیش‌بینی و تدارک فرصت‌های یادگیری بر رشد و توسعه شکل یا نوع دوم مهارت‌های کارکنان نیز مؤثر است. آموزش و مهارت آموزی بر توانایی نیروی کار برای بهره‌وری بیشتر در طول زمان اثر دارد. اقتصاددان‌ها معتقدند که افزایش پایدار بهره‌وری نیروی کار از مقدار و کیفیت بهتر منابع سرمایه‌ای توأم با آموزش بیشتر و بهبود فرآیند تولید ناشی می‌شود (Kazemi, B. , ۲۰۰۱ & Abtahi, H).

برای فناوری با توجه به رویکردهای متفاوت، تعاریف گوناگونی ارائه شده است. طارق خلیل^۱ با رویکرد مدیریتی، فناوری را به صورت فرآیند ترکیب نظام‌مند ابزار، دانش فنی و اطلاعات لازم برای بکارگیری ابزار و نیز مهارت‌های انسانی مورد نیاز برای استفاده از دانش و ابزار تعریف می‌نماید (Khalil, ۲۰۰۰). پورتر با دید اقتصادی، فناوری را عامل تبدیل ورودی‌ها به خروجی‌ها می‌داند که از طریق تولید ارزش افزوده موجب پدیدار شدن مزیت رقابتی می‌گردد (Porter, ۱۹۸۵). از نگاه اقتصاددانان، فناوری دانشی است که در امر تولید، تجاری‌سازی و توزیع کالا و خدمات بکار می‌رود و وسیله‌ای جهت ارتقای توانایی‌های فیزیکی و فکری انسان و ابزاری برای تبدیل منابع ساده به منابع و کالاهای پیچیده است. در واقع فناوری را دانش عملی و یا کاربردی می‌نامند. تکنولوژی، سیستمی است برای تبدیل دانش فنی به محصولات تجاری (Webster, ۱۹۸۱).

بر اساس تعریف یونیدو، فناوری کاربرد علوم در صنایع با استفاده از رویه‌ها و مطالعات منظم و جهت‌دار است، در واقع در سطح ملی، فناوری مجموعه‌ای از توانایی‌ها و قابلیت‌ها برای تولید محصول یا صنعتی شدن است. هدف از کاربرد آن نیل به توسعه اقتصادی و بالا بردن توان رقابتی، رفاه عمومی، قابلیت دفاعی و رزمی، بهره‌برداری صحیح از منابع طبیعی، حفظ محیط زیست و همچنین ارتقاء فرهنگ، روابط و ساختار اجتماعی است. در سایر سطوح و بخش‌ها نیز مفهومی را تداعی می‌کند که در آن فناوری عاملی برای ایجاد توان و قدرت برآورده‌ساختن اهداف است. به این ترتیب در یک واحد صنعتی، فناوری قابلیت ترکیب عوامل اصلی تولید و ایجاد محصول و به طور کلی مجموعه‌ای از ابزارهای فیزیکی (که خود حاصل فناوری‌اند)، توانایی‌های فکری و مهارت‌های انسانی است که نمود عینی آن ایجاد محصول با ارائه خدمات است (UNIDO, ۲۰۰۰). از نظر اعرابی، فناوری عبارتست - از کاربرد علم، تجربه و مهارت‌های انسانی در جهت مرتفع کردن نیازهای بشری (اعرابی، سید محمد، منتهی، حسین، ۱۳۸۹). در مجموع این تعریف آخر، برای این سند از جامعیت مناسبی برخوردار است.

^۱ Tarek Khalil

فصل

نگاهی بر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

تاریخچه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای کشور

پیشینه آموزش‌های حرفه‌ای به زمان هخامنشیان برمی‌گردد. با این وجود تا سال ۱۳۴۳ در نمودارهای سازمان مرکزی وزارت آموزش و پرورش واحد سازمانی ویژه‌ای برای نظام آموزش فنی و حرفه‌ای در نظر گرفته نشده بود. در نظام رسمی آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، مدرسه ایران و آلمان در سال ۱۲۸۶ هجری شمسی و با کمک دولت ایران و معلمان آلمانی در دو رشته‌ی فلزکاری و درودگری در شهر تهران شکل گرفت و در نهایت به تشکیل اداره کل تعلیمات فنی و حرفه‌ای منتهی شد. این اداره مسئولیت برنامه‌ریزی بر کار مؤسسات آموزش فنی و حرفه‌ای را به عهده داشت که با شروع جنگ جهانی اول در سال ۱۲۹۶ این مدرسه تعطیل شد. در سال ۱۳۰۱ بار دیگر زمینه‌ی فعالیت فنی و حرفه‌ای فراهم شد و مدرسه ایران و آلمان با نام هنرستان صنعتی ایران و آلمان در سال ۱۳۰۴ بازگشایی شد. در سال‌های ۱۳۰۶ و ۱۳۰۷ هنرستان‌های صنعتی دیگری در شهرهای شیراز، تبریز، مشهد و تهران تأسیس شدند و تا سال ۱۳۱۴ تعداد هنرستان‌های صنعتی کشور به ۹ باب رسید. در سال ۱۳۰۷ مدرسه‌ی حرفه‌ای بانوان و در سال ۱۳۱۲ هنرستان دختران و در سال ۱۳۱۶ دبیرستان‌های بازرگانی و منشی‌گری در تهران دایر شدند. دانش‌آموزان نظام رسمی آموزش متوسطه‌ی فنی و حرفه‌ای پس از اتمام تحصیلات ۶ ساله‌ی ابتدایی به مدارس فنی و حرفه‌ای راه می‌یافتند و پس از ۶ سال تحصیل به عنوان دیپلمه‌ی فنی، کشاورزی، بازرگانی و یا منشی‌گری فارغ‌التحصیل می‌شدند. در سال ۱۳۱۴ دانشکده‌ی فنی در تهران و دانشکده‌ی کشاورزی در کرج گشایش یافته و در مجاورت دانشکده‌ی کشاورزی کرج، نخستین دبیرستان کشاورزی نیز تأسیس شد. سپس بر مبنای طرح عمومی بند ۳ قرارداد ۱۳۱۲ منعقد شده بین شرکت نفت ایران و انگلیس و دولت وقت، آموزشگاه حرفه‌ای به منظور تربیت کارگر فنی ماهر که طول دوره آموزشی آن برای دارندگان ششم ابتدایی پنج سال بود تأسیس شد. همچنین بر همین اساس، دانشکده فنی نفت به منظور تربیت مهندسين موردنیاز، در خوزستان به وجود آمد که طول دوره‌ی آن برای دارندگان مدرک دیپلم ۴ سال بود. تا سال ۱۳۱۵ اداره امور مؤسسات فنی و حرفه‌ای بر عهده‌ی وزارت فرهنگ بود، ولی از آن سال به بعد این مؤسسات زیر نظر وزارت صنایع قرار گرفتند. در سال ۱۳۱۶ در اداره کل تعلیمات فنی و حرفه‌ای، واحد جدیدی به نام اداره آموزش بازرگانی، دبیرستان بازرگانی و منشی‌گری تأسیس شد. در سال ۱۳۱۸ مجدداً اداره امور مؤسسات آموزش فنی و حرفه‌ای به وزارت فرهنگ انتقال یافت.

وقوع جنگ جهانی دوم نیز باعث وقفه در فعالیت‌های فنی و حرفه‌ای شد. سپس بار دیگر با تجدید همکاری دیرین ایران و آلمان، هنرستان صنعتی ایران و آلمان که از سال ۱۳۲۳ غیرفعال بود، در فروردین ۱۳۳۶ فعالیت خود را آغاز نمود. از سال ۱۳۳۸ مقرر شد که در این هنرستان معلمین ایرانی جایگزین معلمین آلمانی شوند. به این منظور، هر ساله تعدادی از فارغ‌التحصیلان آن هنرستان جهت گذراندن دوره تربیت معلم به کشور آلمان اعزام می‌شدند. از این زمان به بعد، آموزشگاه‌های حرفه‌ای با دوره‌ای سه ساله برای فارغ‌التحصیلان ششم ابتدایی تأسیس شدند و هنرستان‌های صنعتی، دبیرستان‌های کشاورزی، مدارس منشی‌گری و دبیرستان‌های بازرگانی یکی پس از دیگری در تهران و شهرستان‌ها شروع به کار کرد. در سال ۱۳۳۹ مرکز تربیت معلم فنی و حرفه‌ای پسران و در سال ۱۳۴۰ نیز مرکز تربیت معلم حرفه‌ای دختران تشکیل شد. در سال ۱۳۴۳ نیز فعالیت تربیت تکنسین عالی در مؤسساتی به نام انستیتوهای تکنولوژی در وزارت آموزش و پرورش آغاز شد که طول و دوره‌ی آن در ابتدا یک سال بود. در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۴۳ تا ۱۳۸۰ امور فنی و حرفه‌ای آموزش و پرورش در ۶ معاونت و ۳۵ واحد سازمانی توزیع و جا به جا شده‌اند.

همان‌طور که اشاره شد، در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ هجری شمسی، هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای آموزش و پرورش و در سال‌های بعد مراکز تعلیمات حرفه‌ای و کانون‌های کارآموزی و صندوق کارآموزی تأسیس شدند. پس از انقلاب شکوهمند اسلامی در بهمن ماه ۱۳۵۷ هجری شمسی، با توجه به ضرورت وجود دستگاهی مشخص و قانونمند که متولی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در بخش غیر رسمی باشد، سازمان آموزش فنی و نیروی انسانی از متمرکز نمودن اداره کل آموزش حرفه‌ای، مراکز تعلیمات حرفه‌ای صندوق کارآموزی، کانون‌های کارآموزی و واحدهای مربوط به مطالعات نیروی انسانی و اشتغال وزارت کار و امور اجتماعی تأسیس شد. در ۱۳۶۰/۱۱/۷ سازمان آموزش فنی و نیروی انسانی به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای تغییر یافت. هم‌اکنون سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور با داشتن یک ستاد مرکزی مستقر در تهران، ۳۱ اداره‌ی کل در استان‌ها، بیش از شش صد مرکز آموزش دولتی و بیش از ده هزار آموزشگاه آزاد فنی و حرفه‌ای، متولی آموزش‌های غیر رسمی در سطوح پایه و پیشرفته به تمام متقاضیان ورود به بازار کار اعم از دارندگان گواهینامه پایان تحصیلات متوسطه و پایین‌تر، دانشجویان (در بیش از ۱۰۰ مرکز آموزش مهارت‌های پیشرفته)، دانش‌آموختگان دانشگاهی و شاغلین در کشور است. با توجه به اهمیت نقش مهارت‌آموزی در توسعه اقتصادی دانش‌محور کشور و لزوم ارتقاء جایگاه آن، تلاش می‌شود که با تشکیل سازمان ملی مهارت و فناوری، آموزش‌های فنی و حرفه‌ای نقش پر رنگ‌تری در توسعه اقتصادی، اجتماعی کشور ایفاء کند.

نظام آموزش فنی و حرفه‌ای کشور از منظر اسناد و قوانین:

همان‌طور که در پیشینه تاریخی ذکر شد، آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ابتدا از طریق مدارس خاص ارائه شد و سپس وارد سیستم آموزش رسمی کشور گردید.

- از سال ۱۳۴۹ و با تصویب قانون کارآموزی مسئولیت اجرای آموزش غیر رسمی فنی و حرفه‌ای با هدف تربیت کارگر حرفه‌ای به وزارت کار و امور اجتماعی واگذار گردید.
- از سال ۱۳۵۸ و با تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، طبق اصول ۳، ۲۸ و ۴۳ وظایفی به عهده دولت نهاده شد که به نحوی از انحاء با آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در ارتباط هستند که به برخی از آنها اشاره می‌شود:

بند «۱۳» از اصل ۳: تأمین خودکفایی در علوم، فنون، صنعت و کشاورزی و ...

اصل ۲۸ قانون اساسی: دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون، برای همه افراد امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی برای احراز شغل را ایجاد نماید.

بند «۲» از اصل ۴۳: تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل.

بند «۷» از اصل ۴۳: استفاده از علوم و فنون و تربیت افراد ماهر متناسب با احتیاج برای توسعه و پیشرفت اقتصاد کشور.

- در سال ۱۳۵۹ لایحه قانونی تشکیل شورای عالی هماهنگی آموزش فنی و حرفه‌ای تصویب شد.
- در سال ۱۳۶۰ شورای عالی هماهنگی آموزش فنی و حرفه‌ای تشکیل شد.

- در سال ۱۳۶۲ آموزش فنی و حرفه‌ای به عنوان بخش مستقل در بودجه کشور منظور گردید و مسئولیت کلیه آموزش‌های علمی و عملی (رسمی) فنی و حرفه‌ای به آموزش و پرورش واگذار گردید.
- در سال ۱۳۶۹ قانون تشکیل شورای عالی آموزش‌های علمی - کاربردی تصویب شد.
- در سال ۱۳۷۹ در قانون برنامه سوم، ماده (۱۵۱) به منظور هماهنگی در امر سیاستگذاری آموزش‌های فنی و حرفه‌ای اعم از رسمی و غیررسمی تصویب شد. به موجب این اصل شورای عالی کارآموزی (مصوب ۱۳۴۹) و شورای عالی هماهنگی آموزش فنی و حرفه‌ای (مصوب ۱۳۵۹) و شورای عالی آموزش‌های علمی - کاربردی (مصوب ۱۳۶۹) منحل و ستاد هماهنگی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور و عضویت وزرای آموزش و پرورش، کار و امور اجتماعی، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، جهاد کشاورزی و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور و رئیس مرکز امور مشارکت زنان تشکیل گردید.
- در سال ۱۳۸۴ مفاد ماده (۱۵۱) برنامه سوم در ماده (۵۳) قانون برنامه چهارم تنفیذ گردید و در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۴/۸ آیین‌نامه اجرایی این ماده تصویب شد.
- ماده (۵۵) قانون برنامه چهارم به طور وسیعی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و اقدامات ضروری برای آن را مدنظر قرار داده است. بر اساس این ماده دولت مکلف شده بود به منظور گسترش دانش و مهارت، اصلاح هرم تحصیلی نیروی کار، ارتقاء و توانمندسازی سرمایه‌های انسانی، کاهش فاصله سطح دانش و مهارت نیروی کار کشور با سطح استانداردهای جهانی و ایجاد فرصت‌های جدید شغلی برای جوانان، ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این قانون در محورهای زیر، سازوکارهای لازم را تهیه و با پیش‌بینی الزامات اجرا نماید:
  - الف) انجام اقدامات قانونی لازم به منظور برپایی نهاد سیاستگذار در آموزش فنی و حرفه‌ای و علمی-کاربردی با توجه به تجربیات جهانی و داخلی، به عنوان مرجع اصلی تصویب چشم‌اندازها، راهبردها و سیاست‌های کلان. تا زمان شکل‌گیری نهاد ستاد هماهنگی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای موضوع ماده (۱۵۱) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ به کار خود ادامه خواهد داد.
  - ب) استمرار نظام کارآموزی و کارورزی برای تمام آموزش‌های رسمی (متوسطه و عالی)، غیررسمی، فنی و حرفه‌ای و علمی-کاربردی.
  - ج) تدوین نظام استاندارد و ارزیابی مهارت نیروی کار کشور با رویکرد بین‌المللی.
  - د) طرح جامع توسعه منابع انسانی مورد نیاز این بخش شامل: جذب، ارتقای شغلی، آموزش، بهسازی و نگهداشت نیروی انسانی.
  - ه) نظام حمایت از مؤسسات و بنگاه‌های دولتی و بخش غیردولتی در توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و علمی-کاربردی به ویژه در مناطق کمتر توسعه یافته.
  - و) نوسازی و بازسازی ساختارها، امکانات و ارتقای کیفیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و علمی-کاربردی و توسعه مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، فناوری اطلاعات و ارتباطات با حداکثر مشارکت بخش خصوصی و تعاونی‌ها و بهره‌گیری از همکاری‌های بین‌المللی.

ز) استفاده از توان و امکانات بخش‌های دولتی و غیردولتی در توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و علمی- کاربردی.
 ح) نیازسنجی و برآورد نیروی انسانی کاردان مورد نیاز و صدور مجوز لازم و حمایت به منظور تأسیس و توسعه مراکز آموزش دوره‌های
 کاردانی در بخش خصوصی و تعاونی به نحوی که تا سال چهارم برنامه، ظرفیت‌های مورد نیاز ایجاد گردد.

وظایف قانونی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور:

به موجب مواد ۱۰۷ و ۱۰۸ قانون کار جمهوری اسلامی ایران، سازمان عهده‌دار آموزش جوانان و کارجویان غیرماهر و بازآموزی و ارتقا مهارت کارگران شاغل و تربیت و تامین مربیان فنی و حرفه‌ای است.
 بر اساس تبصره ۳ ماده ۹ قانون بیمه کاری و آیین‌نامه مربوطه، این سازمان موظف به بازآموزی و تجدید مهارت کارگران تحت پوشش بیمه بیکاری مبتنی بر نیاز بازار کارمی‌باشد.
 به استناد ماده ۸ آیین‌نامه مرتبط با نظام آموزش متوسطه شاخه کار- دانش (قانون اهداف و وظایف وزارت آموزش و پرورش) این سازمان با همکاری وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مراکز تولیدی و آموزشی در اجرای نظام جدید آموزش متوسطه موظف به آموزش دانش‌آموختگان شاخه کار و دانش و آزمون و ارائه گواهینامه مهارت به دانش‌آموزان فارغ‌التحصیل این شاخه می‌باشد.
 به موجب تبصره ۱۱ قانون کار جمهوری اسلامی ایران و آیین‌نامه نحوه تشکیل و اداره‌ی آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد و مؤسسات کارآموزی آزاد سازمان موظف به ارائه پروانه تاسیس این آموزشگاه‌ها و مؤسسات به اشخاص حقیقی و حقوقی و نظارت بر نحوه اداره آنها و آموزش در این آموزشگاه‌ها و مؤسسات و آزمون و ارائه گواهینامه به کارآموزان آموزش‌دیده آنها می‌باشد.
 بر اساس تبصره ۳ ماده ۱۶ قانون نظام صنفی و آیین‌نامه اجرایی این تبصره، آزمون و تشخیص و تعیین صلاحیت فنی و میزان مهارت کارگران فنی واحدهای صنفی را سازمان عهده دار است .
 بر اساس تبصره ۳ ماده ۱۱۰ قانون کار جمهوری اسلامی ایران و آیین‌نامه ایجاد مراکز کارآموزی جوارکارگاه و بین‌کارگاهی، سازمان موظف به نظارت و کنترل دوره‌های کارآموزی این مراکز و همکاری جهت برگزاری آزمون و تعیین صلاحیت فنی آموزش‌دیدگان و ارائه گواهینامه مهارت می‌باشد .

جایگاه و ظرفیت‌های مهارت فنی و حرفه‌ای در قوانین موضوعه و اسناد بالا دستی

بند چهارم از اصل ۳- تقویت روح بررسی و تتبع و ابتکار در تمام زمینه‌های علمی، فنی، فرهنگی و اسلامی از طریق تاسیس مراکز تحقیق و تشویق محققان.

بند سیزدهم از اصل ۳- تامین خودکفایی در علوم و فنون، صنعت، کشاورزی و امور نظامی و مانند اینها.

اصل ۲۸- هر کس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست برگزیند. دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون برای همه افراد امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد نماید.

بند دوم از اصل ۴۳- تامین شرایط و امکانات کار برای همه، به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قراردادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر که نه به تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص منتهی شود و نه دولت را به صورت یک کارفرمای بزرگ مطلق درآورد. این اقدام باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد صورت گیرد.

بند سوم از اصل ۴۳- تنظیم برنامه اقتصادی کشور به صورتی که شکل، محتوا و ساعات کار چنان باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و اجتماعی و شرکت فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار داشته باشد.

سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی

با اتکال به قدرت لایزال الهی و در پرتو ایمان و عزم ملی و کوشش برنامه‌ریزی شده و مدبرانه جمعی و در مسیر تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی، در چشم‌انداز بیست ساله:

ایران کشوری است توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه با هویت اسلامی و انقلابی، الهام بخش در جهان اسلام با تعامل سازنده و مؤثر در روابط بین‌المللی.

جامعه‌ی ایرانی در افق این چشم‌انداز چنین ویژگی‌هایی خواهد داشت:

- ۱- توسعه یافته، متناسب با مقتضیات فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی خود و متکی بر اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلابی، با تاکید بر مردم‌سالاری دینی، عدالت اجتماعی، آزادی‌های مشروع، حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها، و بهره‌مند از امنیت اجتماعی و قضایی.
- ۲- برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه‌ی اجتماعی در تولید ملی.
- ۳- امن، مستقل و مقتدر با سامانه دفاعی مبتنی بر بازدارندگی همه جانبه و پیوستگی مردم و حکومت.
- ۴- برخوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تامین اجتماعی، فرصت‌های برابر، توزیع مناسب درآمد، نهاد مستحکم خانواده، به دور از فقر، فساد، تبعیض و بهره‌مند از محیط زیست مطلوب.

- ۵- **فعال، مسئولیت‌پذیر، ایثارگر، مومن، رضایت‌مند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط، روحیه‌ی تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن.**
- ۶- **دست یافته به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری** در سطح منطقه‌ی آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه) با تاکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقاء نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل.
- ۷- **الهام‌بخش، فعال و مؤثر در جهان اسلام با تحکیم الگوی مردم‌سالاری دینی، توسعه کارآمد، جامعه اخلاقی، نواندیشی و پویایی فکری و اجتماعی، تأثیرگذار بر همگرایی اسلامی و منطقه‌ای بر اساس تعالیم اسلامی و اندیشه‌های امام خمینی (ره).**
- ۸- **دارای تعامل سازنده و مؤثر با جهان بر اساس اصول عزت، حکمت و مصلحت.**

❖ برنامه پنج ساله پنجم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴ - ۱۳۹۰)

ماده ۲۱- دولت مکلف است به منظور گسترش شایستگی حرفه‌ای از طریق افزایش دانش و مهارت با نگرش به انجام کار واقعی در محیط، اصلاح هرم تحصیلی نیروی کار و ارتقاء و توانمندسازی سرمایه‌های انسانی، کاهش فاصله سطح شایستگی نیروی کار کشور با سطح استاندارد جهانی و ایجاد فرصت‌های جدید شغلی و حرفه‌ای برای جوانان و ارتقاء جایگاه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای برای نظام آموزش فنی و حرفه‌ای و علمی- کاربردی کشور اعم از رسمی، غیررسمی و سازمان‌نایافته، ظرف یکسال از تاریخ تصویب این قانون در محورهای زیر، سازوکارهای لازم را تهیه و با پیش‌بینی الزامات مناسب اجراء کند:

- الف - استمرار نظام کارآموزی و کارورزی در آموزش‌های رسمی متوسطه و عالی، غیررسمی فنی و حرفه‌ای و علمی- کاربردی.
- ب - فراهم‌سازی ارتقاء مهارت در کشور از طریق اعطاء تسهیلات مالی با نرخ ترجیحی و تأمین فضاهای فیزیکی و کالبدی با شرایط سهل و زمینه‌سازی حضور فعال و مؤثر بخش غیردولتی در توسعه آموزش‌های رسمی و غیررسمی مهارتی و علمی- کاربردی کشور.
- ج - افزایش و تسهیل مشارکت بهره‌برداران از آموزش فنی و حرفه‌ای در بخش‌های دولتی و غیردولتی.
- د - هماهنگی در سیاستگذاری و مدیریت در برنامه‌ریزی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای کشور به عنوان یک نظام منسجم و پویا متناسب با نیاز کشور.
- ه - کاربست چارچوب صلاحیت‌های حرفه‌ای ملی به صورت منسجم برای ارتباط صلاحیتها، مدارک و گواهینامه‌ها در سطوح و انواع مختلف در حوزه حرفه و شغل در جهت به رسمیت شناختن یادگیری مادام‌العمر و تعیین شایستگی‌های سطوح مختلف مهارتی.
- و - نیازسنجی و برآورد نیروی انسانی کاردانی مورد نیاز و صدور مجوز لازم و حمایت به منظور تأسیس و توسعه مراکز آموزش دوره‌های کاردانی در بخش خصوصی و تعاونی و ایجاد ظرفیت‌های مورد نیاز تا سال چهارم برنامه.
- ز - رتبه‌بندی مراکز آموزش‌های فنی و حرفه‌ای رسمی و غیررسمی بر اساس شاخص‌های مدیریت اجرائی، فرآیند یاددهی- یادگیری، نیروی انسانی، تحقیق و توسعه منابع و شاخص پشتیبانی فراگیران.

ماده ۸۰ - به دولت اجازه داده می‌شود در راستای ایجاد اشتغال پایدار، توسعه کارآفرینی، کاهش عدم تعادل منطقه‌ای و توسعه مشاغل نو اقدامات زیر را انجام دهد:

الف- حمایت مالی و تشویق توسعه شبکه‌ها، خوشه‌ها و زنجیره‌های تولیدی، ایجاد پیوند مناسب بین بنگاه‌های کوچک، متوسط، بزرگ (اعطاء کمک‌های هدفمند) و انجام تمهیدات لازم برای تقویت توان فنی- مهندسی- تخصصی، تحقیق و توسعه و بازاریابی در بنگاه‌های کوچک و متوسط و توسعه مراکز اطلاع‌رسانی و تجارت الکترونیک برای آنها.

ب- رفع مشکلات و موانع رشد و توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط و کمک به بلوغ و تبدیل آنها به بنگاه‌های بزرگ و رقابت‌پذیر.

ج- گسترش کسب و کار خانگی و مشاغل از راه دور و طرح‌های اشتغالزای بخش خصوصی و تعاونی به ویژه در مناطق با نرخ بیکاری بالاتر از متوسط نرخ بیکاری کشور.

د- حمایت مالی و حقوقی و تنظیم سیاست‌های تشویقی در جهت تبدیل فعالیت‌های غیرمتشکل اقتصادی خانوار به واحدهای متشکل.

ه- حمایت مالی از بخش غیردولتی به منظور توسعه و گسترش آموزش‌های کسب و کار، کارآفرینی، فنی و حرفه‌ای و علمی-کاربردی.

و- اعمال تخفیف پلکانی و یا تأمین بخشی از حق بیمه سهم کارفرمایان کارگاه‌هایی که با تأیید و یا معرفی واحدهای وزارت کار و امور اجتماعی در جهت به‌کارگیری نیروی کار جدید مبادرت می‌نمایند، به شرط آن که واحد تازه تأسیس بوده و یا در سال قبل از آن، کاهش نیروی کار نداشته باشد.

تبصره - آئین‌نامه اجرائی بندهای فوق شامل نحوه، میزان و مدت زمان استفاده از امتیازات موضوع بندهای فوق حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ز - برای استمرار فرصت‌های شغلی، ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در طول سال‌های برنامه پنجم تنفیذ می‌گردد.

ماده ۱۹۴- دولت مکلف است به منظور بهبود وضعیت روستاها در زمینه سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، راهبری، نظارت و هماهنگی بین دستگاه‌های اجرائی، ارتقاء سطح درآمد و کیفیت زندگی روستائیان و کشاورزان و کاهش نابرابری‌های موجود بین جامعه روستایی، عشایری و جامعه شهری، حمایت لازم را از اقدامات زیر به عمل آورد:

الف - ارتقاء شاخص‌های توسعه روستایی و ارائه خدمات نوین و تهیه برنامه اولویت‌بندی خدمات روستایی با توجه به شرایط منطقه‌ای و محلی.

ب - حمایت از گسترش کشاورزی صنعتی و صنایع روستایی با اولویت توسعه خوشه‌ها و زنجیره‌های صنعتی-کشاورزی کوچک و متوسط که بخش اعظم نهاده‌ها و عوامل تولید آن در جغرافیای روستایی وجود دارد و همچنین صنایع دستی و خدمات گردشگری و ایجاد و توسعه بازارهای محلی با اولویت مراکز دهستان‌های دارای قابلیت توسعه.

ج - تعیین الگوی مدیریت در آبادی‌های فاقد شورای اسلامی.

د - تدوین سیاست‌های تشویقی در جهت مهاجرت معکوس از شهر به روستا و تثبیت نسبی جمعیت روستایی تا آخر سال اول برنامه.

هـ - بهسازی، نوسازی، بازسازی و ایمن‌سازی ساختار کالبدی محیط و مسکن روستایی مبتنی بر الگوی معماری اسلامی- ایرانی با مشارکت مردم، دولت و نهادهای عمومی.

و - آموزش فنی و حرفه‌ای مستمر روستاییان با هدف توانمندسازی برای ارائه و استفاده از خدمات نوین و مشارکت در فعالیتهای صنعتی و بهبود کیفیت تولیدات.

ز - ساماندهی و استقرار فعالیتهای کارآفرینی و اشتغالزای کوچک و متوسط تولیدی و خدماتی در مناطق روستایی از طریق ارائه مشوق‌های مالی و اعتباری.

ح - ساماندهی روستاها در قالب مجموعه‌های روستایی به منظور خدمات‌رسانی بهتر و مؤثرتر.

ط - احداث، ترمیم، نگهداری و ایمن‌سازی شبکه راه‌های روستایی.

ی - ارتقاء شاخص‌های توسعه عشایر از طریق اسکان و ساماندهی خانوارها.

ماده ۱۹۵- الف - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح موظف است به منظور ارتقاء توانمندی‌های دفاعی، قدرت بازدارندگی و دفاع از حاکمیت، تمامیت ارضی، منافع و امنیت ملی و مقابله مؤثر با تهدیدهای خارجی اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- ارتقاء کمی و کیفی سامانه پدافند هوایی کشور و ایجاد هماهنگی تحت‌نظر قرارگاه پدافند هوایی حضرت خاتم‌الانبیاء (ص)

۲- تقویت حضور و ارتقاء زیرساختها به منظور گسترش حوزه و استقرار مؤثرتر در حوزه‌های آبی کشور و حفاظت از خطوط دریایی کشور با تأکید بر آبهای آزاد و تکمیل سازمان ناوگان جنوب

۳- بهره‌گیری بهینه از فرصت خدمت وظیفه عمومی برای ارتقاء دانش، مهارت، ارتقاء منزلت اجتماعی جامعه هدف در خصوص مبانی و ارزشهای اسلام و انقلاب با تکیه ویژه بر دیدگاه‌ها و سیره حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری، ارتقاء معنویت، انضباط اجتماعی، تقویت تعاملات سازنده و مهارت‌های حرفه‌ای و افزایش ظرفیت به‌کارگیری تخصصی سربازان وظیفه و غنی‌سازی شغلی و ارتقاء معیشت و منزلت اجتماعی آنان و نیز استفاده بهینه از مشمولان در سازندگی کشور

۴- ایجاد زیرساخت‌ها و اتخاذ ساز و کارهای لازم برای مشارکت هر چه گسترده‌تر دستگاه‌های دولتی و بخش غیردولتی در برنامه‌های دفاعی در شرایط بحران و جنگ

تبصره - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح حداکثر ظرف شش ماه اول برنامه موظف است سطح مطلوب و الزامات هر یک از اجزاء فوق را تدوین و به تصویب مراجع ذی‌ربط برساند.

ب - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در سقف اعتبارات امور دفاعی، موارد زیر را در اولویت قرار دهد:

۱- توسعه و تقویت ناوگان هوایی نیروهای مسلح اعم از خرید، بازسازی، نوسازی و نگهداری تا سطح آمادگی مصوب و عملیاتی‌نمودن کلیه هواپیماها و بالگردها و تسلیحات مرتبط و ایمن‌سازی پروازها.

۲- تکمیل و به‌روزرسانی شبکه ارتباطی مستقل و امن نیروهای مسلح

- ۳- ایجاد سامانه فرماندهی، کنترل، اطلاعات و مراقبت پیشرفته در ابعاد راهبردی، فضایی، هوایی، دریایی و زمینی به منظور ارتقاء هوشیاری و آمادگی برای شناسایی تهدیدات و مقابله سریع و مؤثر
- ۴- توسعه کیفی و کمی افزایش قدرتی و پایداری عملیاتی یگان‌های موشکی
- ۵- ارتقاء کمی و کیفی سامانه رسیدگی، خدمات‌رسانی و حمایت از کارکنان نیروهای مسلح در مأموریت‌های دفاعی، امنیتی، امور رزمی و مراقبت از مرز و مناطق سخت
- ماده ۲۱۷- کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی موظفند برنامه‌های اجرائی و عملیاتی خود را در قالب بسته‌های اجرائی برنامه ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه کنند. این بسته‌ها که پس از تصویب هیأت وزیران جهت اطلاع به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌شود، مبنای تنظیم و تصویب بودجه سنواتی دستگاه قرار می‌گیرد.

تبصره- بسته اجرائی مجموعه‌ای از چندین پروژه به هم پیوسته و یا خوشه‌ای از پروژه‌های متجانس و به هم مرتبط اولویت‌دار است که به منظور حل یک مشکل اقتصادی، اجتماعی و یا فرهنگی در چهارچوب اهداف برنامه به اجرا درمی‌آید.

ماده ۲۱۹- به منظور استقرار نظام بودجه‌ریزی عملیاتی، دولت موظف است تا پایان سال دوم برنامه به تدریج زمینه‌های لازم را برای تهیه بودجه به روش عملیاتی در کلیه دستگاه‌های اجرائی فراهم آورد به نحوی که لایحه بودجه سال سوم برنامه به روش مذکور تهیه، تدوین و تقدیم مجلس شورای اسلامی شود. دستورالعمل اجرائی توسط معاونت تهیه و ابلاغ می‌شود. همچنین در اجرای بند (۳۲) سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه و استقرار نظام بودجه‌ریزی عملیاتی، اعتباراتی که براساس قیمت تمام‌شده موضوع ماده (۱۶) قانون مدیریت خدمات کشوری اختصاص می‌یابد پس از پرداخت به واحدهای مربوطه بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی و فقط براساس آئین‌نامه‌های مالی و معاملاتی و اداری و استخدامی هزینه می‌گردد، که متضمن پیش‌بینی نحوه نظارت بر هزینه‌ها و تحقق اهداف پیش‌بینی شده است و با پیشنهاد معاونت و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

❖ منشور کاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

برنامه‌های عملیاتی و طرح‌های حوزه کار

توانمندسازی و مهارت‌آموزی

- ارتقا و توسعه منابع انسانی کشور از طریق ارائه آموزش‌های مهارتی براساس نیازهای بازارکار،
- ارائه استانداردهای آموزش مهارتی لازم،
- استقرار نظام جامع آموزش‌های مهارتی،
- استقرار نظام جامع صلاحیت حرفه‌ای،
- تامین دسترسی عمومی به خدمات آموزش مهارتی،

- افزایش بهره‌وری در اقتصاد ملی با افزایش مهارت‌های کاربردی و دانش نیروی کار،
- حمایت از بخش غیردولتی به منظور توسعه و گسترش آموزش‌های کسب و کار، کارآفرینی، فنی و حرفه‌ای و علمی- کاربردی،
- توسعه نظام آموزشی استاد - شاگردی از طریق به هنگام سازی نظام اجرایی و قانونی و
- تدوین و انتشار استانداردهای مهارتی لازم در مشاغل نو و دانش بنیان.

آموزش و پژوهش

- نیازسنجی، طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی مورد نیاز کارگران، کارفرمایان، کارآفرینان و کارشناسان،
- انجام پژوهش‌های کاربردی در حوزه دانش اجتماعی، بازار کار و روابط کار،
- انتشار کتب، نرم افزارها و بسته‌های آموزشی مورد نیاز جامعه کار و تولید،
- ارتقا سطح دانش اجتماعی کار و اطلاع رسانی در این حوزه و
- حمایت از پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری در حوزه‌های مرتبط.

برنامه عملیاتی ۰۱- ساماندهی و توسعه آمار و اطلاعات کار و اشتغال

برنامه عملیاتی ۰۲- هدایت ظرفیت‌های کارآفرینی

برنامه عملیاتی ۰۳- توسعه سرمایه‌های انسانی و اجتماعی کشور

برنامه عملیاتی ۰۴- توسعه اشتغال مولد

برنامه عملیاتی ۰۵- ساماندهی و هدایت تسهیلات

برنامه عملیاتی ۰۶- حمایت و صیانت از نیروی کار

برنامه عملیاتی ۰۷- گسترش و ارتقا فرهنگ کار

برنامه عملیاتی ۰۸- بازنگری در قوانین و مقررات برای بهبود روابط کار

برنامه عملیاتی ۰۹- تقویت مشاغل دانش بنیان، مشاغل نو، مشاغل خانگی و کار از راه دور

برنامه عملیاتی ۱۰- بازنگری در سیاست‌های حمایتی و هدایتی اشتغال بانوان

برنامه عملیاتی ۱۱- شناسایی و احیای ظرفیت‌های معطل و مغفول اشتغال

برنامه عملیاتی ۱۲- زمینه سازی برای ارتقا کیفیت محصولات داخلی و بهره‌وری

برنامه عملیاتی ۱۳- ترویج و گسترش مشاغل خدماتی

برنامه عملیاتی ۱۴- ایجاد همگرایی در دستگاه‌های اجرایی در زمینه اشتغال

برنامه عملیاتی ۱۵- توانمندسازی منابع انسانی سازمان

برنامه عملیاتی ۱۶- بهبود فضای کسب و کار و توسعه فعالیت‌های سازمان یافته

برنامه عملیاتی ۱۷- ساماندهی نیروی کار ایرانی خارج از کشور

برنامه عملیاتی ۱۸- تدوین نظام ملی تعیین صلاحیت حرفه‌ای نیروی کار

❖ سیاست‌های کلی اشتغال

- ۱- ترویج و تقویت فرهنگ کار، تولید، کارآفرینی و استفاده از تولیدات داخلی به عنوان ارزش اسلامی و ملی با بهره‌گیری از نظام آموزشی و تبلیغی کشور.
- ۲- آموزش نیروی انسانی متخصص، ماهر و کارآمد متناسب با نیازهای بازار کار (فعلی و آتی) و ارتقاء توان کارآفرینی با مسؤلیت نظام آموزشی کشور (آموزش و پرورش، آموزش فنی و حرفه‌ای و آموزش عالی) و توأم کردن آموزش و مهارت و جلب همکاری بنگاه‌های اقتصادی جهت استفاده از ظرفیت آنها.
- ۳- ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار با تأکید بر استفاده از توسعه فناوری و اقتصاد دانش بنیان و آینده نگرى نسبت به تحولات آن‌ها در سطح ملی و جهانی.
- ۴- ایجاد نظام جامع اطلاعات بازار کار.
- ۵- بهبود محیط کسب و کار و ارتقاء شاخص‌های آن (محیط سیاسی، فرهنگی و قضایی و محیط اقتصاد کلان، بازار کار، مالیات‌ها و زیرساخت‌ها) و حمایت از بخش‌های خصوصی و تعاونی و رقابت از راه اصلاح قوانین، مقررات و رویه‌های ذیربط در چارچوب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
- ۶- جذب فناوری، سرمایه و منابع مالی، مبادله نیروی کار و دسترسی به بازارهای خارجی کالا و خدمات از طریق تعامل مؤثر و سازنده با کشورهای سازمان‌ها و ترتیبات منطقه‌ای و جهانی.
- ۷- هماهنگ سازی و پایداری سیاست‌های پولی، مالی، ارزی و تجاری و تنظیم بازارهای اقتصادی در جهت کاهش نرخ بیکاری توأم با ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید و افزایش تولید.

- ۸- توجه بیشتر در پرداخت یارانه‌ها به حمایت از سرمایه‌گذاری، تولید و اشتغال مولد در بخش‌های خصوصی و تعاونی.
- ۹- گسترش و استفاده بهینه از ظرفیت‌های اقتصادی دارای مزیت مانند: گردشگری و حق گذر (ترانزیت).
- ۱۰- حمایت از تأسیس و توسعه صندوق‌های شراکت در سرمایه برای تجاری سازی ایده‌ها و پشتیبانی از شرکت‌های نوپا، کوچک و نوآور.
- ۱۱- برقراری حمایت‌های مؤثر از بیکاران برای افزایش توانمندی‌های آنان در جهت دسترسی آنها به اشتغال پایدار.
- ۱۲- توجه ویژه به کاهش نرخ بیکاری استان‌های بالاتر از متوسط کشور.
- ۱۳- رعایت تناسب بین افزایش دستمزدها و بهره‌وری نیروی کار.

❖ نقشه جامع علمی کشور

ارزش‌ها و رویکردهای کلی حاکم بر نقشه

- گسترش آموزش برای مهارت زندگی، بازار کار و کار آفرینی و شکوفایی استعدادها و عدم تکیه بر محفوظات (بند ۲۱).

راهبردهای علم و فناوری کشور

۱- راهبردهای عمومی

- توسعه جریان دانش (آموزش و یادگیری) در سطح ملی به عنوان سریع‌ترین راه کسب و اشاعه علم و فناوری در ابعاد ملی و بین‌المللی با تأکید بر (بند ۶).
- ارتقای توانایی علمی، فناوری و مهارتی و بر اساس نیازهای بازار کار و ایجاد آمادگی جهت پذیرش مسؤلیت‌های شغلی (بند ۶-الف).
- توسعه روش‌های روان‌سازی جریان رسمی و غیر رسمی دانش در ابعاد ملی و بین‌المللی از طریق اجرای پروژه‌های علمی- تحقیقاتی مشترک در ابعاد ملی و بین‌المللی، ایجاد مراکز آموزشی و پژوهشی مشترک با کشورهای مختلف، توسعه دوره‌های تخصصی مشترک و گسترش خوشه‌های همکاری علمی- فناوری بین‌المللی و منطقه‌ای (بند ۶-د).
- ترویج و تبلیغ توجه به علم به عنوان گفتمان مسلط در جامعه (بند ۷).
- تقویت روحیه فن‌آفرینی، نوآوری و جنبش علمی به عنوان عامل اصلی توسعه کیفیت زندگی (بند ۷-ج).
- افزایش منزلت، صلاحیت حرفه‌ای و مرجعیت علمی و اجتماعی معلمان، استادان و پژوهشگران (بند ۷-د).

۲- راهبردهای اختصاصی

حوزه علوم کاربردی

- توسعه ساختارها و منابع انسانی از طریق (بند ۳).
- تشویق دانش‌آموختگان به سمت ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان خصوصی و تعاونی در پارک‌ها و مراکز رشد علم و فناوری از طریق ارائه تسهیلات خاص به آنها (بند ۳-۳).

معرفی نهادهای سیاستگذار، پشتیبان و مجری در نظام علم، فناوری و نوآوری

- وزارتخانه‌ها/ نهادهای پرورش، آموزش و پژوهش (بند ۳)

- وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و آموزش و پرورش و.....
- برای ایجاد وزارتخانه‌ها و نهادهای مسؤول در چرخه تولید، انتشار و استفاده مؤثر از دانش و تکمیل فرآیند پرورش، آموزش و پژوهش ساختار، وظایف و اختیارات وزارتخانه‌های مرتبط با چرخه یاد شده باز تعریف می‌شود. توسعه مدارس و دانشگاه‌های غیردولتی، تأمین استقلال دانشگاه‌ها، واگذاری امور اجرایی علم و فناوری از سوی دولت و استفاده از ظرفیت‌های دانش‌بنیان جامعه از الزامات این باز تعریف است.

❖ سیاست‌های کلی نظام اداری

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدالله العالی) با ابلاغ سیاست‌های کلی نظام اداری که پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین شده است، کلیه مخاطبان این سیاست‌ها را موظف فرمودند زمان‌بندی مشخص برای عملیاتی‌شدن آن را تهیه و پیشرفت آن را در فواصل زمانی معین گزارش نمایند.

متن سیاست‌های کلی نظام اداری که به رؤسای قوای سه‌گانه، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام و رئیس ستاد کل نیروهای مسلح ابلاغ شده است، بدین شرح است:

- ۱- نهادینه‌سازی فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی، کرامت انسانی و ارج نهادن به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی،
- ۲- عدالت‌محوری در جذب، تداوم خدمت و ارتقای منابع انسانی،
- ۳- بهبود معیارها و روزآمدی روش‌های گزینش منابع انسانی به منظور جذب نیروی انسانی توانمند، متعهد و شایسته و پرهیز از تنگ‌نظری‌ها و نگرش‌های سلیقه‌ای و غیرحرفه‌ای،
- ۴- دانش‌گرایی و شایسته‌سالاری مبتنی بر اخلاق اسلامی در نصب و ارتقای مدیران،
- ۵- ایجاد زمینه رشد معنوی منابع انسانی و بهسازی و ارتقای سطح دانش، تخصص و مهارت‌های آنان،
- ۶- رعایت عدالت در نظام پرداخت و جبران خدمات با تأکید بر عملکرد، توانمندی، جایگاه و ویژگی‌های شغل و شاغل و تأمین حداقل معیشت با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی،
- ۷- زمینه‌سازی برای جذب و نگهداری نیروهای متخصص در استان‌های کمتر توسعه‌یافته و مناطق محروم،
- ۸- حفظ کرامت، عزت و تأمین معیشت بازنشستگان و مستمری‌بگیران و بهره‌گیری از نظرات و تجارب مفید آن‌ها،
- ۹- توجه به استحکام خانواده و ایجاد تعادل بین کار و زندگی افراد در نظام اداری،
- ۱۰- چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی‌ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز،
- ۱۱- انعطاف‌پذیری و عدم تمرکز اداری و سازمانی با رویکرد افزایش اثربخشی، سرعت و کیفیت خدمات کشوری،
- ۱۲- توجه به اثربخشی و کارآیی در فرآیندها و روش‌های اداری به منظور تسریع و تسهیل در ارائه خدمات کشوری،
- ۱۳- عدالت‌محوری، شفافیت و روزآمدی در تنظیم و تنقیح قوانین و مقررات اداری،

- ۱۴- کل‌نگری، همسوسازی، هماهنگی و تعامل اثربخش دستگاه‌های اداری به منظور تحقق اهداف فرابخشی و چشم‌انداز،
  - ۱۵- توسعه نظام اداری الکترونیک و فراهم آوردن الزامات آن به منظور ارائه مطلوب خدمات عمومی،
  - ۱۶- دانش‌بنیان کردن نظام اداری از طریق به‌کارگیری اصول مدیریت دانش و یکپارچه‌سازی اطلاعات، با ابتناء بر ارزش‌های اسلامی،
  - ۱۷- خدمات‌رسانی برتر، نوین و کیفی به منظور ارتقای سطح رضایتمندی و اعتماد مردم،
  - ۱۸- شفاف‌سازی و آگاهی‌بخشی نسبت به حقوق و تکالیف متقابل مردم و نظام اداری با تأکید بر دسترسی آسان و ضابطه‌مند مردم به اطلاعات صحیح،
  - ۱۹- زمینه‌سازی برای جذب و استفاده از ظرفیت‌های مردمی در نظام اداری،
  - ۲۰- قانون‌گرایی، اشاعه فرهنگ مسئولیت‌پذیری اداری و اجتماعی، پاسخگویی و تکریم ارباب‌رجوع و شهروندان و اجتناب از برخورد سلیقه‌ای و فردی در کلیه فعالیت‌ها،
  - ۲۱- نهادینه‌سازی وجدان کاری، انضباط اجتماعی، فرهنگ خودکنترلی، امانت‌داری، صرفه‌جویی، ساده‌زیستی و حفظ بیت‌المال،
  - ۲۲- تنظیم روابط و مناسبات اداری بر اساس امنیت روانی، اجتماعی، اقتصادی، بهداشتی، فرهنگی و نیز رفاه نسبی آحاد جامعه،
  - ۲۳- حفظ حقوق مردم و جبران خسارت‌های وارده بر اشخاص حقیقی و حقوقی در اثر قصور یا تقصیر در تصمیمات و اقدامات خلاف قانون و مقررات در نظام اداری،
  - ۲۴- ارتقای سلامت نظام اداری و رشد ارزش‌های اخلاقی در آن از طریق اصلاح فرآیندهای قانونی و اداری، بهره‌گیری از امکانات فرهنگی و به‌کارگیری نظام مؤثر پیشگیری و برخورد با تخلفات،
  - ۲۵- کارآمدسازی و هماهنگی ساختارها و شیوه‌های نظارت و کنترل در نظام اداری و یکپارچه‌سازی اطلاعات و
  - ۲۶- حمایت از روحیه نوآوری و ابتکار و اشاعه فرهنگ و بهبود مستمر به منظور پویایی نظام اداری.
- مخاطبان محترم این سیاست‌ها (رؤسای محترم سه قوه، نیروهای مسلح، مسئولان نهادهای غیردولتی) موظفند زمان‌بندی مشخص برای عملیاتی‌شدن آن را تهیه و پیشرفت آن را در فواصل زمانی معین گزارش نمایند.

❖ تحول در نظام اداری کشور

شورای عالی اداری بر اساس مصوبه شماره ۱/۱۲/۲۰۵۶ مورخ ۱۳۷۷/۲/۱۹ ساختار، اعضا و وظایف و اختیارات ستاد برنامه ریزی تحول اداری کشور را تعیین و ابلاغ نمود. انجام برنامه‌های فرهنگ سازی و ایجاد زمینه‌های ذهنی برای تحقق تحول اداری نظیر برگزاری سمینارهای تخصصی آموزش، میزگردهای تخصصی و تولید برنامه‌های سمعی و بصری و غیره. هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱/۱۸ پس از استماع گزارش سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در مورد برنامه تحول اداری با ۷ برنامه اصلی ایجاد تحول در نظام اداری موافقت نمود.

ضرورت اصلاح و ایجاد تحول در نظام اداری کشور به عنوان ابزار تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی از مواردی است که پس از انقلاب اسلامی مورد توجه دولت جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت و در اجرای بند ۴-۳ بخش نظام اداری و اجرایی پیوست قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران شورای عالی اداری به منظور ایجاد یک نظام منسجم اداری در ابعاد نیروی انسانی، مدیریت، تشکیلات، سازماندهی و روش‌ها تشکیل گردید.

تغییر سازمانی نخست مستلزم بررسی و تشخیص مشکل است. شناخت مشکل و ارائه صورت مساله واقعی نیمی از تغییر است. چنانچه مدیران در تعریف از مشکلات دچار خطا و لغزش شوند، هزینه‌های گزافی را خواهند پرداخت چرا که سازمان و منابع آن را به سمت اهدافی هدایت خواهند نمود که در جهت نیازهای واقعی سازمان طراحی نشده و نمی‌تواند پاسخگوی مشکلات باشد. مدیریت تغییر بیش از هر اقدامی باید راهکارهای حل مساله و ابعاد آن را مورد بررسی و شناخت دقیق قرار دهد.

عمده مشکلات جاری در تحول اداری

- عدم استفاده از رویکردهای علمی و تجارب: در واقع قبل از پیاده‌سازی تغییرات هیچگونه بررسی علمی یا تجربی به منظور توفیق یا عدم توفیق تغییرات حاصل نمی‌شود.
- نگرانی مخالفان از تهدید منافع، نظرات، عادات و خواسته‌های ایشان پس از انجام تغییرات (مقاومت در برابر تغییر).
- شیوه مدیریتی فرد محورانه: به عبارت دیگر هرگونه تغییر سازمانی که توزیع قدرت را برهم‌زند، فعالیت‌های مخالفان درون سازمان را برمی‌انگیزد. بایستی توجه داشت که مخالفت مخالفان درون سازمانی مشابه مقاومت باد در برابر سرعت خودرو می‌باشند، مقاومتی که دیده نمی‌شود ولی اثرات آن هویدا است.

بدین ترتیب ریشه مشکلات جاری در تحول اداری را همچنین می‌توان در فقدان شایسته‌سالاری، فساد اداری، عدم انطباق فرهنگ سازمانی با مبانی اعتقادی، فقدان رابطه منطقی میان سیاست‌های کلان نظام با خط‌مشی‌های اجرایی، فقدان نگرش راهبردی و بلندمدت، عدم پاسخگویی و نظارت در نظام مدیریتی جستجو نمود.

اهداف، برنامه‌ها و سیاست‌های تحول اداری

به منظور رفع مشکلات اساسی نظام اداری کشور در حوزه‌های سازماندهی، مدیریت، منابع انسانی، فناوری و فرایندهای انجام کار و قوانین و مقررات هفت برنامه تحت عنوان «**تحول در نظام اداری کشور**» توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی سابق در مورخ ۸۱/۱/۱۸ ارائه و به تصویب هیئت وزیران رسید و در کلیه دستگاه‌های اجرایی لازم‌الاجرا گردید.

این هفت برنامه عبارتند از:

(۱) برنامه منطقی نمودن اندازه دولت،

- ۲) برنامه تحول در ساختار تشکیلاتی دولت،
- ۳) برنامه تحول در نظام‌های مدیریتی،
- ۴) برنامه تحول در نظام‌های استعدادی،
- ۵) برنامه آموزش و بهسازی نیروی انسانی دولت،
- ۶) برنامه اصلاح فرآیندها، روش‌های انجام کار و توسعه فناوری اداری و
- ۷) برنامه ارتقاء و حفظ کرامت مردم در نظام اداری.

اهم سیاست‌های اجرایی منطقی نمودن اندازه دولت:

- ۱) اجرای وظایف حاکمیتی دولت به نحو کارآمد و اثربخش،
- ۲) گسترش فعالیت بخش غیردولتی از روش‌های خصوصی‌سازی و ارائه ساز و کار مناسب برای نظارت بر حسن اجرای کارها و
- ۳) انجام خدمات زیربنایی از طریق بخش غیردولتی با استفاده از روش قیمت تمام‌شده.

اهم سیاست‌های اجرایی اصلاح ساختارهای تشکیلاتی دولت:

- ۱) عدم گسترش تشکیلات دولت با تاکید بر کوچک‌سازی،
- ۲) کاهش پست‌های مدیریتی به منظور ایجاد انسجام در ساختار بخش دولتی،
- ۳) قانونمندی وظایف در سطح ملی و کلان و
- ۴) اعطای اختیارات به مقامات میانی به منظور تسریع در پاسخگویی به مقامات ارشد.

اهم سیاست‌های اجرایی اصلاح نظام‌های مدیریتی:

- ۱) رعایت اصل ثبات مدیریتی،
- ۲) تهیه کارنامه عملکرد مدیران به منظور ارتقای سطح کیفی مدیریت در دستگاه‌های دولتی و
- ۳) ارائه گزارش سالانه توسط کلیه دستگاه‌های اجرایی به دولت.

اهم سیاست‌های اجرایی اصلاح نظام استعدادی:

- ۱) تجدید نظر در مقررات استعدادی بر اساس انتخاب اصلح،
- ۲) محدود نمودن مقررات استعدادی به دو نوع دائم و موقت،

- ۳) کاهش استخدام دائمی،
- ۴) برقراری حقوق و مزایا و جبران خدمت مکفی برای کارکنان دولت و
- ۵) احراز حداقل‌های علمی و تخصصی برای استخدام در بخش دولتی.

اهم سیاست‌های اجرائی اصلاح نظام آموزشی و بهسازی نیروی انسانی:

- ۱) آموزش کارکنان دولت با هدف افزایش و به هنگام نمودن دانش، بینش و مهارت همراه با انگیزش لازم،
- ۲) اجتناب از تبدیل شدن دستگاه‌های دولتی به محلی برای کسب مدارج دانشگاهی از طریق استفاده از امکانات دولتی،
- ۳) لحاظ کردن معیار رضایتمندی ارباب رجوع، مدیر و همکاران در نظام ارزشیابی کارکنان دولت و
- ۴) برخورداری مدیران عالی و اجرائی در سطوح مختلف از آموزش‌های مورد نیاز در چهار چوب نظام آموزش کارکنان دولت.

اهم سیاست‌های اجرائی اصلاح فرایندها، روش‌های انجام کار و توسعه فناوری اداری:

- ۱) اصلاح روش‌ها، رویه‌ها، فرایندهای انجام کار به منظور رضایت ارباب رجوع، ساده‌سازی روش‌ها و کاهش هزینه‌ها و...
- ۲) توسعه نظام مکانیزه در دستگاه‌های اجرائی،
- ۳) نظم و انضباط اداری و ارزیابی دستگاه‌های اجرائی با این معیار،
- ۴) به‌کارگیری دیدگاه‌ها و تجربیات متخصصان داخل و خارج کشور،
- ۵) استقرار نظام پذیرش و بررسی پیشنهادها و
- ۶) استقرار شبکه اطلاع‌رسانی و اتصال به شبکه جهانی اینترنت.

اهم سیاست‌های اجرائی ارتقاء و حفظ کرامت مردم:

- ۱) ارائه خدمات به مردم به طور شفاف و مشخص، زمانمند و با کیفیت مطلوب،
- ۲) خدمتگزار و پاسخگو بودن دستگاه‌های اجرائی در مقابل مردم،
- ۳) طراحی نظام ساده اطلاع‌رسانی خدمات دولتی،
- ۴) برخورد قاطع با پدیده مذموم فساد اداری و
- ۵) ارزیابی مستمر سطح رضایتمندی مردم از خدمات دولتی.

با تحقق هفت برنامه تحول نظام اداری به وضعیت مطلوب با ویژگی‌های ذیل می‌توان نائل شد.

ویژگی‌ها و خصوصیات نظام اداری مطلوب:

- (۱) نظام‌گرا و همه‌سونگر،
- (۲) کارا، بهره‌ور و ارزش‌افزا،
- (۳) پاسخگو و شفاف،
- (۴) اثربخش، نتیجه‌گرا و کیفیت‌مدار،
- (۵) شهروندمدار، خدمتگزار و مردم‌سالار،
- (۶) سالم، عاری از فساد و تبعیض،
- (۷) مشارکت‌جو و مشارکت‌پذیر،
- (۸) شایسته‌سالار و دانش‌گرا،
- (۹) آینده‌بین، دورنگر و هدفمند،
- (۱۰) قانونمدار، ضابطه‌مند و اخلاق‌گرا،
- (۱۱) مدیر و راهبرو
- (۱۲) توسعه‌گرا و نواندیش.

❖ قانون مدیریت خدمات کشوری

قانون مدیریت خدمات کشوری مشتمل بر ۱۲۸ ماده و ۱۰۶ تبصره در جلسه مورخ هشتم مهرماه ۱۳۸۶ کمیسیون مشترک رسیدگی به لایحه مدیریت خدمات کشوری مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی تصویب گردید و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت پنج سال، در تاریخ ۱۳۸۶/۷/۱۸ به تأیید شورای نگهبان رسید و در تاریخ ۸۶/۷/۲۵ جهت اجرا طی نامه‌ای از سوی رئیس مجلس به دولت ابلاغ گردید.

❖ قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات

این قانون در تاریخ ۸۹/۸/۳۰ به شماره ۲۵۸/۵۷۹۵۳ توسط مجلس شورای اسلامی به ریاست جمهوری ابلاغ گردید.

ماده ۱- شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی است که به منظور هم‌افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش‌محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری‌سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه‌های فناوری برتر و با ارزش افزوده فراوان به ویژه در تولید نرم‌افزارهای مربوط تشکیل می‌شود.

ماده ۳- بند ج- اولویت استقرار واحدهای پژوهشی، فناوری و مهندسی و تولیدی شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان موضوع این قانون در محل پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد، مناطق ویژه اقتصادی و یا مناطق ویژه علم و فناوری

ماده ۳- بند د- اولویت واگذاری تمام یا بخشی از سهام مراکز و مؤسسات پژوهشی دولتی قابل واگذاری براساس ضوابط قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی به شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان موضوع این قانون

ماده ۵- به منظور کمک به تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات و شکوفاسازی و کاربردی نمودن دانش فنی از طریق ارائه کمک و تسهیلات قرض‌الحسنه و تسهیلات بدون اخذ هرگونه تضمین و مشارکت با اختیار بخشش تمام یا بخشی از سهم مشارکت به شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، صندوقی تحت عنوان صندوق نوآوری و شکوفایی وابسته به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری وزیر نظر رئیس شورا تاسیس می‌شود. منابع مالی صندوق شامل کمک‌های دولت، اعتبارات مندرج در بودجه سالانه، هرگونه کمک و سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی و شرکت‌های دولتی وابسته و تابع، نهادهای عمومی غیردولتی و شهرداری‌ها و شرکت‌های وابسته و تابع می‌باشد.

ماده ۶- کلیه دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی مجازند بخشی از مبلغ قراردادهای خرید کالا یا خدمات با مبدأ خارجی را جهت نیل به خودکفایی در همان زمینه از طریق انجام فعالیت‌های تحقیق و توسعه فناوری ضمن عقد قرارداد با شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان به انجام رسانند.

❖ آیین‌نامه نظام آموزش مهارت و فناوری

ماده ۱- نظام آموزش مهارت و فناوری شامل آموزش‌هایی است که با هدف ارتقاء و انتقال دانش کاروفناوری، به‌هنگام کردن مهارت‌های شغلی و افزایش مستمر و فزاینده بهره‌وری در تمامی سطوح تحصیلی مهارت و فناوری به صورت آموزش‌های رسمی و آموزش‌های تکمیلی بین سطوح طراحی و اجرا می‌شود و با استفاده از فناوری‌های آموزشی روز و ظرفیت‌های آموزشی محیط کار، افراد را بر اساس استانداردها و صلاحیت‌های شغلی و با تأکید بر اخلاق حرفه‌ای برای احراز شغل، حرفه و کسب و کار تا سطح مطلوب تربیت می‌نماید.

ماده ۲- نظام آموزش مهارت و فناوری مبتنی بر اصول زیر می‌باشد:

۱- جامعیت و انسجام در سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، گسترش، نظارت و پشتیبانی در تمام سطوح تحصیلی اعم از آموزش‌های رسمی و آموزش‌های تکمیلی بین سطوح تحصیلی به گونه‌ای که نیازهای نیروی انسانی بازارکار را برآورده نماید.

- ۲- انعطاف و پویایی لازم متناسب با مقتضیات حوزه‌های شغلی، شرایط محیطی، بومی و آمایش سرزمین، استعداد و علایق متقاضیان، فناوری و امکانات حال و آینده و تنوع روش‌های اجرا و نوآوری.
- ۳- هماهنگی کامل با سیاست‌های کلان، سند چشم‌انداز بیست ساله، برنامه‌های پنج ساله توسعه، نقشه جامع علمی کشور و سایر نظام‌های آموزشی.
- ۴- استقلال کامل در برنامه‌ریزی، گسترش، ممیزی، استانداردسازی، نظارت و ارزیابی و تدوین ضوابط اجرا.
- ۵- به روز بودن محتوا و شیوه‌های آموزش مهارت و فناوری بر اساس نتایج پژوهش‌های کاربردی و فناوری نوین از طریق فرآیندهای آموزشی ضمن ارتباط مستمر با مجامع بین‌المللی متناسب با تحولات نظام اشتغال.
- ۶- مشارکت، تعامل، بکارگیری ظرفیت‌ها و امکانات آموزشی دستگاه‌های اجرایی در تمامی مراحل (از تعیین نیاز حوزه‌های شغلی تا طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی)
- فراهم نمودن زمینه آموزش مادام‌العمر افراد جامعه در حوزه‌های تخصصی شغلی.
- ماده ۳- متقاضیان آموزش مهارت و فناوری پس از طی نمودن مراحل نظری و دانش پایه، بخش مهارتی دوره را در محیط کار واقعی و یا شبیه‌سازی شده زیر نظر مدرسانی که از میان متخصصان و مدیران بخش کار انتخاب میشوند، طی می‌نمایند.
- ماده ۴- اهداف نظام آموزش مهارت و فناوری به شرح زیر تعیین می‌شود:
- الف) تربیت و افزایش کارایی و اثربخشی نیروی انسانی مورد نیاز در بخش‌های مختلف صنعت، کشاورزی، خدمات و فرهنگ و هنر بر اساس استانداردهای شغلی، فرهنگ ارزشی- بومی و نیاز بازار کار داخلی و تقاضای بازارهای منطقه ای و بین‌المللی متناسب با نظام اشتغال کشور.
- ب) اشاعه و نهادینه‌سازی فرهنگ کسب و کار مبتنی بر استعداد، ذوق، دانش، مهارت، فناوری، تخصص، توانایی و کارآفرینی با رویکرد ارزش‌های اسلامی و اخلاق حرفه‌ای.
- ماده ۵- مأموریت‌های نظام آموزش مهارت و فناوری به شرح زیر تعیین می‌شود:
- الف- توسعه کمی و کیفی آموزش‌های مهارت و فناوری مبتنی بر پژوهش‌های کاربردی و آمایش سرزمین با بهره‌گیری از ظرفیت بخش‌های مختلف کشور اعم از دولتی، عمومی، تعاونی و خصوصی با رویکرد تقاضا محور و در تعامل مستمر و مؤثر با نهادهای بین‌المللی.
- ب- طراحی و تدوین نمونه‌ها و روش‌های انعطاف پذیر در آموزش‌های مهارت و فناوری تقاضا محور.

پ- نیاز سنجی مستمر آموزشی مبتنی بر آمایش سرزمین و برنامه ریزی، سازماندهی و هدایت آموزش های مهارت و فناوری با توجه به نظام های آموزشی بین المللی.

ت- معرفی و هدایت فارغ التحصیلان آموزش مهارت و فناوری به بازار کار از طریق تعامل با بخش دولتی و غیر دولتی و بر اساس ظرفیت ها و فرصت های شغلی شناسایی شده و توانمندی های فارغ التحصیلان.

ث- تامین نیاز آموزشی حوزه های شغلی تا بالاترین سطوح آموزش عالی مهارت و فناوری بر اساس تحولات فناوری و فراهم کردن زمینه آموزش مادام العمر.

ج- فراهم نمودن امکان تجمیع دوره های آموزش تکمیلی بین سطوح تحصیلی و معادل سازی با دوره های رسمی.

ماده ۶- دوره های آموزش مهارت و فناوری در بخش های دولتی، عمومی، تعاونی و خصوصی و در سطوح محلی، ملی، منطقه ای و بین المللی طراحی و اجرا می شود. این آموزش ها در حوزه های صنعت (نفت، معدن، انرژی، صنایع غذایی، فناوری پزشکی، ارتباطات و فناوری اطلاعات و موارد مشابه)، کشاورزی (شیلات و آبزیان، منابع طبیعی، دامپروری، دامپزشکی، زراعت و باغبانی و موارد مشابه)، خدمات (ورزش، اقتصاد، مدیریت و تجارت، گردشگری، آموزش، نظامی و امنیتی و موارد مشابه) و فرهنگ و هنر (امور فرهنگی، رسانه، صنایع دستی، هنرهای تجسمی، سینما، موسیقی، تأثر و موارد مشابه) تعریف می شود.

ماده ۷- به منظور هماهنگی بین دستگاه های اجرایی، شورای سیاستگذاری و برنامه ریزی سازمان ملی مهارت و فناوری که از این پس به اختصار «شورا» نامیده می شود با ترکیب زیر تشکیل می گردد:

۱- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (رییس شورا)

۲- رییس سازمان ملی مهارت و فناوری (دبیر شورا)

۳- معاون ذیربط معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور

۴- معاون ذیربط وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۵- معاون ذیربط وزیر صنعت، معدن و تجارت

۶- معاون ذیربط وزیر جهاد کشاورزی

۷- معاون ذیربط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

۸- رییس سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

۹- رییس دانشگاه جامع علمی و کاربردی

۱۰- رییس دانشگاه فنی و حرفه ای

ماده ۸- سازمان ملی مهارت و فناوری مسئول اجرای مصوبات شورا، یکپارچه سازی، هدایت و اعتلای آموزش های مهارتی و استقرار نظام جامع مهارت

- و فناوری از طریق سه زیر نظام آموزش مهارت و فناوری، صلاحیت حرفه‌ای و شرایط احراز اشتغال می‌باشد.
- تبصره- دستگاه‌های متولی آموزش‌های مهارت و فناوری کشور از جمله سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، دانشگاه جامع علمی - کاربردی و دانشگاه فنی و حرفه‌ای در چارچوب وظایف ماده (۱)، زیر نظر شورا می‌باشند.
- ماده ۹- نظام آموزش مهارت و فناوری مشتمل بر نظام‌های فرعی ذیل می‌باشد:
- الف) آموزش عالی مهارت و فناوری
- ب) آموزش فنی و حرفه‌ای (دوره‌های تکمیلی بین سطوح تحصیلی)
- ماده ۱۰- ارکان آموزش عالی مهارت و فناوری به شرح زیر تعیین می‌شود:
- الف- دانشگاه جامع علمی - کاربردی و دانشگاه فنی و حرفه‌ای.
- ب- کارگروه هماهنگی برنامه ریزی درسی و آموزشی آموزش عالی مهارت و فناوری به عنوان مرجع تدوین برنامه‌های آموزشی و درسی، تعیین شیوه‌ها و استانداردهای آموزشی برای نظام آموزش عالی مهارت و فناوری که زیر نظر شورای برنامه‌ریزی درسی و آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تشکیل می‌شود.
- پ- کارگروه هماهنگی گسترش آموزش عالی مهارت و فناوری به عنوان متولی سیاستگذاری در توسعه تمامی سطوح آموزش‌های عالی مهارت و فناوری مبتنی بر آمایش سرزمین برای نظام آموزش عالی مهارت و فناوری که زیر نظر شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تشکیل می‌شود.
- ت- شورای نظارت و ارزیابی آموزش عالی مهارت و فناوری به عنوان متولی تدوین استانداردها، هدایت، نظارت، ارزیابی و اعتبار بخشی مراکز مجری در تمامی سطوح تحصیلی آموزش‌های عالی مهارت و فناوری.
- ث- هیئت‌های امنای و هیئت ممیزه مرکزی آموزش‌های عالی مهارت و فناوری به عنوان متولی سیاستگذاری امور تشکیلاتی، مالی و معاملاتی، هیئت‌های علمی و مدرسان که توجه ویژه ای را به شناسایی و استفاده از مدرسان خبره خواهد نمود.
- تبصره ۱- برای سازماندهی بهینه و جلوگیری از تمرکز امور کارگروه‌ها، شوراهای و هیئت‌های مذکور در این ماده، تشکیل کمیسیون‌ها، گروه‌ها و کارگروه‌های تخصصی، ملی، منطقه‌ای و استانی در سازمان ملی مهارت و فناوری با تایید شورا یا کارگروه مربوط مجاز است.
- تبصره ۲- احکام اعضای شوراها، کارگروه و هیئت‌های موضوع این ماده توسط وزیر علوم، تحقیقات و فناوری صادر می‌شود.
- ماده ۱۱- مقاطع، سطوح، مدارک و گواهینامه‌ها در نظام آموزش عالی مهارت و فناوری به شرح زیر تعیین می‌شود:
- الف- عناوین دوره‌های عالی مهارت و فناوری در این نظام به ترتیب کاردانی فنی، مهندسی فناوری، مهندسی فناوری ارشد و مهندسی فناوری خبره است که به ترتیب هم تراز سطوح کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در نظام آموزش نظری است .
- ب- عناوین دوره‌های آموزشی با ماهیت غیر فنی شامل کاردانی حرفه‌ای، کارشناسی حرفه‌ای، کارشناسی حرفه‌ای ارشد و کارشناسی حرفه‌ای خبره خواهد بود.

تبصره ۱: دانشجویان دوره های عالی سطوح مختلف تحصیلی نظام مهارت و فناوری همانند دانشجویان نظام آموزش نظری از مزایا و تسهیلات قانونی نظیر معافیت تحصیلی برخوردار هستند.

تبصره ۲: حداقل سهم آموزش های مهارتی در محیط کار که بر اساس ممارست و تمرین عملی شکل می گیرد، برای مقاطع مختلف تحصیلی نظام آموزش عالی مهارت و فناوری، شصت درصد کل دوره خواهد بود.

ماده ۱۲- سطوح تحصیلی در هر دو نظام آموزش عالی نظری و نظام آموزش عالی مهارت و فناوری از نظر ارزش هم طراز بوده و فارغ التحصیلان هر یک از سطوح تحصیلی در این دو نظام می توانند بر اساس شرایط عمومی و اختصاصی پذیرش، در سطوح بالاتر در هر یک از دو نظام ادامه تحصیل دهند.

ماده ۱۳- دوره های آموزش عالی مهارت و فناوری در دانشگاه جامع علمی - کاربردی و دانشگاه فنی و حرفه ای اجرا خواهد شد و مدارک تحصیلی این دوره ها توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و از طریق دانشگاه جامع علمی - کاربردی و دانشگاه فنی و حرفه ای صادر می شود.

تبصره ۱: دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی نظام آموزش نظری می توانند با رعایت استانداردهای نظام آموزش عالی مهارت و فناوری و با مجوز شورای هماهنگی گسترش آموزش عالی مهارت و فناوری، مجری دوره های آموزشی این نظام شوند.

تبصره ۲: دارندگان مدارک تحصیلی و گواهی نامه های آموزشی این نظام از تمامی مزایای قانونی اشتغال و دریافت تسهیلات برخوردار هستند.

ماده ۱۴- سنجش و پذیرش دانشجو در تمام مقاطع آموزش عالی مهارت و فناوری مطابق با مصوبات شورای برنامه ریزی درسی نظام آموزش مهارتی و قوانین پذیرش در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انجام خواهد شد.

ماده ۱۵- به منظور ارتقای بهره وری نیروی کار، افزایش دانش و مهارت، ارتقای شغلی و حرفه ای مطابق با فناوری روز، دوره های آموزشی تکمیلی بین سطوح تحصیلی در شروع و یا حین کار در محیط کار، کارگاه و یا مراکز آموزش ارائه می شود. این آموزش ها در قالب پودمان ها یا بسته های آموزشی از هر سطح ورودی تا عالی ترین سطح، طراحی و اجراء می شود.

تبصره ۱: آموزش های تکمیلی بین سطوح تحصیلی به دریافت گواهی نامه منجر می شود.

تبصره ۲: حداقل سهم آموزش های مهارتی در محیط کار که بر اساس ممارست و تمرین عملی شکل می گیرد، برای دوره های تکمیلی بین سطوح تحصیلی هفتاد درصد کل دوره خواهد بود.

ماده ۱۶- چنانچه فردی تمامی پودمان ها یا بسته های آموزشی متوالی و مرتبط تکمیلی بین سطوح تحصیلی را با موفقیت بگذرانند، می تواند طبق مصوبات و آئین نامه های کارگروه هماهنگی برنامه ریزی درسی و آموزشی در نظام آموزش مهارت و فناوری مورد ارزیابی قرار گرفته و موفق به اخذ مدرک تحصیلی مرتبط شود.

تبصره ۱: ارزیابی و تعیین سطوح صلاحیت های حاصل از تجربه، استعداد و ممارست و اعطای مدرک به آن در نظام صلاحیت حرفه ای مورد توجه قرار خواهد گرفت.

تبصره ۲: پودمان ها یا بسته های آموزشی به صورت مهارتی پایه و مهارتی تخصصی، مرتبط با یک حوزه شغلی است و موفقیت در هر یک از این

پودمان‌ها یا بسته‌های آموزشی منجر به صدور گواهی‌نامه مهارت می‌شود.

تبصره ۳: برای استفاده از ظرفیت این آموزش‌ها، کارکنان دولت در جهت ارتقا و توانمندسازی مهارتی آنان در اولویت می‌باشند.

ماده ۱۷- دوره‌های آموزش تکمیلی بین سطوح تحصیلی در سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای و یا دانشگاه جامع علمی - کاربردی اجرا خواهد شد و گواهینامه‌های دوره‌های آموزش تکمیلی بین سطوح تحصیلی که در قالب پودمان‌ها یا بسته‌های آموزشی ارائه می‌شود، در هر سطحی توسط سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای و یا دانشگاه جامع علمی - کاربردی صادر می‌شود.

ماده ۱۸- داوطلبان دوره‌های آموزش تکمیلی بین سطوح تحصیلی که دارای شرایط عمومی آموزش می‌باشند با رعایت سلسله مراتب آموزشی مربوط می‌توانند در این دوره‌ها شرکت نمایند.

ماده ۱۹- دوره‌های آموزشی کارکنان دولت که در چارچوب نظام آموزش مربوط طراحی شده است در قالب ماده (۱۰) این آیین‌نامه تدوین و در مراکز مجری آموزش‌های علمی - کاربردی وابسته به دستگاه ذی‌ربط تحت نظارت دانشگاه جامع علمی - کاربردی اجرا می‌شود.

تبصره ۱: دوره‌های آموزشی که در چارچوب مقررات نظام آموزشی کارکنان به اخذ مدرک تحصیلی با ارزش استخدامی، پودمان‌های آموزشی و گواهی‌نامه منجر می‌شود، براساس استانداردهای نظام صلاحیت حرفه‌ای ارزیابی می‌شود.

تبصره ۲: دستورالعمل اجرای این ماده توسط معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور و سازمان ملی مهارت و فناوری ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه تهیه و به تصویب شورا خواهد رسید.

ماده ۲۰- ضوابط و برنامه‌های اجرایی دستگاه‌های مختلف در خصوص تامین نیروی انسانی مورد نیاز، باید متناسب با نظام آموزش مهارت و فناوری و صلاحیت‌های حرفه‌ای تعیین و تدوین شود. این ضوابط و برنامه‌ها شامل بکارگیری، آموزش‌های مهارتی در شروع خدمت، ادامه خدمت و ارتقاء توانمندی نیروی انسانی در حوزه‌های مختلف می‌باشد.

تبصره ۱: کارگروه دستگاه‌ها موظفند پیش از راه‌اندازی سامانه‌ها و فناوری‌های جدید، در یک زمان مقرر، پودمان‌ها و بسته‌های آموزشی مرتبط را جهت آموزش نیروی انسانی مورد نیاز، در تعامل با نظام آموزش مهارت و فناوری ارائه نمایند.

تبصره ۲: دستگاه‌های دولتی و غیردولتی موظفند در بکارگیری نیروی انسانی مورد نیاز، صلاحیت‌های حرفه‌ای کسب شده از طریق آموزش‌های مهارت و فناوری را لحاظ نمایند. ضوابط مربوط به ایجاد تسهیلات و اولویت بخشی در بکارگیری آموزش دیدگان و مهارت آموزان نظام آموزشی مهارت و فناوری در نظام اشتغال (شرایط احراز اشتغال)، ارائه خواهد شد.

تبصره ۳: امکانات و اعتبارات لازم جهت اجرای آموزش‌های مهارتی مورد نیاز از محل اعتبارات دستگاه مربوط تامین می‌شود.

تبصره ۴: تسهیلات ویژه‌ای که در راستای جهت‌دهی آموزش برای ایجاد اشتغال و توسعه فناوری‌های محیط کار و توسعه اقتصاد تخصص محور در اختیار دانشجویان و مهارت آموزان این نظام قرار خواهد گرفت، پس از تصویب در شورا ابلاغ خواهد شد.

ماده ۲۱- آموزش‌های دوره‌های مهارت و فناوری اعم از رسمی و تکمیلی بین سطوح تحصیلی می‌تواند به روش‌های حضوری، نیمه حضوری، الکترونیکی و یا ترکیبی اجراء شود. هر یک از این روش‌ها می‌تواند شامل آموزش‌های ترمی، پودمانی، تک پودمان و دوره‌های تخصصی خواهد بود.

تبصره: برنامه‌ریزی و اجرای تمام شیوه‌های آموزش مهارت و فناوری باید مبتنی بر تغییرات فناوری‌های روز و نیاز بازار کار باشد و با محوریت آموزش در محیط کار و استفاده از فناوری‌های شبیه سازی در فضای حقیقی یا مجازی، طراحی و اجرا شود.

ماده ۲۲- منابع درآمدی نظام آموزش مهارت و فناوری از محل شهریه دوره‌های رسمی و تکمیلی بین سطوح تحصیلی، هدایا، کمک‌ها و موقوفات اشخاص حقیقی و حقوقی، عواید حاصل از فروش اموال و حق دانش فنی، سهم دستگاه‌های اجرایی در امر آموزش و پژوهش و همچنین تسهیلات اعتباری تامین می‌شود و بر اساس مصوبات هیات امنای سازمان و در چارچوب آئین نامه‌های مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و قوانین برنامه‌های پنج ساله توسعه قابل هزینه است.

❖ قانون کارآموزی

ماده ۱- به موجب این قانون کارآموز شخصی است که بر طبق قرارداد کارآموزی برای فرا گرفتن یا افزایش مهارت در رشته معینی از صنایع در کارگاه‌ها یا مراکز کارآموزی که به وسیله صاحبان صنایع به موجب این قانون تأسیس می‌شود یا در مراکز وزارت کار و امور اجتماعی و یا در سایر مراکز کارآموزی که وزارتخانه مذکور تشخیص دهد مشغول گردد. اشخاصی که مشمول قانون استخدام کشوری یا سایر قوانین و مقررات استخدامی می‌باشند مشمول مقررات این قانون نخواهند بود.

ماده ۲- قرارداد کارآموزی قراردادی است که در آن رابطه کارفرما و کارآموز به منظور کارآموزی تنظیم می‌گردد.

تبصره - مدت و سن مقرر در ماده (۲) قانون کار در موارد خاص که ضرورت پیدا کند با تصویب وزیر کار و امور اجتماعی قابل تغییر خواهد بود.

ماده ۳- کارآموزی در مورد افراد ذیل انجام می‌یابد:

۱- جوانانی که بدون داشتن تخصص و یا اینکه بدون اتمام تحصیلات حرفه‌ای وارد بازار کار می‌شوند،

۲- کارگران شاغل برای فرا گرفتن تخصص‌های مورد نیاز و افزایش مهارت و

۳- کارگرانی که به منظور تغییر رشته کار خود لزوماً باید مهارت جدیدی کسب کنند.

ماده ۴- مرکز کارآموزی محلی است که به وسیله کارفرمایان یا به وسیله وزارت کار و امور اجتماعی به منظور تعلیم کارآموزان یا کارگرانی که باید مهارت آنان افزوده شود یا مهارت جدیدی کسب کنند تأسیس و یا تعیین می‌گردد.

تبصره - شروع کارآموزی در کلیه موارد پس از انعقاد قرارداد کارآموزی خواهد بود.

شورای عالی کارآموزی

ماده ۵- به منظور تعیین خط مشی کلی کارآموزی کشور شورایی به نام شورای عالی کارآموزی مرکب از وزرای کار و امور اجتماعی، اقتصاد، آموزش و پرورش، علوم و آموزش عالی، مدیر عامل سازمان برنامه، رییس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و یا معاونین آنان و دو نفر از مطلعین امور تعلیمات

حرفه‌ای به انتخاب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و یک نفر از کارگران مطلع به انتخاب وزیر کار و امور اجتماعی تشکیل می‌شود. ریاست شورا با وزیر کار و امور اجتماعی و در غیاب مشارالیه با وزیر آموزش و پرورش خواهد بود.

تبصره ۱ - شورای عالی دارای دبیرخانه‌ای خواهد بود که در وزارت کار و امور اجتماعی تشکیل می‌شود.

تبصره ۲ - طرز تشکیل جلسات و تشکیلات داخلی دبیرخانه شورای عالی کارآموزی به وسیله آیین‌نامه‌ای که به تصویب شورای عالی مذکور خواهد رسید تعیین می‌شود.

ماده ۶ - وظایف شورای عالی کارآموزی عبارت است از:

تعیین خط مشی و برنامه کلی کارآموزی در کشور و نظارت بر نحوه مصرف درآمد حاصله از اجرای این قانون - تعیین حدود اختیارات و وظایف کمیته‌های کارآموزی، تهیه و تصویب مقررات و آیین‌نامه‌های مربوط به قرارداد کارآموزی مدت و نحوه کارآموزی، دستمزد کارآموزان و سایر مسائل مربوط به امور کارآموزی.

تبصره - شورای عالی کارآموزی می‌تواند در اجرای این قانون به پیشنهاد وزارت کار و امور اجتماعی قسمتی از وظائف خود را به کمیته کارآموزی تفویض نماید.

ماده ۷ - شورای عالی کارآموزی بنا به پیشنهاد وزارت کار و امور اجتماعی به تدریج حرفه‌ها و مناطقی را که باید در آن کارآموزی انجام شود و صنایع مشمول این قانون را با توجه به طبقه‌بندی مشاغل و استانداردهای آموزشی و با در نظر گرفتن نوع حرف و صنایع و فراهم بودن موجبات آموزشی تعیین و اعلام خواهد کرد.

سندوق کارآموزی

ماده ۸ - به منظور اجرای این قانون صندوقی به نام صندوق کارآموزی ایجاد می‌شود. صندوق مزبور دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری بوده و اداره امور آن بر اساس اصول بازرگانی و منحصرأ طبق این قانون و اساسنامه صندوق و آیین‌نامه‌های مربوط انجام می‌گیرد. ارکان صندوق عبارتند از: شورای عالی کارآموزی، مدیر عامل و حسابرس.

نحوه انتخاب حدود اختیارات و مسئولیت‌های ارکان مزبور طبق اساسنامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی به تصویب کمیسیون کار و امور اجتماعی مجلسین خواهد رسید.

کمیته کارآموزی

ماده ۹ - به تدریج در هر منطقه و یا برای هر رشته معینی از صنایع یا حرفه‌هایی که موجبات کارآموزی فراهم باشد کمیته‌ای به نام کمیته کارآموزی به پیشنهاد وزارت کار و امور اجتماعی و تصویب شورای عالی کارآموزی تشکیل می‌شود.

اعضای کمیته کارآموزی به پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی و تصویب شورای عالی تعیین خواهند شد ولی به هر صورت نماینده کارگران همان حرفه و نماینده کارفرمایان مربوط در آن شرکت خواهند داشت.

تبصره - کمیته می‌تواند از سایر افرادی که به مسائل مربوط به آموزش حرفه‌ای کارگران علاقمند و در آن صاحب نظر باشند دعوت نماید تا در جلسات کمیته کارآموزی شرکت جویند.

ماده ۱۰- مقررات مربوط به نحوه تشکیل وظایف کمیته کارآموزی در حدود این قانون به وسیله آیین‌نامه‌ای خواهد بود که از طرف وزارت کار و امور اجتماعی تنظیم و به تصویب شورای عالی کارآموزی خواهد رسید.

مراکز کارآموزی

ماده ۱۱ - کلیه مراکز که در اجرای این قانون به وسیله کارفرمایان تشکیل شده و می‌شود توسط کارفرما و یا کارفرمایان مربوط اداره خواهد شد. و در هر مورد نظارت بر برنامه‌های کارآموزی و مدت و نحوه آن در این قبیل مراکز به عهده کمیته‌های کارآموزی خواهد بود که گزارش کار خود را برای طرح در شورای عالی کارآموزی به وزارت کار و امور اجتماعی تسلیم خواهند کرد.

ماده ۱۲ - در هر یک از مراکز کارآموزی که به پیشنهاد وزارت کار و امور اجتماعی و تصویب شورای عالی کارآموزی تشکیل خواهد شد هیأت امنایی مرکب از یک نفر نماینده کارگران و یک نفر نماینده کارفرمایان و یک نفر به انتخاب وزارت کار و امور اجتماعی تشکیل و امور مالی مرکز را به عهده خواهند داشت.

ماده ۱۳ - نحوه تشکیل و ایجاد مؤسسات کارآموزی که آموزش و در آنها جنبه عملی و حرفه‌ای دارد و چگونگی نظارت در اداره امور و مؤسسات مزبور به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت کار و امور اجتماعی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

مقررات مالی

ماده ۱۴- کارفرمایان یا صاحبان صنایع طبق ضوابطی که شورای عالی کارآموزی با توجه به شرایط اقتصادی و صنعتی تعیین خواهد کرد ماهیانه مبلغی معادل ۲٪ مزد کارگران خود را برطبق صورت‌هایی که همه‌ماهه به سازمان بیمه‌های اجتماعی می‌فرستند جهت هزینه‌های مذکور در این قانون در حساب بانک خاصی به نام صندوق کارآموزی واریز می‌نمایند.

تبصره ۱ - صورت حقوق‌بگیران در هر صنعت یا هر کارگاه که مشمول مفاد این ماده نخواهند بود به پیشنهاد وزارت کار و امور اجتماعی و تصویب شورای عالی کارآموزی تعیین خواهد شد.

تبصره ۲ - نحوه وصول دو درصد و جرائم عدم پرداخت یا دیرکرد پرداخت مبلغ مذکور در این ماده و اعتراض و شکایت مربوط به آن تابع مقرراتی است که در قانون بیمه‌های اجتماعی در مورد نحوه احتساب و وصول حق بیمه و پرداخت و یا دیرکرد پیش‌بینی شده است و به منظور صرفه‌جویی می‌توان از دستگاه وصول سازمان بیمه‌های اجتماعی استفاده نمود.

تبصره ۳ - در مورد پیمانکاری‌های ساختمانی به جای ۲٪ مندرج در این ماده دو در هزار مبالغ صورت وضعیت‌ها از طرف کارفرمایان مربوط پرداخت خواهد شد.

- ماده ۱۵ - هزینه‌های مربوط به کارآموزی از محل سهمی که کارفرمایان به موجب ماده ۱۴ خواهند پرداخت و اعتباری که هر سال دولت بدین منظوره عنوان کمک در اختیار وزارت کار و امور اجتماعی قرار خواهد داد تأمین می‌شود.
- ماده ۱۶ - کلیه وجوه مذکور در مواد فوق در صندوق کارآموزی متمرکز خواهد شد و صرف وجوه این صندوق منحصراً تابع مقررات این قانون و آیین‌نامه‌های مصوب شورای عالی کارآموزی است. شورای عالی در این مورد عنوان هیأت امنای صندوق را خواهد داشت.
- تبصره - نظارت بر مصرف این عواید بر طبق مقررات مذکور در این قانون به عهده وزارت کار و امور اجتماعی است.
- ماده ۱۷ - امور صندوق کارآموزی به وسیله مدیر عامل صندوق که به پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی و تصویب شورای عالی کارآموزی تعیین می‌شود بر اساس آیین‌نامه‌ای اداره خواهد شد که به تصویب شورای عالی کارآموزی خواهد رسید.
- ماده ۱۸ - در مورد کارفرمایانی که برای کارآموزی کارگران خود با نظر شورای عالی کارآموزی به طور جداگانه و یا با همکاری یکدیگر مراکز تأسیس می‌نمایند و یا کارگاه‌های خود را برای کارآموزی آماده می‌کنند بنا به پیشنهاد کمیته کارآموزی و تصویب شورای عالی کارآموزی از پرداخت تمام یا قسمتی از میزان مذکور در ماده ۱۴ معاف خواهند بود.
- معافیت مزبور برای یک سال بوده و در انقضاء مدت قابل تمدید می‌باشد.
- ماده ۱۹ - پرداخت هزینه کارآموزی کارگران و کارآموزان به کارفرما و یا به مراکز کارآموزی و یا مؤسسات حرفه‌ای رسمی کشور بر طبق قرارداد کارآموزی منعقد بین کارآموزان و کارفرمایان و یا مراکز کارآموزی و یا مؤسسات مذکور بر اساس ضوابط و آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب شورای عالی کارآموزی رسیده باشد.
- مقررات متفرقه
- ماده ۲۰ - مراکز موجود کارآموزی به شرط تصویب شورای عالی کارآموزی مشمول مقررات این قانون می‌گردد.
- ماده ۲۱ - اختلافات ناشی از قرارداد کارآموزی در «داخل و یا خارج از کشور» در هیأت حل اختلاف مندرج در ماده ۴۰ قانون کار و بر طبق مقررات قانون کار رسیدگی خواهد شد. رأی هیأت مذکور قطعی و لازم‌الاجرا است.
- ماده ۲۲ - مراکز کارآموزی باید در پایان هر سال گزارش کاملی از فعالیت‌هایی که در زمینه کارآموزی کارگران انجام یافته و ترازنامه مالی با اظهار نظر کمیته کارآموزی مربوط برای طرح در شورای عالی کارآموزی به وزارت کار و امور اجتماعی ارسال نمایند.
- ماده ۲۳ - تصرف غیر قانونی و برداشت غیر مجاز از وجوه صندوق کارآموزی در حکم اختلاس اموال عمومی خواهد بود.
- تبصره ۲ - طرز تشکیل جلسات و تشکیل داخلی دبیرخانه شورای عالی کارآموزی به وسیله آئین‌نامه‌ای که به تصویب شورای عالی مذکور خواهد رسید تعیین میشود .
- ماده ۶ - وظایف شورای عالی کارآموزی عبارت است از :
- تعیین خط مشی و برنامه کلی کارآموزی در کشور و نظارت بر نحوه مصرف درآمد حاصله از اجرای این قانون،
  - تعیین حدود اختیارات و وظایف کمیته‌های کارآموزی،

- تهیه و تصویب مقررات و آئین نامه‌های مربوط به قرار داد کارآموزی، مدت و نحوه کارآموزی و
  - دستمزد کارآموزان و سایر مسائل مربوط به امور کارآموزی
- تبصره - شورای عالی کارآموزی میتواند در اجرای این قانون به پیشنهاد وزارت کار و امور اجتماعی قسمتی از وظایف خود را به کمیته کارآموزی تفویض نماید .
- ماده ۷ - شورای عالی کارآموزی بنا به پیشنهاد وزارت کار و امور اجتماعی به تدریج حرفه‌ها و مناطقی را که باید در آن کارآموزی انجام شود و صنایع مشمول این قانون را با توجه به طبقه‌بندی مشاغل و استانداردهای آموزشی و با در نظر گرفتن نوع حرف و صنایع و فراهم نمودن موجبات آموزشی تعیین و اعلام خواهد کرد.

قانون کار

فصل پنجم - آموزش و اشتغال

کارآموز و مراکز کارآموزی

مراکز کارآموزی

- قانون کار که در تاریخ ۱۳۶۸/۷/۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و در تاریخ ۲۹ آبان ۱۳۶۹ به تصویب نهایی مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده و طی نامه‌ای به شماره ۲۶۷/۸۸۴۰ مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۹ مجمع به ریاست جمهوری جهت اجرا ابلاغ گردید.
- ماده ۱۰۷ - در اجرای اهداف قانون اساسی و به منظور اشتغال مولد و مستمر جویندگان کار و نیز بالا بردن دانش فنی کارگران وزارت کار و امور اجتماعی مکلف است امکانات آموزشی لازم را فراهم سازد.
- تبصره ۱ - وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌فنع موظف به همکاری‌های لازم با وزارت کار و امور اجتماعی می‌باشند.
- ماده ۱۰۸ - وزارت کار و امور اجتماعی موظف است برحسب نیاز و با توجه به استقرار نوع صنعت موجود در نقاط مختلف کشور برای ایجاد و توسعه مراکز کارآموزی ذیل در سطوح مختلف مهارت اقدام نماید:
- مراکز کارآموزی پایه برای آموزش کارگران و کارجویان غیرماهر
  - مراکز کارآموزی تکمیل مهارت و تخصص‌های موردی برای بازآموزی، ارتقاء مهارت و تعلیم تخصص‌های پیشرفته به کارگران و کارجویان نیمه ماهر، ماهر و مربیان آموزش حرفه‌ای
  - مراکز تربیت مربی برای آموزش مربیان مراکز کارآموزی

- مراکز کارآموزی خاص معلولین و جانبازان با همکاری وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذیربط (مانند وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، بنیاد شهید، بنیاد جانبازان و...)
  - ماده ۱۰۹- مراکز آموزش مذکور در ماده ۱۰۸ این قانون از نظر مالی و اداری با رعایت قانون محاسبات عمومی به طور مستقل زیر نظر وزارت کار و امور اجتماعی اداره خواهند شد.
  - ماده ۱۱۰- واحدهای صنعتی، تولیدی و خدماتی به منظور مشارکت در امر آموزش کارگر ماهر و نیمه ماهر مورد نیاز خویش مکلفند نسبت به ایجاد مراکز کارآموزی جوار کارگاه و یا بین کارگاهی، همکاری‌های لازم را با وزارت کار و امور اجتماعی بعمل آورند.
  - تبصره ۱- وزارت کار و امور اجتماعی، استانداردها و جزوات مربوط به امر آموزش در مراکز کارآموزی جوار کارگاه و بین کارگاهی را تهیه و در مورد تعلیم و تامین مربیان مراکز مزبور اقدام می‌نماید.
  - تبصره ۲- دستورالعمل‌ها و مقررات مربوط به ایجاد مراکز آموزش جوار کارگاه و بین کارگاهی برحسب مورد به پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.
  - ماده ۱۱۱- علاوه بر تشکیل مراکز کارآموزی توسط وزارت کار و امور اجتماعی، آموزشگاه فنی و حرفه‌ای آزاد نیز به منظور آموزش صنعت یا حرفه معین، به وسیله اشخاص حقیقی یا حقوقی، با کسب پروانه از وزارت کار و امور اجتماعی تاسیس می‌شود.
  - تبصره ۱- آئین نامه مربوط به تشخیص صلاحیت فنی و مؤسسات کارآموزی آزاد و صلاحیت مسئول و مربیان و نیز نحوه نظارت وزارت کار و امور اجتماعی بر این مؤسسات با پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

کارآموز و قرارداد کارآموزی

- ماده ۱۱۲- از لحاظ مقررات این قانون، کارآموز به افراد ذیل اطلاق می‌شود:
  - الف- کسانی که فقط برای فراگرفتن حرفه خاص، بازآموزی یا ارتقاء مهارت برای مدت معین در مراکز کارآموزی و یا آموزشگاه‌های آزاد آموزش می‌بینند.
  - ب- افرادی که به موجب قرارداد کارآموزی به منظور فراگرفتن حرفه‌ای خاص، برای مدت معین که زاید بر سه سال نباشد، در کارگاهی معین به کارآموزی توأم با کار اشتغال دارند، مشروط برآنکه سن آنها از ۱۵ سال کمتر نبوده و از ۱۸ سال تمام بیشتر نباشد.
  - تبصره ۱- کارآموزان بند الف ممکن است کارگرانی باشند که مطابق توافق کتبی منعقد شده با کارفرما به مراکز کارآموزی معرفی می‌شوند و یا داوطلبانی باشند که شاغل نیستند و رأساً به مراکز کارآموزی مراجعه می‌نمایند.
  - تبصره ۲- دستورالعمل‌های مربوط به شرایط پذیرش، حقوق و تکالیف دوره کارآموزی داوطلبان مذکور در بند «ب» با پیشنهاد شورای عالی کار، به تصویب وزیر کار و امور اجتماعی می‌رسد.
  - ماده ۱۱۳- کارگران شاغلی که مطابق تبصره یک ماده ۱۱۲ برای کارآموزی در یکی از مراکز کارآموزی پذیرفته می‌شوند، از حقوق زیر برخوردار خواهند بود:

- الف- رابطه استخدامی کارگر در مدت کارآموزی قطع نمی‌شود و این مدت از هر لحاظ جزء سوابق کارگر محسوب می‌شود.
- ب- مزد کارگر در مدت کارآموزی از مزد ثابت و یا مزد مبنا کمتر نخواهد بود.
- ج- مزایای غیرنقدی، کمک‌ها و فوق‌العاده‌هایی که برای جبران هزینه زندگی و مسئولیت‌های خانوادگی به کارگر پرداخت می‌شود در دوره کارآموزی کماکان پرداخت خواهد شد. چنانچه کارفرما قبل از پایان مدت، بدون دلیل موجه مانع ادامه کارآموزی شود و از این طریق خسارتی به کارگر وارد گردد، کارگر می‌تواند به مراجع حل اختلاف مندرج در این قانون مراجعه و مطالبه خسارت نماید.
- ماده ۱۱۴- کارگری که مطابق تبصره (۱) ماده ۱۱۲ برای کارآموزی در یکی از مراکز کارآموزی پذیرفته می‌شود مکلف است:
- الف- تا پایان مدت مقرر به کارآموزی بپردازد و به طور منظم در برنامه‌های کارآموزی شرکت نموده و مقررات و آئین‌نامه‌های واحد آموزشی راجع به رعایت و امید و دوره کارآموزی را با موفقیت به پایان برساند.
- ب- پس از طی دوره کارآموزی، حداقل دو برابر مدت کارآموزی در همان کارگاه به کار اشتغال ورزد.
- تبصره ۱- در صورتی که کارآموز پس از اتمام کارآموزی حاضر به ادامه کار در کارگاه نباشد، کارفرما می‌تواند برای مطالبه خسارت مندرج در قرارداد کارآموزی به مراجع حل اختلاف موضوع این قانون مراجعه و تقاضای دریافت خسارت نماید.
- ماده ۱۱۵- کارآموزان مذکور در بند «ب» ماده ۱۱۲، تابع مقررات مربوط به کارگران نوجوان مذکور در مواد ۷۹ الی ۸۴ این قانون خواهند بود ولی ساعت کار آنان از شش ساعت در روز تجاوز نخواهد کرد.
- ماده ۱۱۶- قرارداد کارآموزی علاوه بر مشخصات طرفین باید حاوی مطالب ذیل باشد:
- تعهدات طرفین
  - سن کارآموز
  - مزد کارآموز
  - محل کارآموزی
  - حرفه یا شغلی که طبق استاندارد مصوب، تعلیم داده خواهد شد.
  - شرایط فسخ قرارداد (در صورت لزوم)
  - هر نوع شرط دیگری که طرفین در حدود مقررات قانونی ذکر آنرا در قرارداد لازم بدانند.
- ماده ۱۱۷- کارآموزی توأم با کار نوجوانان تا سن ۱۸ سال تمام (موضوع ماده ۸۰ این قانون) در صورتی مجاز است که از حدود توانائی آنان خارج نبوده و برای سلامت و رشد جسمی و روحی آنان مضر نباشد.
- ماده ۱۱۸- مراکز کارآموزی موظفند برای آموزش کارآموز، وسائل و تجهیزات کافی را مطابق استانداردهای آموزشی وزارت کار و امور اجتماعی در دسترسی وی قرار دهند و به طور منظم و کامل، حرفه موردنظر را به او بیاموزند. همچنین مراکز مذکور باید برای تامین سلامت و ایمنی کارآموز در محیط کارآموزی امکانات لازم را فراهم آورند.

قانون بیمه بیکاری

ماده ۹ - کارفرمایان موظفند با هماهنگی شوراهای اسلامی و یا نمایندگان کارگران ، فهرست محل‌های خالی شغل را که ایجاد می شوند به مراکز خدمات اشتغال محل اعلام نمایند .محل‌های شغلی مذکور (به استثنای رده‌های شغلی کارشناسی به بالا) منحصرأ توسط مراکز خدمات اشتغال و با معرفی بیکاران تامین می‌گردد.

تبصره ۱ - دولت مکلف است همه ساله از طریق سیستم بانکی و منابع اعتباری سازمان تامین اجتماعی و با استفاده از اعتبارات قرض الحسنه، طرح‌های اشتغال‌زای مشخصی را جهت اشتغال به کار بیکاران مشمول این قانون در بودجه سالانه کشور پیش بینی و راسا یا از طریق شرکت‌های تعاونی و یا خصوصی و با نظارت وزارت کار و امور اجتماعی به مورد اجرا گذارد.

تبصره ۲ - بیکاران مشمول این قانون در اخذ پروانه‌های کسب و کار و موافقت اصولی و تاسیس واحدهای اقتصادی از وزارتخانه‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی با معرفی وزارت کار و امور اجتماعی در اولویت قرار خواهند داشت .

تبصره ۳ - سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای وزارت کار و امور اجتماعی مکلف است همزمان با اجرای قانون بیمه بیکاری ، آموزش مهارت‌های مورد نیاز بازارکار و نیز بازآموزی و تجدید مهارت کارگران تحت پوشش بیمه بیکاری موضوع بند «ج» ماده (۷) این قانون را در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و یا مراکز آموزش جوار کارخانجات فراهم نماید. هزینه‌های مربوط از محل اعتبارات حساب صندوق بیمه بیکاری مطابق آیین نامه‌ای که به پیشنهاد سازمان‌های آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و تامین اجتماعی تهیه و به تصویب وزرای کار و امور اجتماعی، و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی خواهد رسید قابل پرداخت است .

❖ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان

ماده ۴- از تاریخی که وزارت مسکن و شهرسازی با کسب نظر از وزارت کشور در هر محل حسب مورد اعلام نماید، اشتغال اشخاص حقیقی و حقوقی به آن دسته از امور فنی در بخش‌های ساختمان و شهرسازی که توسط وزارت یاد شده تعیین می‌شود، مستلزم داشتن صلاحیت حرفه‌ای است. این صلاحیت در مورد مهندسان از طریق پروانه اشتغال به کار مهندسی و در مورد کاردان‌های فنی و معماران تجربی از طریق پروانه اشتغال به کار کاردانی یا تجربی و در مورد کارگران ماهر از طریق پروانه مهارت فنی احراز می‌شود. مرجع صدور پروانه اشتغال به کار مهندسی و پروانه اشتغال به کار کاردانی و تجربی وزارت مسکن و شهرسازی و مرجع صدور پروانه مهارت فنی وزارت کار و امور اجتماعی تعیین می‌گردد .

تبصره ۲- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیرایرانی جهت انجام خدمات موضوع این قانون باید مدارک صلاحیت حرفه‌ای موقت دریافت دارند.

❖ قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی

در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و دوم اردیبهشت ماه ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۹/۲۹ به تایید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۳۰۶/۱۳۳۶۷ مورخ ۱۳۸۹/۳/۸ مجلس شورای اسلامی واصل گردید، سپس توسط دولت جهت اجراء ابلاغ گردید. در بخش زیر، موادی که مربوط به سازمان آست آورده می‌شود:

ماده ۱- دولت موظف است به استناد اصول بیست و هشتم (۲۸) و چهل و سوم (۴۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با توجه به سند چشم انداز بیست ساله، مشاغل خانگی را مطابق این قانون ساماندهی و حمایت نماید به نحوی که زمینه ایجاد اشتغال برای این گونه متقاضیان فراهم گردد. ماده ۲- منظور از مشاغل یا کسب و کار خانگی، آن دسته از فعالیت‌هایی است که با تصویب ستاد موضوع ماده (۳) ، توسط عضو یا اعضای خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب و کار بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی همجوار شکل می‌گیرد و منجر به تولید خدمت و یا کالای قابل عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی می‌گردد.

شاغلین کسب و کار مذکور برای کسب منافع به صورتهای ذیل فعالیت می‌نمایند:

- ۱- انجام فعالیت به صورت کارمزدی برای کار فرمای خارج از محیط مسکونی
- ۲- انجام فعالیت مستقل اعم از تامین مواد اولیه تا عرضه محصول به خارج از محیط مسکونی
- ۳- انجام فعالیت به صورت تعاونی، اتحادیه و یا مشارکت با بنگاه‌های بالا دستی تامین کننده مواد اولیه و عرضه محصول آنان در بازار، ترجیحاً به صورت کسب و کار خوشه‌ای.

ماده ۷- صدور مجوز مشاغل و کسب و کارهای خانگی در چهار چوب ضوابط ابلاغی ستاد توسط وزارت کار و امور اجتماعی یا واحدهای تابعه صورت می‌پذیرد و صاحبان مشاغل مزبور از مزایای ذیل برخوردار می‌شوند.

۱- استفاده از بازار محلی شهرداری جهت عرضه محصولات خانگی.

۲- عضویت در شرکتهای سهامی عام خوشه‌ای تخصصی کسب و کار خانگی .

۳- معافیت از عوارض اداری و تجاری تعیینی و مصوب شوراهای اسلامی شهرها و روستاها.

۴- عدم نیاز به تغییر کاربری مسکونی.

ماده ۸- وزارت کار و اجتماعی موظف است ضمن شناسایی مشاغل و کسب و کار خانگی با کمک دستگاههای ذی ربط ، فهرست مشاغل مجاز خانگی را همه ساله به تصویب ستاد برساند.

ماده ۱۰- وزارت کار و امور اجتماعی موظف است با هماهنگی سایر دستگاههای مسئول، آموزشهای مهارتی و فنی مورد نیاز صاحبان کسب و کار خانگی را به تناسب بازار کار، معین و به تصویب ستاد برساند.

راهبردها ، سیاست‌ها و برنامه‌های سند

واژه نامه

در این کتاب جایگاه و ظرفیت‌های مهارت‌های فنی و حرفه‌ای در اسناد بالادستی کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد، لذا عنوان این اسناد در متن بصورت اختصار بیان شده که در جدول زیر شرح داده می‌شود:

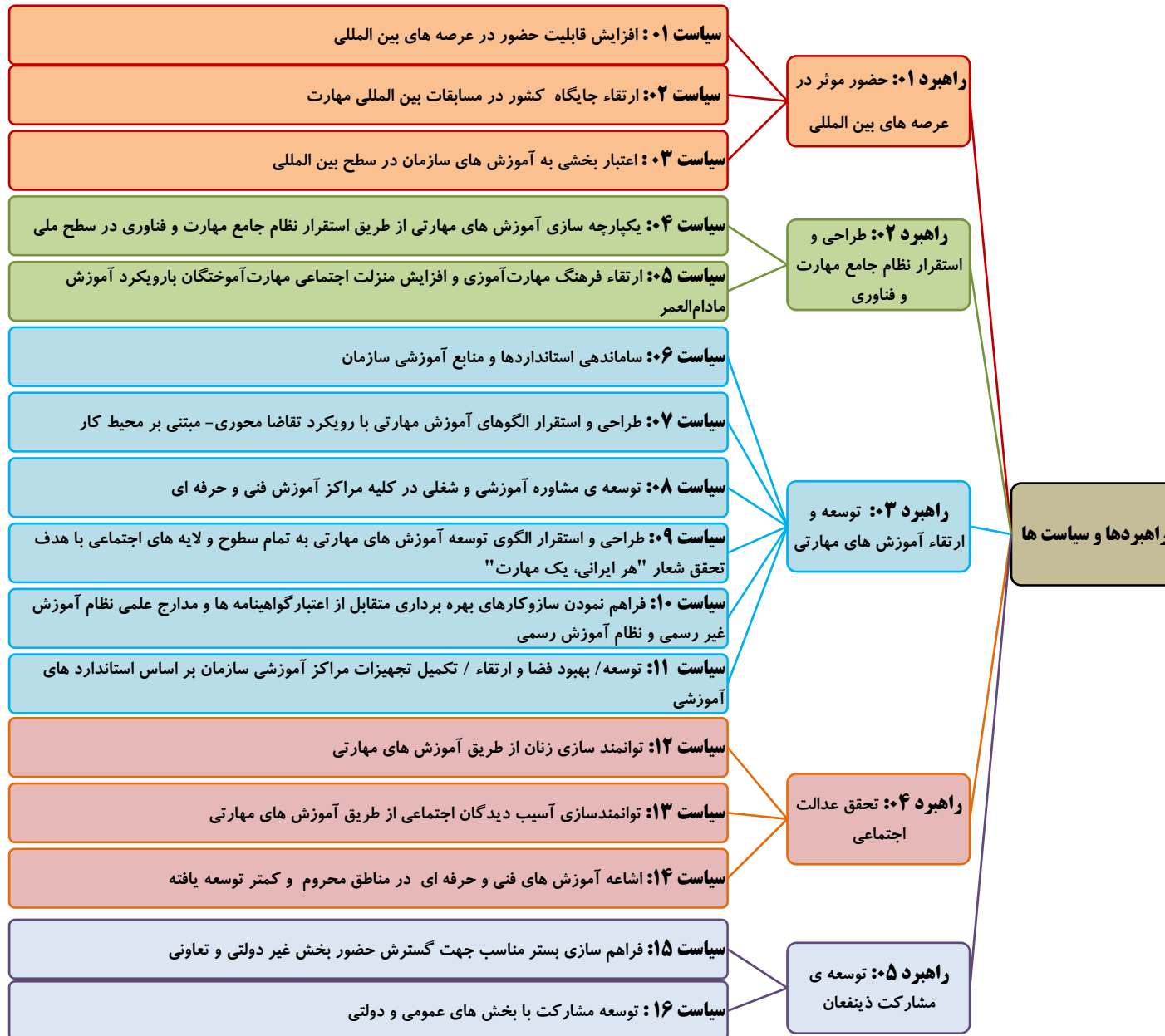
ردیف	عنوان سند بالادستی	عنوان به کار برده شده در متن
۱	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	قانون اساسی
۲	چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افاق ۱۴۰۴ هجری شمسی	سند چشم انداز
۳	قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۰-۱۳۹۴)	برنامه پنجم توسعه
۴	منشور کاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	منشور کاری
۵	سیاست‌های کلی اشتغال مقام معظم رهبری	سیاست اشتغال
۶	نقشه جامع علمی کشور	نقشه جامع علمی
۷	سیاست‌های کلی نظام اداری	سیاست نظام اداری
۸	تحول در نظام اداری کشور	تحول نظام اداری
۹	قانون مدیریت خدمات کشوری	قانون خدمات کشوری
۱۰	قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات	مصوبه شرکت‌های دانش بنیان
۱۱	آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری	آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری
۱۲	قانون کار	قانون کار
۱۳	قانون کارآموزی	قانون کارآموزی
۱۴	قانون بیمه بیکاری	قانون بیمه بیکاری
۱۵	قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان	قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان
۱۶	قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی	قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی

کد گذاری برنامه‌ها در سند

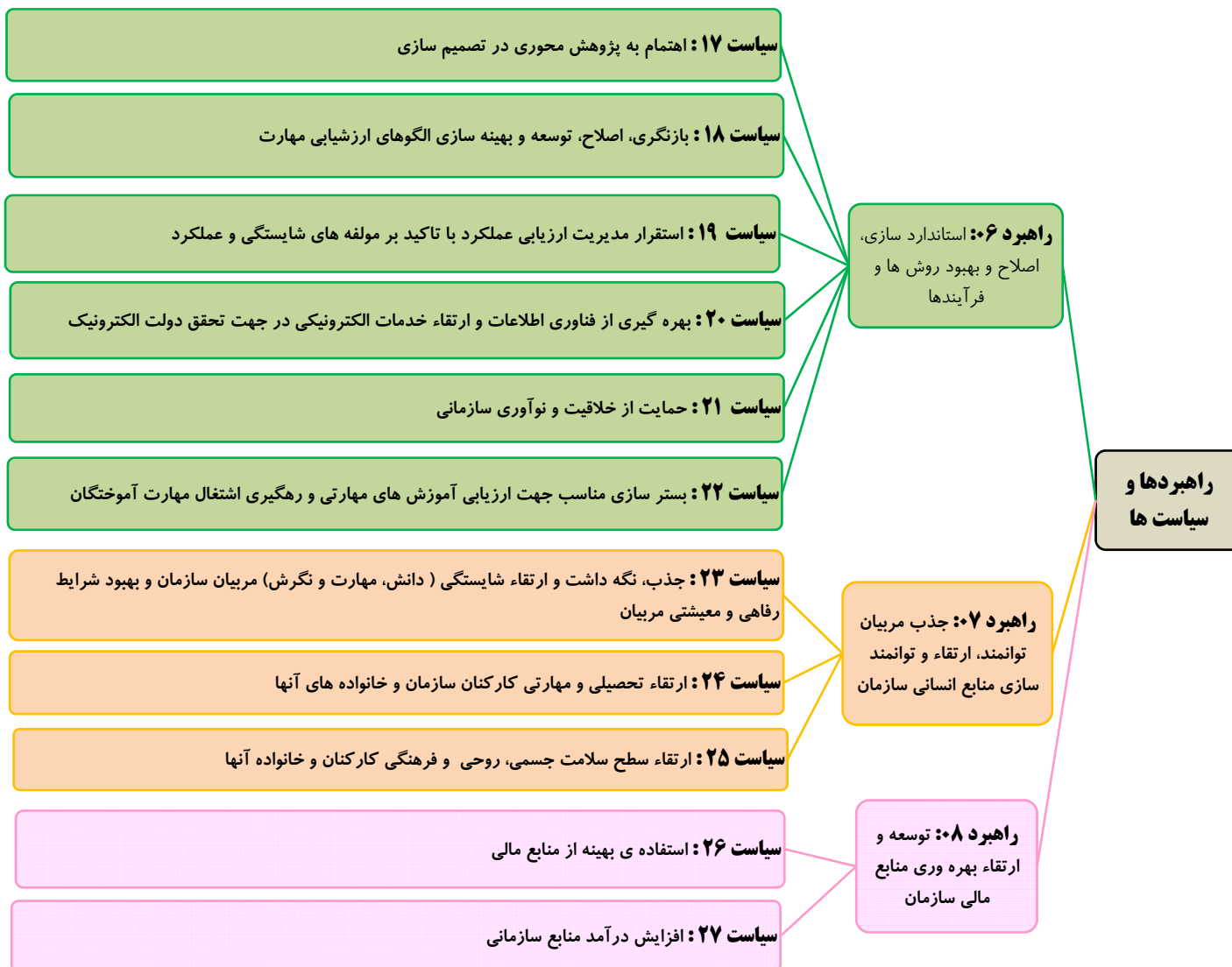
برای هر عنوان راهبرد دو کد از ۰۱ الی ۰۸، برای هر عنوان سیاست دو کد از ۰۱ الی ۲۸ و برای هر برنامه از ۰۱ تا ۲۰ در نظر گرفته شده است. بدین ترتیب از چپ به راست، دو شماره نخست مربوط به راهبرد، دو شماره بعدی مربوط به سیاست و دو شماره آخر مربوط به برنامه است.

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

حضور موثر در عرصه‌های بین‌المللی

تدوین بسته های آموزشی مهارتی با رویکرد فرهنگی در سطح بین المللی

برنامه ریزی جهت حضور کارشناسان و مربیان سازمان در مجامع بین المللی

فراهم کردن بسترهای حضور مربیان و کارشناسان سازمان در همایش های مرتبط با موضوعات مهارت و فناوری در سطح بین المللی

فراهم کردن ساز و کارهای لازم جهت بهره برداری از ظرفیت های مهارتی و فناوری شرکت ها و موسسات بین المللی

شناسایی و استفاده از فرصت های شغلی کشورهای منطقه

برنامه ریزی جهت دعوت از صاحب نظران بین المللی در آموزشهای مهارتی برای برگزاری نشست های تخصصی

برنامه ریزی جهت اعزام نیروی کار ماهر (مهارت آموختگان علاقمند و واجد شرایط) به خارج از کشور

سیاست ۰۱: افزایش قابلیت حضور در عرصه های بین المللی (ادامه)

راهبرد ۱: حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی

سیاست ۱: افزایش قابلیت حضور در عرصه‌های بین‌المللی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۱۰۱۰۱	انطباق استانداردها و روش‌های آموزشی با استانداردهای بین‌المللی	- شناسایی علمی استانداردهای آموزشی بین‌المللی، ارائه راهکارهای مؤثر جهت تدوین استانداردهای آموزشی - انطباق سطح مهارتی کشور با استانداردهای بین‌المللی	سند چشم‌انداز
۰۱۰۱۰۲	برنامه‌ریزی جهت شناسایی توانمندی‌های سازمان در راستای حضور مؤثرتر در عرصه‌های بین‌المللی	جلوگیری از اتلاف منابع، هدف‌گذاری صحیح، تقویت توانمندی‌های سازمان	بند «ج» ماده ۲۱ برنامه پنجم توسعه
۰۱۰۱۰۳	برنامه‌ریزی جهت بهره‌برداری از فرصت‌های آموزشی در کشورهای توسعه یافته و احصاء ظرفیت‌های همکاری‌های چند جانبه متقابل	تقویت توانمندی‌های سازمان	بند «ج» ماده ۲۱ برنامه پنجم توسعه
۰۱۰۱۰۴	برنامه‌ریزی جهت تبادلات علمی با کشورهای پیشرو در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	توسعه و ارتقاء آموزش‌های پیشرفته مهارتی	بند «ل» ماده «۱۸» برنامه پنجم توسعه
۰۱۰۱۰۵	برنامه‌ریزی جهت عضویت در مجامع و مؤسسات آموزش فنی و حرفه‌ای بین‌المللی	بهره‌برداری از تجربیات جهانی کشورهای عضو، تبادل تجربیات و دستیابی به روشهای نوین آموزش مهارتی بهره‌برداری از ظرفیت‌ها و امکانات سازمان‌های بین‌المللی جهت تقویت پتانسیل مهارتی	منشور کاری ردیف «۱۶» بند «الف» ماده «۱۹» برنامه پنجم توسعه ردیف «۱۶» بند «الف» برنامه پنجم توسعه
۰۱۰۱۰۶	برنامه‌ریزی برای جلب مشارکت کشورهای پیشرو در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای جهت اجرای پروژه‌های مشترک آموزشی	انتقال تجارب و فناوری	سند چشم‌انداز

راهبرد ۱: حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی

سیاست ۱: افزایش قابلیت حضور در عرصه‌های بین‌المللی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۱۰۱۰۷	برنامه‌ریزی جهت معرفی و بهره برداری ظرفیت‌های آموزشی داخلی برای استفاده سایر کشورها	تبادل دستاوردهای مهارتی و فناوری، کسب درآمد برای کشور	ماده «۷» برنامه پنجم توسعه
۰۱۰۱۰۸	تدوین آئین نامه نحوه تاسیس و اداره آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد خارج از کشور	توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و زمینه سازی برای اشتغال مستمر و پایدار ایرانیان خارج از کشور و ترویج فرهنگ اسلامی و ایرانی از طریق ارائه آموزش‌هایی در زمینه هنر و صنایع دستی کشور	ماده «۱۱۱» قانون کار
۰۱۰۱۰۹	برنامه‌ریزی جهت راه اندازی آموزش‌های مجازی و شبیه سازی در کشورهای اسلامی	توسعه و تقویت آموزش‌ها و افزایش فراگیران با ارائه خدمات آموزشی	مصوبات کومسک بند «۳» سیاست‌های اشتغال
۰۱۰۱۱۰	برنامه‌ریزی جهت شرکت فعال در اجلاس و نشست‌های بین‌المللی	بهره‌برداری از تجربیات جهانی کشورهای عضو	منشور کاری
۰۱۰۱۱۱	برنامه ریزی جهت دعوت از صاحب‌نظران بین‌المللی در آموزش‌های مهارتی جهت برگزاری نشست‌های تخصصی	بهره‌برداری از تجربیات جهانی	منشور کاری
۰۱۰۱۱۲	فعال سازی و راه اندازی میز کشورها	انتقال تجارب مهارتی و فراهم کردن بسترهای مورد نیاز جهت استفاده از ظرفیت‌های یکدیگر	منشور کاری
۰۱۰۱۱۳	تدوین بسته‌های آموزشی مهارتی با رویکرد فرهنگی در سطح بین‌المللی	توسعه فرهنگ ملی	سند چشم انداز، برنامه پنجم توسعه
۰۱۰۱۱۴	برنامه ریزی جهت حضور کارشناسان و مربیان سازمان در مجامع بین‌المللی	معرفی و شناسایی توانمندی‌های نیروی انسانی و فناوری کشور به جهان	سند چشم انداز، سیاست نظام اداری
۰۱۰۱۱۵	فراهم کردن بسترهای حضور مربیان و کارشناسان سازمان در	- آشنایی با آخرین دستاوردهای علمی ،	سند چشم انداز، سیاست نظام

راهبرد ۱: حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی

سیاست ۱: افزایش قابلیت حضور در عرصه‌های بین‌المللی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
	همایش‌های مرتبط با موضوعات مهارت و فناوری در سطح بین‌المللی	فناوری و مهارتی دنیا - تقویت روحیه خلاقیت و نوآوری	اداری
۰۱۰۱۱۶	فراهم کردن ساز و کارهای لازم جهت بهره‌برداری از ظرفیت‌های مهارتی و فناوری شرکت‌ها و مؤسسات بین‌المللی	- بهره‌برداری از تجربیات جهانی شرکت‌ها - امکان انتقال آخرین دستاوردهای فناوری به کشور	سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه
۰۱۰۱۱۷	برنامه‌ریزی جهت بهره‌برداری از توانمندی‌های آموزشی مراکز سازمان در کشورهای منطقه	- توسعه و ارتقاء قابلیت‌های آموزش‌های مهارتی کشور - استفاده بهینه از منابع و قابلیت‌های طرفین	سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه
۰۱۰۱۱۸	شناسایی و استفاده از فرصت‌های شغلی کشورهای منطقه	- انتقال تجارب مهارتی، فناوری و توانمندسازی نیروی انسانی	سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه
۰۱۰۱۱۹	برنامه‌ریزی جهت اعزام نیروی کار ماهر (مهارت‌آموختگان علاقمند و واجد شرایط) به خارج از کشور	استفاده از فرصت‌های کسب و کار انتقال تجارب مهارتی و فناوری	منشور کاری - کد ۰۴۰۷

فراهم کردن بسترهای مناسب جهت شناسایی نخبگان مهارتی از طریق ارتباط با بنیاد ملی نخبگان، جشنواره های ملی و بین المللی مدارس نمونه و آماده سازی آنها برای شرکت در مسابقات بین المللی

برنامه ریزی جهت مسابقات دو سالانه ی بین المللی کشورهای اسلامی/خاورمیانه

برنامه ریزی برای آموزش داوران مسابقات ملی مهارت مطابق با استانداردهای مسابقات بین المللی

برنامه ریزی جهت ارائه تسهیلات به برگزیدگان مسابقات بین المللی

برنامه ریزی جهت استفاده از برگزیدگان جهانی کشور به عنوان مربی در مراکز آموزشی

برنامه ریزی جهت حمایت از توسعه و ارتقاء علمی و سازمانی مربیان برگزیده مهارت (ملی و بین المللی)

سیاست ۰۲: ارتقاء جایگاه کشور در مسابقات بین المللی مهارت (ادامه)

راهبرد ۰۱: حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی

سیاست ۰۲: ارتقاء جایگاه کشور در مسابقات بین‌المللی مهارت

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۱۰۲۰۱	بازنگری و تدوین منشور مسابقات ملی مهارت و فناوری	شفاف کردن فرآیند انتخاب برگزیدگان مهارت، تقویت جایگاه کشور	سند چشم انداز
۰۱۰۲۰۲	برنامه‌ریزی جهت برگزاری مسابقات مهارت در ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی	ارائه توانمندی‌های علمی و عملی مهارت‌آموختگان کشوری	منشور کاری، سند چشم‌انداز
۰۱۰۲۰۳	برنامه‌ریزی جهت ارتقاء و تکمیل شایستگی (مهارت، نگرش و دانش) نفرات اعزامی به مسابقات جهانی با استفاده از ظرفیت‌های درون سازمانی، برون سازمانی و بین‌المللی	ارتقاء مهارت برگزیدگان	منشور کاری، سند چشم‌انداز
۰۱۰۲۰۴	برنامه‌ریزی جهت تجزیه و تحلیل و مستندسازی نتایج مسابقات	فراهم کردن پیاده‌سازی مدیریت دانش در سازمان	منشور کاری، سند چشم‌انداز
۰۱۰۲۰۵	برنامه‌ریزی جهت استفاده از تجارب کشورهای موفق در عرصه‌ی مسابقات مهارت	ارتقاء توانمندی‌های مهارتی و فناوری کشور	منشور کاری، سند چشم‌انداز
۰۱۰۲۰۶	تبیین نقش مسابقات بین‌المللی و ملی	ارتقاء توانمندی‌های مهارتی و فناوری کشور	منشور کاری، سند چشم‌انداز
۰۱۰۲۰۷	برنامه‌ریزی برای راه اندازی باشگاه ملی مهارت	ارتقاء توانمندی‌های مهارتی و فناوری کشور	منشور کاری، سند چشم‌انداز
۰۱۰۲۰۸	فراهم کردن سازوکارهای لازم جهت بهره‌برداری از توانمندی‌های برگزیدگان المپیاد ملی مهارت از جمله تاسیس شرکت‌های دانش‌بنیان و تعاونی‌های آموزش	ارتقاء توانمندی‌های مهارتی و فناوری کشور	منشور کاری، سند چشم‌انداز
۰۱۰۲۰۹	برنامه‌ریزی جهت برگزاری آموزش‌های مهارتی کوتاه مدت برای بازدیدکنندگان به ویژه دانش آموزان سطوح مختلف آموزشی	ارتقاء توانمندی‌های مهارتی و فناوری کشور و تقویت فرهنگ مهارت‌آموزی	سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه

راهبرد ۰۱: حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی

سیاست ۰۲: ارتقاء جایگاه کشور در مسابقات بین‌المللی مهارت

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
	مسابقات ملی مهارت	و کار	
۰۱۰۲۱۰	برنامه‌ریزی جهت استفاده از شرکت‌های ملی و بین‌المللی به عنوان حامی المپیاد	استفاده از ظرفیت‌ها و افزایش بهره‌وری	سند چشم‌انداز
۰۱۰۲۱۱	برنامه‌ریزی جهت برگزاری مسابقات مهارتی در بین اصناف و صاحبان صنایع به صورت ادواری	ارتقاء توانمندی‌های مهارتی و فناوری کشور، تقویت فرهنگ مهارت‌آموزی و شناسایی نخبگان و استادکاران مهارتی	سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه، نقشه جامع علمی کشور
۰۱۰۲۱۲	برگزاری اردوهای آماده‌سازی و کارگاههای آموزشی مرتبط جهت برگزیدگان اعزامی به مسابقات بین‌المللی مهارت	ارائه توانمندی‌های علمی و عملی مهارت آموختگان کشوری و انتقال تجربیات مسابقات جهانی مهارت	منشور کاری
۰۱۰۲۱۳	فراهم کردن بسترهای مناسب جهت شناسایی نخبگان مهارتی از طریق ارتباط با بنیاد ملی نخبگان، جشنواره‌های ملی و بین‌المللی، مدارس نمونه و آماده‌سازی آنها جهت شرکت در مسابقات بین‌المللی	- ارتقاء توانمندیهای مهارتی و فناوری کشور - حمایت از نخبگان - فراهم کردن بستر حفظ و توسعه نخبگان کشور - فراهم کردن بستر راه اندازی شرکت‌های دانش بنیان/فناوربنیان	سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه، نقشه جامع علمی کشور، مصوبه شرکت‌های دانش بنیان
۰۱۰۲۱۴	برنامه ریزی جهت مسابقات دو سالانه‌ی بین‌المللی کشورهای اسلامی /خاورمیانه	- تقویت قابلیت‌های مهارتی و فناوری منطقه - تقویت مناسبات و روابط منطقه ای	سند چشم‌انداز
۰۱۰۲۱۵	برنامه‌ریزی برای آموزش داوران مسابقات ملی مهارت مطابق با استانداردهای مسابقات بین‌المللی	- تقویت قابلیت‌های مهارت آموزی کشور - انطباق توانمندی‌های مهارت با	سند چشم‌انداز

راهبرد ۰۱: حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی

سیاست ۰۲: ارتقاء جایگاه کشور در مسابقات بین‌المللی مهارت

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
		استانداردهای بین‌المللی	
۰۱۰۲۱۶	برنامه‌ریزی جهت ارائه تسهیلات به برگزیدگان مسابقات بین‌المللی	- تشویق جهت ایجاد انگیزش برای نخبگان در ایجاد و توسعه شرکت‌های فناوری بنیان و انتقال دستاوردهای مهارتی	سند چشم‌انداز، مصوبه شرکت‌های دانش بنیان
۰۱۰۲۱۷	برنامه‌ریزی جهت استفاده از برگزیدگان جهانی کشور به عنوان مربی در مراکز آموزشی	- تقویت توانمندی نیروی انسانی سازمان - تقویت قابلیت مهارت آموزی کارآموزان - حفظ نخبگان مهارتی در کشور	سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه
۰۱۰۲۱۸	برنامه‌ریزی جهت حمایت از توسعه و ارتقاء علمی و سازمانی مربیان برگزیده مهارت (ملی و بین‌المللی)		

راهبرد ۱: حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی

سیاست ۳: اعتبار بخشی به آموزش‌های سازمان در سطح بین‌المللی

الزامات قانونی	هدف	عنوان برنامه پیشنهادی	کد
سند چشم‌انداز	استفاده از ظرفیت‌های بین‌المللی و تقویت توانمندی‌های مهارت تخصصی کشور	فراهم کردن ساز و کارهای انعقاد مقاوله‌نامه با سازمان‌های بین‌المللی در خصوص به رسمیت شناختن گواهینامه‌های سازمان	۰۱۰۳۰۱
سند چشم‌انداز	استفاده از ظرفیت‌های بین‌المللی و تقویت توانمندی‌های مهارت تخصصی کشور	فراهم کردن بسترهای مورد نیاز (استانداردها، فرآیندهای آموزش) جهت کیفیت بخشی به آموزش‌ها منطبق با استانداردهای بین‌المللی	۰۱۰۳۰۲
سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه	استفاده از ظرفیت‌های بین‌المللی و تقویت توانمندی‌های مهارت و فناوری کشور -افزایش جایگاه ایران در حوزه مهارت و فناوری	برنامه‌ریزی جهت افزایش تعاملات بین‌المللی در حوزه آموزش‌های مهارت	۰۱۰۳۰۳
سند چشم‌انداز، سیاست نظام اداری	-تقویت شایستگی‌های مربیان سازمان -مبتنی کردن آموزش‌های مهارتی بر محیط کار	فراهم نمودن بستر مناسب جهت ایجاد مراکز آموزش مربی مشترک با صنایع معتبر بین‌المللی	۰۱۰۳۰۴
سند چشم‌انداز، نقشه جامع علمی	-فراهم کردن بستر توسعه فناوری‌های وارداتی -تقویت قابلیت مهارتی کشور هم‌راستا با قابلیت فناوری	فراهم ساختن بستر مناسب قانونی در خصوص ضرورت تایید سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای در کلیه مبادلات فناوری در کشور در مبحث انتقال آموزش‌های مربوطه	۰۱۰۳۰۵
سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه	بهبود کیفیت آموزش مهارتی سازمان	برگزاری آزمون‌ها و ارزشیابی‌ها منطبق با استانداردهای بین‌المللی و استانداردهای کشورهای توسعه یافته	۰۱۰۳۰۶

طراحی و استقرار نظام جامع مهارت و فناوری

راهبرد ۲: طراحی و استقرار نظام جامع مهارت و فناوری

سیاست ۴۰: یکپارچه سازی آموزش‌های مهارتی از طریق استقرار نظام جامع مهارت و فناوری در سطح ملی

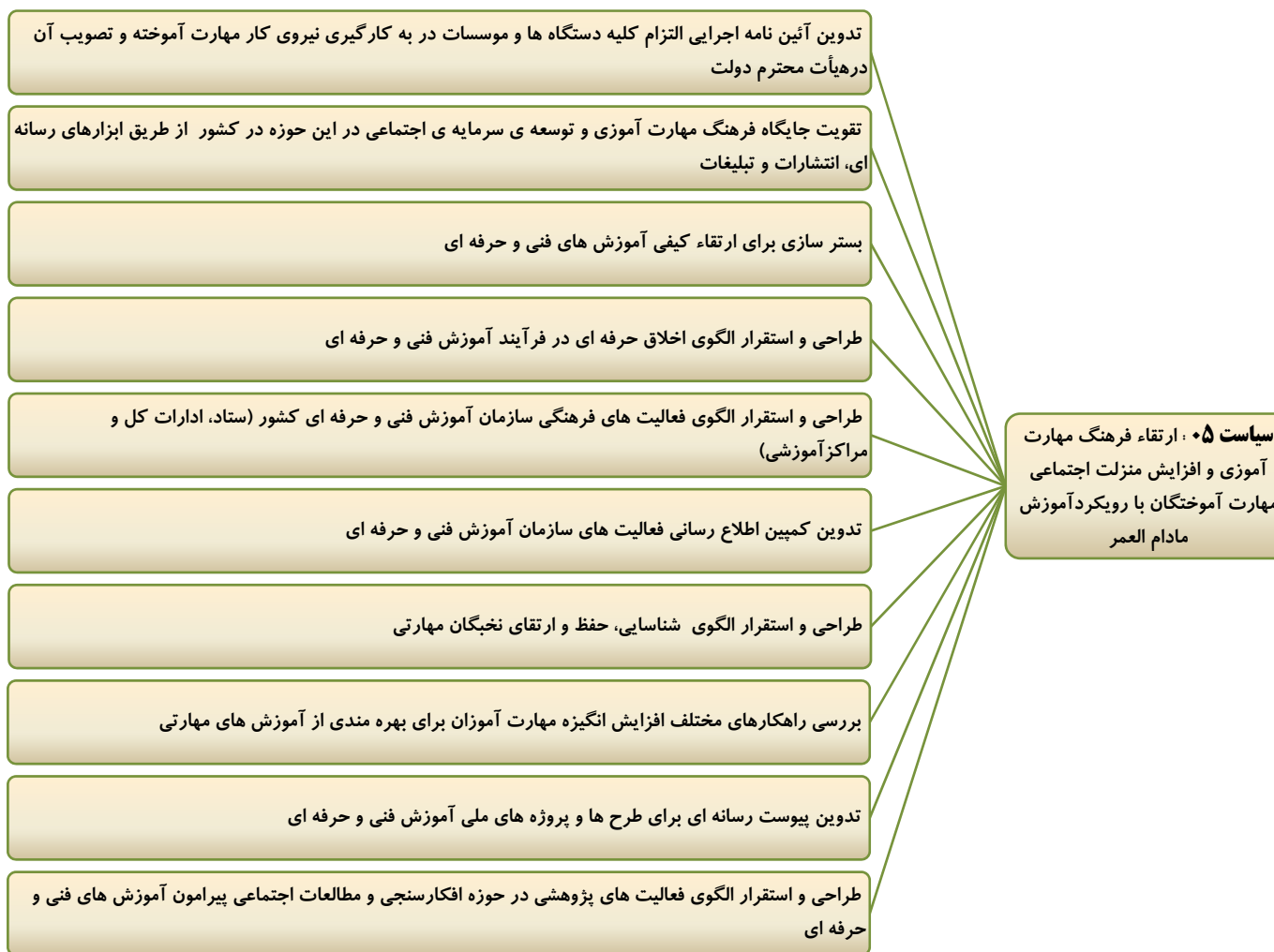
کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۲۰۴۰۱	طراحی و استقرار شورای برنامه‌ریزی درسی و آموزشی	تدوین برنامه‌های آموزشی متناسب با نیاز جامعه	برنامه پنجم توسعه، آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری
۰۲۰۴۰۲	طراحی و استقرار شورای گسترش آموزش‌های مهارتی	گسترش آموزش‌های مهارتی در جامعه	برنامه پنجم توسعه، آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری
۰۲۰۴۰۳	طراحی و استقرار شورای نظارت و ارزیابی	ایجاد شورای سیاست‌گذاری به منظور نظارت و ارزیابی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	برنامه پنجم توسعه، آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری
۰۲۰۴۰۴	طراحی و تدوین رشته‌ها، مشاغل و حرفه‌های بین سطوح تحصیلی ویژه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	کاربردی نمودن مدارک فنی و حرفه‌ای در ارتقاء تحصیلی و شغلی کارآموزان	برنامه پنجم توسعه، آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری
۰۲۰۴۰۵	طراحی و استقرار نظام استاد شاگردی نوین و تحقق شعار «هر کارگاه، یک آموزشگاه»	استفاده از ظرفیت‌های آموزشی بازار کار	برنامه پنجم توسعه
۰۲۰۴۰۶	طراحی و استقرار نظام کارورزی و کارآموزی	ارتقاء مهارت عملی در کنار دانش تئوری فراهم کردن ارتباط بین نیازهای اصناف و صنعت و آموزش‌های مهارتی	برنامه پنجم توسعه
۰۲۰۴۰۷	طراحی و استقرار الگوهای نیازسنجی آموزشی براساس نیاز بازار کار (تقاضا محور)	مبتنی نمودن آموزش‌ها بر اساس نیاز بازار کار	برنامه پنجم توسعه
۰۲۰۴۰۸	مطالعه تطبیقی نظام‌های آموزش مهارتی سایر کشورها	استفاده از تجربیات سایر کشورها برای اصلاح نظام آموزش مهارتی	برنامه پنجم توسعه

راهبرد ۲:- طراحی و استقرار نظام جامع مهارت و فناوری

سیاست ۴۰: یکپارچه سازی آموزش‌های مهارتی از طریق استقرار نظام جامع مهارت و فناوری در سطح ملی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۲۰۴۰۹	طراحی و تدوین الگوی تهیه استانداردها و بسته‌های آموزشی و شغلی بین سطوح تحصیلی(صنعت، کشاورزی، خدمات، فرهنگ و هنر)	استانداردسازی آموزش‌ها	برنامه پنجم توسعه
۰۲۰۴۱۰	ارائه مدل جامعی برای تعیین برنامه‌های آموزشی استان‌ها	مبتنی کردن تعهدات با توجه به قابلیت‌های منطقه‌ای استان‌ها	سند چشم‌انداز
۰۲۰۴۱۱	طراحی و تدوین الگوی صلاحیت حرفه‌ای ملی	تعیین سطح مهارت نیروی کار جهت سهولت ورود به بازار کار	برنامه پنجم توسعه ، آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری
۰۲۰۴۱۲	طراحی و استقرار نظام ارزیابی صلاحیت حرفه‌ای ملی	تعیین سطح مهارت نیروی کار	ماده «۲۱» و ماده «۱۹۴» برنامه پنجم توسعه
۰۲۰۴۱۳	طراحی الگوی طبقه‌بندی مشاغل و حرفه‌های ملی	پیاده سازی نظام طبقه بندی مشاغل در کشور	منشور کاری
۰۲۰۴۱۴	طراحی و تدوین دایرة المعارف مشاغل واجد استانداردهای شغلی آموزشی سازمان	پیاده سازی نظام طبقه بندی مشاغل در کشور	منشور کاری

راهبرد ۰۲: طراحی و استقرار نظام جامع مهارت و فناوری

سیاست ۰۵: ارتقاء فرهنگ مهارت‌آموزی و افزایش منزلت اجتماعی مهارت‌آموختگان با رویکرد آموزش مادام‌العمر

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۲۰۵۰۱	تدوین آئین‌نامه اجرایی التزام کلیه دستگاه‌ها و مؤسسات در به کارگیری نیروی کار مهارت‌آموخته و تصویب آن در هیأت محترم دولت جمهوری اسلامی ایران	افزایش توانمندی نیروی انسانی و الزام به ارتقاء مهارت، بهره‌وری بنگاه‌های اقتصادی	قانون الزام فراگیری آموزش‌های فنی و حرفه‌ای
۰۲۰۵۰۲	تقویت جایگاه و فرهنگ مهارت‌آموزی و توسعه سرمایه‌ی اجتماعی در این حوزه در کشور از طریق ابزارهای رسانه‌ای، انتشارات و تبلیغات	توسعه آموزش‌های مهارتی	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه - ماده ۲ آئین‌نامه نحوه فعالیت، وظایف و اختیارات روابط عمومی دستگاه‌های اجرایی
۰۲۰۵۰۳	بسترسازی برای ارتقاء کیفی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	ارتقاء جایگاه مهارتی کشور	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۲۰۵۰۴	طراحی و استقرار الگوی اخلاق حرفه‌ای در فرآیند آموزش فنی و حرفه‌ای	نهادینه شدن اخلاق حرفه‌ای در آموزش مراکز دولتی	منشور کاری کد «۰۷۱۲»
۰۲۰۵۰۵	طراحی و استقرار الگوی فعالیت‌های فرهنگی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای (ستاد، ادارات کل و مراکز آموزشی)	برنامه پنجم توسعه	مواد «۲۱» و «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه
۰۲۰۵۰۶	تدوین کمیون اطلاع‌رسانی فعالیت‌های سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای	شناسایی جایگاه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در بین اقشار مختلف جامعه - شفاف‌سازی فرآیندها - تکریم ارباب رجوع - حرکت در راستای دولت الکترونیک	آئین‌نامه نحوه فعالیت، وظایف و اختیارات روابط عمومی دستگاه‌های اجرایی، قانون مدیریت خدمات کشوری
۰۲۰۵۰۷	طراحی و استقرار الگوی شناسایی، حفظ و ارتقای نخبگان مهارتی	شناسایی نخبگان مهارت	بندهای «۳۱۲» و «۵۰۷» منشور کاری
۰۲۰۵۰۸	بررسی راهکارهای مختلف افزایش انگیزه مهارت‌آموزان برای بهره‌مندی از آموزش‌های مهارتی	- ارتقاء جایگاه مهارتی کشور - تقویت فرهنگ مهارت و کار	برنامه پنجم توسعه

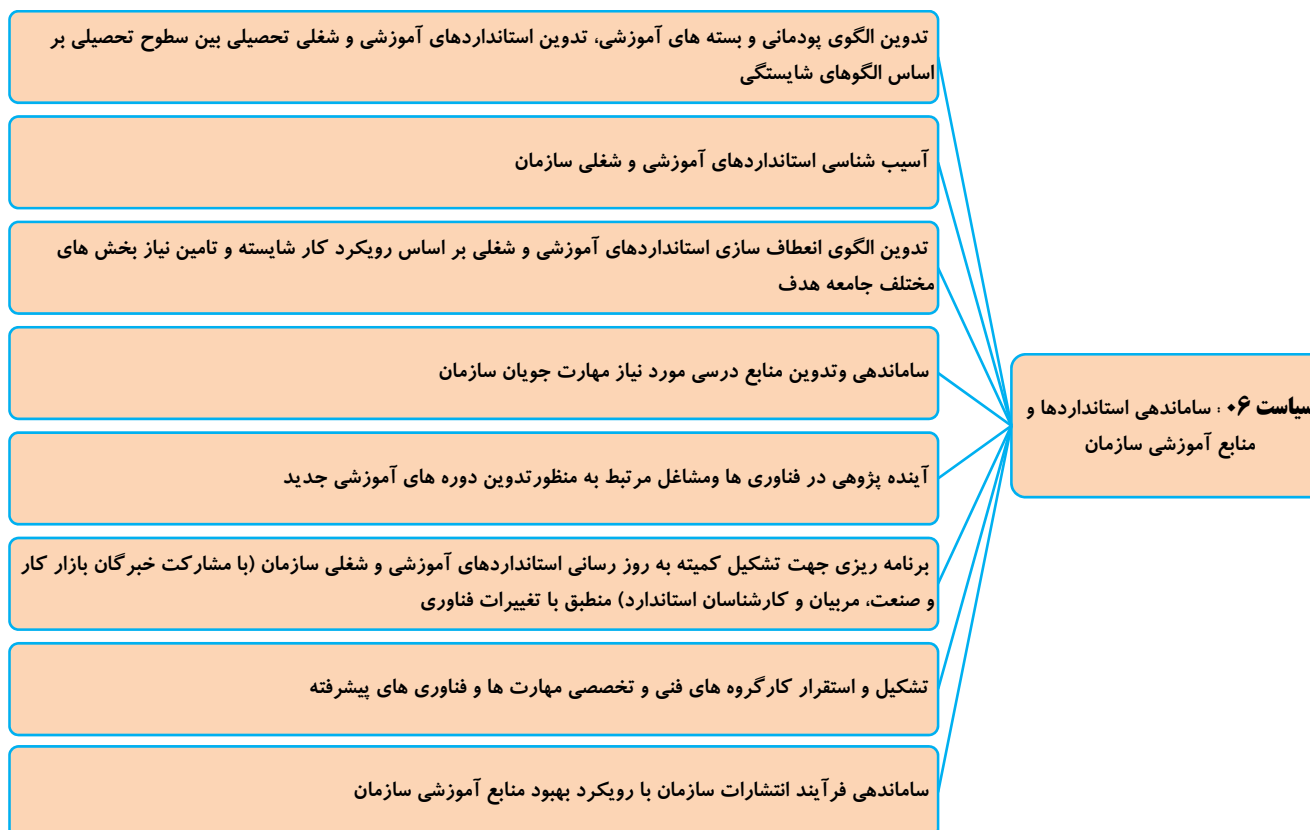

راهبرد ۲-: طراحی و استقرار نظام جامع مهارت و فناوری

سیاست ۵-: ارتقاء فرهنگ مهارت آموزی و افزایش منزلت اجتماعی مهارت آموختگان با رویکرد آموزش مادام العمر

الزامات قانونی	هدف	عنوان برنامه پیشنهادی	کد
الزامات قانونی	هدف	عنوان برنامه پیشنهادی	کد
آئین نامه نحوه فعالیت، وظایف و اختیارات روابط عمومی دستگاه‌های اجرایی، قانون مدیریت خدمات کشوری	اطلاع رسانی شفاف از فعالیت‌ها و خدمات آموزش فنی و حرفه‌ای	تدوین پیوست رسانه‌ای برای طرح‌ها و پروژه‌های ملی آموزش فنی و حرفه‌ای	۰۲۰۵۰۹
قانون مدیریت خدمات کشوری	افکارسنجی و تحلیل مخاطبان	طراحی و استقرار الگوی فعالیت‌های پژوهشی در حوزه افکارسنجی و مطالعات اجتماعی پیرامون آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	۰۲۰۵۱۰

توسعه و ارتقاء آموزشهای مهارتی

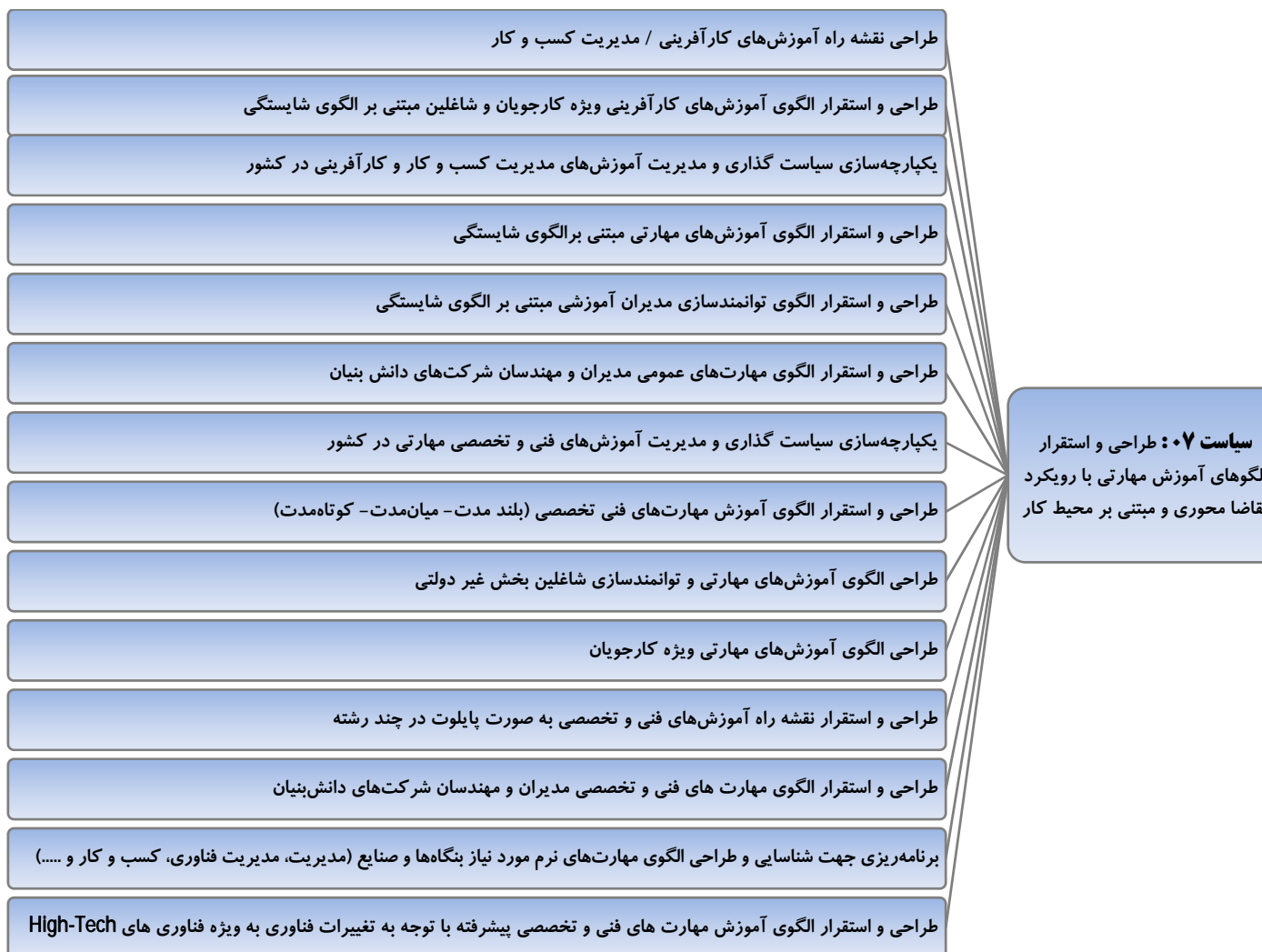

راهبرد ۳: توسعه و ارتقاء آموزش‌های مهارتی

سیاست ۶: ساماندهی استانداردها و منابع آموزشی سازمان

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۳۰۶۰۱	تدوین الگوی پودمانی و بسته‌های آموزشی، تدوین استانداردهای آموزشی و شغلی بین سطوح تحصیلی بر اساس الگوهای شایستگی	فراهم کردن بستر لازم برای تحقق نظام ملی مهارت و فناوری (آموزش بین سطوح تحصیلی)	برنامه پنجم توسعه
۰۳۰۶۰۲	آسیب‌شناسی استانداردهای آموزشی و شغلی سازمان	استقرار نظام کیفیت بخشی به آموزش‌های مهارت	منشور کاری
۰۳۰۶۰۳	تدوین الگوی انعطاف سازی استانداردهای آموزشی و شغلی بر اساس رویکرد کارشایسته و تامین نیاز بخش‌های مختلف جامعه هدف	به منظور پاسخگویی به نیاز بازار کار و تحولات مربوط به مشاغل و حرف و عرضه استانداردهای پاسخگو طبق زمان و نیاز	برنامه پنجم توسعه
۰۳۰۶۰۴	ساماندهی و تدوین منابع درسی مورد نیاز مهارت جویان سازمان	شفافیت محتوای آموزشی و وحدت رویه متناسب با سطح جهانی جهت عرضه محتوا متناسب با زمان و نیاز	برنامه پنجم توسعه
۰۳۰۶۰۵	آینده‌پژوهی در فناوری‌ها و مشاغل مرتبط به منظور تدوین دوره‌های آموزشی جدید	متناسب کردن آموزش‌های مهارتی با فناوری جهان	نقشه جامع علمی کشور، سند چشم انداز، برنامه پنجم توسعه
۰۳۰۶۰۶	برنامه‌ریزی جهت تشکیل کمیته به‌روز رسانی استانداردهای آموزشی و شغلی سازمان (با مشارکت خبرگان بازار کار و صنعت، مریبان و کارشناسان استاندارد) منطبق با تغییرات فناوری	متناسب کردن آموزش‌های مهارتی با فناوری جهان	نقشه جامع علمی کشور، سند چشم انداز، برنامه پنجم توسعه
۰۳۰۶۰۷	تشکیل و استقرار کارگروه‌های فنی و تخصصی مهارت‌ها و فناوری‌های پیشرفته	انجام مطالعات مربوط به فناوری‌ها و مهارت‌های صنایع و فناوری‌های High-Tech و منطبق کردن توانمندی و شایستگی نیروی انسانی مرتبط	سند چشم انداز، برنامه پنجم توسعه، مصوبه شرکت‌های دانش بنیان
۰۳۰۶۰۸	ساماندهی فرآیند انتشارات سازمان با رویکرد بهبود منابع آموزشی سازمان	ساماندهی منابع آموزشی مهارتی، شفاف نمودن فرآیند داوری، نشر و چاپ منابع درسی و آموزشی	سند چشم انداز، برنامه پنجم توسعه، مصوبه شرکت‌های دانش بنیان، سند تحول اداری

راهبرد ۰۳: توسعه و ارتقاء آموزش‌های مهارتی

سیاست ۰۷: طراحی و استقرار الگوهای آموزش مهارتی با رویکرد تقاضا محوری و مبتنی بر محیط کار

الزامات قانونی	هدف	عنوان برنامه پیشنهادی	کد
سیاست‌های کلی اشتغال، منشور کاری	تدوین نظام جامع کارآفرینی سازمانی	طراحی نقشه راه آموزش‌های کارآفرینی و مدیریت کسب و کار	۰۳۰۷۰۱
سیاست‌های کلی اشتغال، نقشه جامع علمی کشور	بهبود فضای کسب و کار کشور- توانمند سازی نیروی انسانی- تحقق بسترهای شکل‌گیری و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان	طراحی و استقرار الگوی آموزش‌های کارآفرینی ویژه کارجویان و شاغلین مبتنی بر الگوی شایستگی	۰۳۰۷۰۲
برنامه پنجم توسعه، سیاست‌های کلی نظام اداری	تحقق ماده ۲۱ برنامه پنجم توسعه	یکپارچه‌سازی سیاست گذاری و مدیریت آموزش‌های مدیریت کسب و کار و کارآفرینی در کشور	۰۳۰۷۰۳
سیاست‌های کلی نظام اداری	تحقق سیاست‌های کلی نظام اداری	طراحی و استقرار الگوی آموزش‌های مهارتی مبتنی بر الگوی شایستگی	۰۳۰۷۰۴
تحقق سیاست‌های کلی نظام اداری	تحقق سیاست‌های کلی نظام اداری	طراحی و استقرار الگوی توانمندسازی مدیران آموزشی مبتنی بر الگوی شایستگی	۰۳۰۷۰۵
مصوبه شرکت‌های دانش‌بنیان	توسعه فضای کارآفرینی در کشور	طراحی و استقرار الگوی مهارت‌های عمومی مدیران و مهندسان شرکت‌های دانش بنیان	۰۳۰۷۰۶
برنامه پنجم توسعه	افزایش بهره‌وری	یکپارچه‌سازی سیاست گذاری و مدیریت آموزش‌های فنی و تخصصی مهارتی در کشور	۰۳۰۷۰۷
منشور کاری	تحقق نظام آموزش مهارت و فناوری	طراحی و استقرار الگوی آموزش مهارت‌های فنی تخصصی (بلند مدت- میان مدت- کوتاه مدت)	۰۳۰۷۰۸
منشور کاری، سیاست‌های کلی اشتغال	تحقق سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در خصوص اشتغال	طراحی الگوی آموزش‌های مهارتی و توانمندسازی شاغلین بخش غیر دولتی	۰۳۰۷۰۹
منشور کاری	تحقق نظام آموزش مهارت و فناوری	طراحی الگوی آموزش‌های مهارتی ویژه کارجویان	۰۳۰۷۱۰

راهبرد ۰۳: توسعه و ارتقاء آموزش‌های مهارتی

سیاست ۰۷: طراحی و استقرار الگوهای آموزش مهارتی با رویکرد تقاضا محوری و مبتنی بر محیط کار

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۳۰۷۱۱	طراحی و استقرار نقشه راه آموزش‌های فنی و تخصصی به صورت پایلوت در چند رشته	کل نگری، همسو سازی و هماهنگی در جهت تحقق اهداف سازمانی تمرکز در بخش سیاست گذاری و هماهنگی در اجرای دوره‌های آموزشی مهارتی	بند «۲» سیاست‌های کلی اشتغال، منشور کاری
۰۳۰۷۱۲	طراحی و استقرار الگوی مهارت فنی و تخصصی مدیران و مهندسان شرکت‌های دانش‌بنیان	شناسایی زمینه‌های تحقق تولید ثروت از علم و فناوری، مشارکت مؤثر در توسعه اقتصادی پایدار - توسعه آموزش‌های کارآفرینانه بنگاه‌های دانش بنیان با هدف کسب ارزش افزوده بالا	بند «۳» سیاست‌های کلی اشتغال، مصوبه شرکت‌های دانش بنیان بند «۱» سیاست‌های کلی اشتغال و بند «۳» ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۳۰۷۱۳	برنامه‌ریزی جهت شناسایی و طراحی الگوی مهارت‌های نرم مورد نیاز بنگاه‌ها و صنایع (مدیریت، مدیریت فناوری، کسب و کار و ...)	تقویت توانمندی‌های مدیریتی، کسب و کار و نیروی انسانی بنگاه‌ها	منشور کاری، برنامه پنجم توسعه
۰۳۰۷۱۴	طراحی و استقرار الگوی آموزش مهارت‌های فنی و تخصصی پیشرفته با توجه به تغییرات فناوری به ویژه فناوری‌های High-Tech	شناسایی و پایش تغییرات مستمر فناوری و آموزش مهارت‌های تکمیلی به نیروی کار	برنامه پنجم توسعه، سند چشم انداز

راهبرد ۰۳: توسعه و ارتقاء آموزش‌های مهارتی

سیاست ۰۸: توسعه مشاوره آموزشی و شغلی در کلیه مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۳۰۸۰۱	ارائه خدمات مشاوره آموزشی شغلی و کارآفرینی به صورت حضوری و الکترونیکی به مخاطبین	استفاده از ظرفیت و پتانسیل آموزش در جهت هدایت کارآموزان	آئین نامه خدمات دولت الکترونیکی
۰۳۰۸۰۲	اجرای آزمون‌های شغلی جهت کارجویان و شاغلین	هدایت صحیح جهت انتخاب شغل	سیاست‌های کلی اشتغال
۰۳۰۸۰۳	شناسایی مهارت آموختگان موفق و معرفی آنان به‌عنوان الگو برای مهارت‌آموزان	ارتقاء فرهنگ مهارت آموزی	منشور کاری کد «۰۷۱»
۰۳۰۸۰۴	بهره‌برداری از تجربیات صنعتگران و استادکاران در جهت ارائه مشاوره‌های شغلی	هدایت صحیح جهت انتخاب شغل	برنامه پنجم توسعه
۰۳۰۸۰۵	رهگیری وضعیت اشتغال مهارت آموختگان	تهیه بانک اطلاعاتی کلیه مهارت آموختگان قبول شده مراکز دولتی	منشور کاری
۰۳۰۸۰۶	بهره‌برداری از نتایج حاصل از اطلاعات رهگیری اشتغال مهارت آموختگان در جهت برنامه‌ریزی آموزشی و تجهیز مراکز آموزشی	برنامه ریزی صحیح و کارآمد	منشور کاری
۰۳۰۸۰۷	فراهم کردن ساز و کارهای لازم جهت تاسیس مراکز مشاوره و هدایت آموزشی شغلی مهارت‌جویان و تعامل با مراکز کاریابی	افزایش اثربخشی آموزش‌های مهارتی	منشور کاری

راهبرد ۰۳: توسعه و ارتقاء آموزش‌های مهارتی

سیاست ۰۹: طراحی و استقرار الگوی توسعه‌ی آموزش‌های مهارتی به تمام سطوح و لایه‌های اجتماعی با هدف تحقق شعار «هر ایرانی، یک مهارت»

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۳۰۹۰۱	طراحی و استقرار الگوی رتبه بندی مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای (دولتی - غیردولتی و علمی کاربردی سازمان)	بهبود کیفی آموزش‌های مهارتی	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۳۰۹۰۲	ایجاد و توسعه‌ی مراکز آموزش علمی کاربردی و مؤسسه علمی کاربردی - مهارت	تحقق ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه	برنامه پنجم توسعه
۰۳۰۹۰۳	طراحی و استقرار الگوی قطب‌های مهارت	تحقق هفت قطب یا منطقه مهارتی در کشور	سند آمایش سرزمین - برنامه پنجم توسعه
۰۳۰۹۰۴	طراحی و استقرار الگوی نیاز سنجی آموزش‌های مهارتی	برآورد دقیق نیازهای آموزش‌های مهارتی	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه

فراهم نمودن زمینه به رسمیت شناختن گواهینامه های سازمان (در نظام آموزش عالی) توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از طریق مصوبات قانونی و انعقاد تفاهم نامه با وزارت علوم

سیاست ۱۰: فراهم نمودن سازوکارهای لازم برای بهره برداری متقابل از اعتبار گواهینامه ها و مدارج علمی نظام آموزش غیر رسمی و رسمی کشور

راهبرد ۰۳: توسعه و ارتقاء آموزش‌های مهارتی

سیاست ۱۰: فراهم نمودن ساز و کارهای لازم برای بهره برداری متقابل از اعتبار گواهینامه‌ها و مدارج علمی نظام آموزش غیر رسمی و رسمی کشور

الزامات قانونی	هدف	عنوان برنامه پیشنهادی	کد
برنامه پنجم توسعه، سند چشم انداز	- فراهم کردن بسترهای لازم جهت پیاده‌سازی نظام صلاحیت حرفه‌ای - فراهم کردن بستر حضور نیروی ماهر کشور در بازار کشورهای دیگر	فراهم نمودن زمینه به رسمیت شناختن گواهینامه‌های سازمان (در نظام آموزش عالی) توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از طریق مصوبات قانونی و انعقاد تفاهم نامه با وزارت علوم	۰۳۱۰۰۱

راهبرد ۰۳: توسعه و ارتقاء آموزش‌های مهارتی

سیاست ۱۱: توسعه/ بهبود فضاهای آموزشی و ارتقاء/ تکمیل تجهیزات مراکز آموزشی سازمان بر اساس استانداردهای آموزشی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۳۱۱۰۱	توسعه فضاهای فیزیکی	افزایش ظرفیت آموزشی	سیاست‌های کلی اشتغال
۰۳۱۱۰۲	طراحی، تامین و استقرار، تجهیزات در کارگاه‌های آموزشی	متناسب کردن زیرساخت‌های فیزیکی و سخت افزارها متناسب با تغییرات فناوری و مشاغل مرتبط	برنامه پنجم توسعه
۰۳۱۱۰۳	طراحی و استقرار الگوی راه اندازی، تجهیز و توسعه ی مراکز آموزشی سازمان بر اساس ظرفیت‌های ملی و منطقه‌ای	استفاده بهینه از اعتبارات و منابع مالی سازمان، استفاده بهینه از ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های منطقه	برنامه پنجم توسعه

تحقق عدالت اجتماعی

راهبرد ۴: تحقق عدالت اجتماعی

سیاست ۱۲: توانمندسازی زنان از طریق آموزش‌های مهارتی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۴۱۲۰۱	تدوین سند راهبردی توانمندسازی زنان از طریق آموزش‌های مهارتی	تحقق ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه	مواد ۲۱ و ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۲۰۲	طراحی و استقرار دوره‌های مهارتی ویژه مدیران، مهندسين و کاردان‌های زن شرکت‌های دانش بنیان	توانمندسازی زنان و ارتقاء آموزش‌های مهارتی به زنان در شرکت‌های با ارزش افزوده بالا	ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۲۰۳	طراحی و استقرار دوره‌های مهارتی ویژه زنان کارآفرین	تحقق ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه	مواد ۲۱ و ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۲۰۴	ارتقاء نقش‌آفرینی زنان در کسب افتخارات ملی و بین‌المللی از جمله مسابقات ملی مهارت	تحقق ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه	مواد ۲۱ و ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۲۰۵	طراحی و الگوی تدوین استانداردهای آموزشی و شغلی مهارت‌های مدیریت خانه و خانواده	تحقق ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه	مواد ۲۱ و ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه و ماده ۳۹ برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۲۰۶	بهبود توانمندی‌ها و شایستگی حرفه‌ای کارکنان زن سازمان	استفاده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های زنان در پیشبرد برنامه‌های سازمان	بندهای «۳، ۴ و ۵» سیاست‌های کلی نظام اداری و ماده «۳۰» برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۲۰۷	بهبود ارتقاء نقش‌آفرینی زنان سازمان در پست‌های مدیریتی سازمان	تحقق ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه	مواد ۲۱ و ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۲۰۸	طراحی و استقرار الگوی حمایت از نخبگان زن در سازمان	تحقق ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه	مواد ۲۱ و ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۲۰۹	طراحی و استقرار سامانه‌ی اطلاعات شغلی و حرفه‌ای زنان شاغل سازمان	تحقق ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه	مواد ۲۱ و ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه

راهبرد ۴: تحقق عدالت اجتماعی

سیاست ۱۲: توانمندسازی زنان از طریق آموزش‌های مهارتی

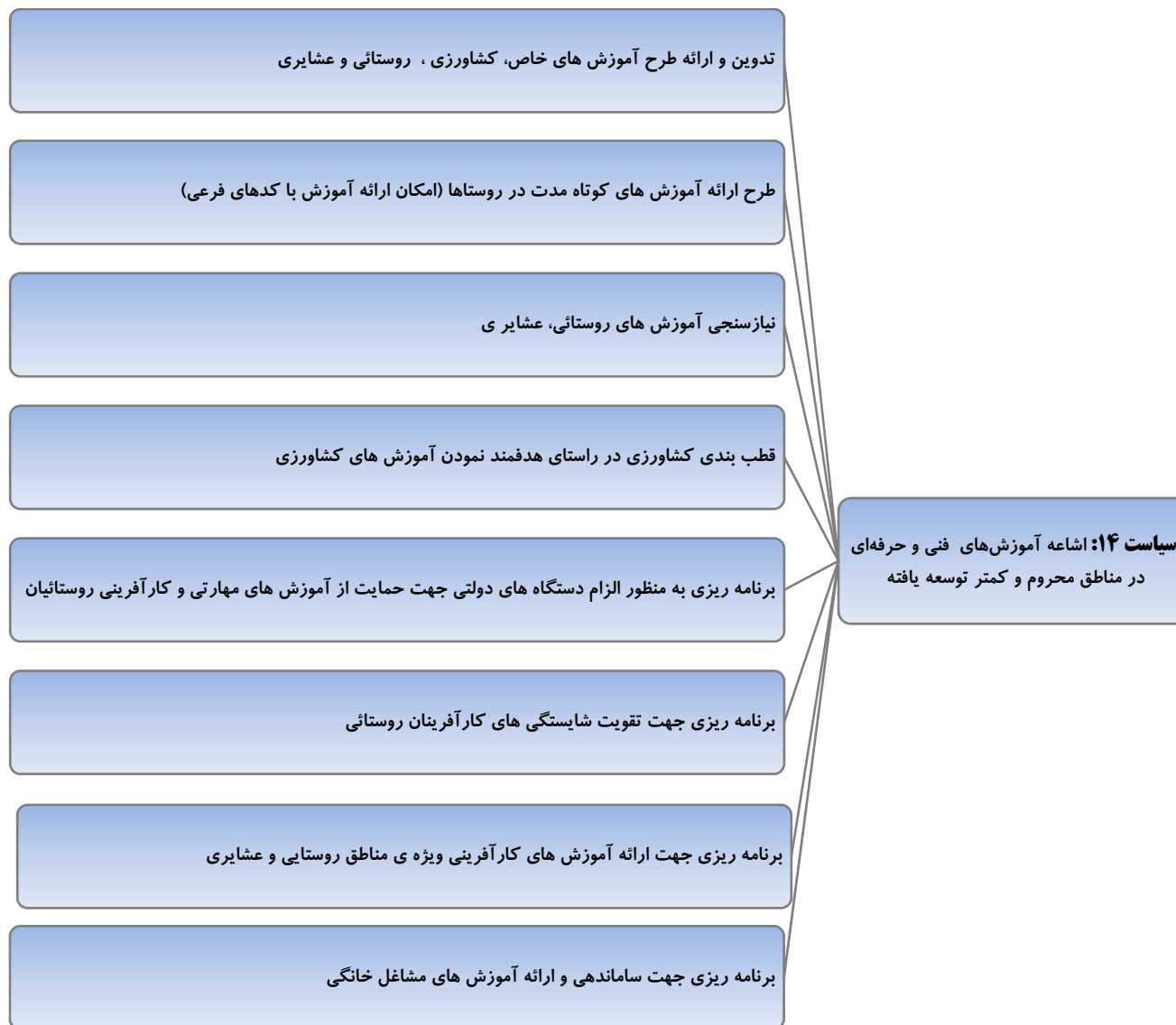
کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۴۱۲۱۰	ارتقاء آگاهی‌های مذهبی، فرهنگی و اجتماعی زنان شاغل سازمان	تحقق ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه	مواد ۲۱ و ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۲۱۱	تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های ارتقاء سلامت جسمی و روانی زنان سازمان	تحقق ماده «۲۳» برنامه پنجم توسعه	مواد ۲۱ و ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۲۱۲	تبیین نقش و جایگاه کارکنان زن شاغل سازمانی در خانواده به منظور تحکیم بنیان خانواده	تحقق ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه	مواد ۲۱ و ۲۳۰ قانون برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۲۱۳	شناسایی زنان نمونه ی سازمان جهت کسب فرصت‌های تحصیلی و شغلی بالاتر	استفاده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های زنان در پیشبرد برنامه سازمان	ماده ۲۳۰ برنامه پنجم توسعه

راهبرد ۴: تحقق عدالت اجتماعی

سیاست ۱۳: توانمند سازی آسیب دیدگان اجتماعی از طریق آموزش‌های مهارتی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۴۱۳۰۱	سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی آموزش مهارتی ویژه‌ی آسیب دیدگان اجتماعی	کاهش آسیب‌های اجتماعی	
۰۴۱۳۰۲	تبیین جایگاه آموزش مهارتی در کاهش آسیب‌های اجتماعی	کاهش آسیب‌های اجتماعی	ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۳۰۳	ارزیابی عملکرد و تدوین طرح پیامد سنجی آموزش‌های خاص آسیب‌دیدگان اجتماعی	کاهش آسیب‌های اجتماعی	ماده «۲۳۰» برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۳۰۴	همکاری با دستگاه‌های ذیربط امر کاهش آسیب‌های اجتماعی به ویژه قوه‌ی قضائیه (کمیته امداد، سازمان زندان‌ها)	تعامل با دستگاه‌ها در کاهش آسیب‌های اجتماعی	
۰۴۱۳۰۵	برنامه‌ریزی تربیت مربیان ماهر و متخصص برای ارائه آموزش‌های خاص آسیب دیدگان اجتماعی با رویکرد الگوی شایستگی	دستیابی به الگوی کیفیت موارد اثربخش	مواد «۲۱» و «۲۳۰» قانون برنامه پنجم توسعه و سیاست‌های کلی نظام اداری (بند ۳، ۴، ۵ و ۲۶) سیاست‌های کلی اشتغال
۰۴۱۳۰۶	تبیین راهکارهای جذب اعتبارات لازم برای توانمند سازی، ارتقاء مهارت و ارائه خدمات آموزش فنی و حرفه‌ای به اقشار آسیب پذیر اجتماعی	افزایش بهره‌وری	بند «د» ماده «۱» برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۳۰۷	برنامه‌ریزی جهت تقویت شایستگی‌های حرفه‌ای ناتوانان جسمی (معلولین)	استفاده از توانمندی‌ها و شایستگی‌های معلولین	برنامه پنجم توسعه، ماده ۱۰۹ قانون کار، قانون جامع حمایت از معلولین
۰۴۱۳۰۸	تربیت مربیان مهارتی ویژه‌ی ارائه آموزش به ناتوانان جسمی (معلولین)	امکان ارائه آموزش خاص به معلولین و ارتقاء توانمندی‌های آنان	برنامه پنجم توسعه، ماده ۱۰۹ قانون کار، قانون جامع حمایت از معلولین

راهدرد ۴: تحقق عدالت اجتماعی

سیاست ۱۴: اشاعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مناطق محروم و کمتر توسعه یافته

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۴۱۴۰۱	تدوین و ارائه طرح آموزش‌های خاص، کشاورزی، روستائی و عشایری	پیروی از الگویی استاندارد در امر آموزش	مواد «۲۱» و «۱۹۴» برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۴۰۲	طرح ارائه آموزش‌های کوتاه مدت در روستاها (امکان ارائه آموزش با کدهای فرعی)	توسعه آموزش‌های مهارتی	ماده «۱۹۴» برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۴۰۳	نیازسنجی آموزش‌های روستائی و عشایری	ارائه آموزش‌ها متناسب با نیاز	ماده «۱۹» برنامه پنجم توسعه و منشور کاری
۰۴۱۴۰۴	قطب‌بندی کشاورزی در راستای هدفمند نمودن آموزش‌های کشاورزی	افزایش بهره‌وری	ماده «۱۹۴» برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۴۰۵	برنامه ریزی به منظور الزام دستگاه‌های دولتی جهت حمایت از آموزش‌های مهارتی و کارآفرینی روستائیان	پیشگیری از مهاجرت روستائیان به شهرها	برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۴۰۶	برنامه‌ریزی جهت تقویت شایستگی‌های کارآفرینان روستایی	- توسعه و ارتقاء قابلیت‌های شغلی و حرفه‌ای روستاها - جلوگیری از مهاجرت روستائیان به شهرها	برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۴۰۷	برنامه‌ریزی جهت ارائه آموزش‌های کارآفرینی ویژه‌ی مناطق روستایی و عشایری	- توسعه و ارتقاء قابلیت‌های شغلی و حرفه‌ای روستاها - جلوگیری از مهاجرت روستائیان به شهرها	برنامه پنجم توسعه
۰۴۱۴۰۸	برنامه‌ریزی جهت ساماندهی و ارائه آموزش‌های مشاغل خانگی	ایجاد فرصت‌های شغلی جدید	مصوبه مشاغل خانگی

توسعه مشارکت ذینفعان

- برنامه ریزی برای بهره برداری از ظرفیت های قانونی به منظور تشویق و ارتقاء انگیزه بنگاه ها در توسعه آموزش های مهارتی
- ارائه تشویق ها و لحاظ تسهیلات برای ایجاد مراکز جوار کارگاهی و بین کارگاهی
- ارتقا مهارت مربیان سازمان با استفاده از ظرفیت های بنگاه های اقتصادی
- برنامه ریزی جهت گسترش تعامل با بنگاه های اقتصادی به منظور ارتقا کیفی آموزش ها و تحقق شعار " هر کارخانه یک دانشگاه "
- ارایه و اجرای مدل آموزش های فنی و حرفه ای مبتنی بر شایستگی (CBT) با مشارکت بخش خصوصی
- برنامه ریزی برای آموزش شاغلین صنایع در مراکز ثابت
- برنامه ریزی جهت توسعه و اتخاذ سیاست های حمایتی برای مشارکت بخش خصوصی در ارائه آموزش های الکترونیکی
- تدوین استانداردهای شایستگی ویژه صنایع، خدمات، کشاورزی و اصناف
- تدوین سیاست های حمایتی از شرکت های فعال در حوزه آموزش صنایع پیشرفته (High-Tech)
- واگذاری مدیریت مراکز دولتی سازمان در قالب تعاونی
- طراحی الگوهایی جهت تدوین و ارزیابی متون آموزشی هماهنگ
- بررسی شیوه های ارتقاء کیفی و کارآیی فعالیت های آموزشگاه های آزاد
- برنامه ریزی جهت ساماندهی آموزشگاه های مهارتی سایر دستگاه ها
- تدوین بسته های حمایتی به منظور توسعه و حمایت از بخش خصوصی
- برنامه ریزی جهت یکپارچه سازی آموزش کارآفرینی سایر دستگاه ها
- تدوین استانداردهای شایستگی با همکاری بخش های غیردولتی
- تدوین دستورالعمل خرید خدمات آموزشی از مجریان آموزش در بخش های غیر دولتی
- اعطای تسهیلات به موسسات کارآموزی آزاد تابعه سازمان
- طراحی و استقرار الگوی مدیریت فناوری برای صنایع High-Tech و شرکت های دانش بنیان

سیاست ۱۵: فراهم سازی
 بستر مناسب جهت
 گسترش حضور بخش
 غیردولتی و تعاونی

راہبرد ۵- : توسعه‌ی مشارکت ذینفعان

سیاست ۱۵ : فراهم سازی بستر مناسب جهت گسترش حضور بخش غیردولتی و تعاونی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۵۱۵۰۱	برنامه‌ریزی برای بهره‌برداری از ظرفیت‌های قانونی به منظور تشویق و ارتقاء انگیزه بنگاه‌ها در توسعه‌ی آموزش‌های مهارتی	گسترش بخش خصوصی	تبصره «۲» ماده «۳۸» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۰۲	ایجاد تشویق‌ها و لحاظ تسهیلات برای ایجاد مراکز جوار کارگاهی و بین کارگاهی	گسترش بخش خصوصی	تبصره «۲» ماده «۳۸» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۰۳	ارتقاء مهارت مربیان سازمان با استفاده از ظرفیت‌های بنگاه‌های اقتصادی	تقویت سطح دانش فنی مربیان و مدرسان	بند «ج» ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۰۴	برنامه‌ریزی جهت گسترش تعامل با بنگاه‌های اقتصادی به منظور ارتقاء کیفی آموزش‌ها و تحقق شعار « هر کارخانه یک دانشگاه»	استفاده بهینه از منابع و ظرفیتهای بنگاه‌ها آموزش‌های سازمان و ورود فناوری جدید و تعامل بیشتر با صنایع	نظام آموزش مهارت و فناوری مواد «۱۰۸» و «۱۱۰» قانون کار
۰۵۱۵۰۵	ارائه و اجرای مدل آموزش‌های فنی و حرفه‌ای مبتنی بر شایستگی (CBT) با مشارکت بخش خصوصی	ارتقای اثر بخشی آموزش‌ها	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۰۶	برنامه‌ریزی برای آموزش شاغلین صنایع در مراکز ثابت	تعاملات دو طرفه جهت ارتقای سطح دانش تخصصی مربیان و مدرسین	بند «ج» ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۰۷	برنامه‌ریزی جهت توسعه و اتخاذ سیاست‌های حمایتی برای مشارکت بخش خصوصی در ارائه آموزش‌های الکترونیکی	فراهم سازی بستری مناسب جهت حضور فعال و مؤثر بخش خصوصی در آموزش‌های مهارتی	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۰۸	تدوین استانداردهای شایستگی ویژه صنایع، خدمات، کشاورزی و اصناف	ارتقای اثر بخشی آموزش‌ها	بند «۲» سیاست‌های کلی اشتغال
۰۵۱۵۰۹	تدوین سیاست‌های حمایتی از شرکت‌های فعال در حوزه آموزش صنایع پیشرفته (High-Tech)	کمک به بهبود توسعه اقتصادی کشور با رویکرد فناوری، تقویت حضور سازمان در حوزه فناوری کشور	بند «ب» ماده «۱۷» برنامه پنجم توسعه

راهبرد ۵: توسعه‌ی مشارکت ذینفعان

سیاست ۱۵: فراهم سازی بستر مناسب جهت گسترش حضور بخش غیردولتی و تعاونی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۵۱۵۱۰	واگذاری مدیریت مراکز دولتی سازمان در قالب تعاونی	تقویت روحیه مشارکت در توسعه آموزش‌های مهارتی	اصل ۴۴ قانون اساسی، برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۱۱	ارزیابی روش‌های مختلف تهیه متون آموزشی هماهنگ	بهبود اثربخشی آموزش‌ها	آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری
۰۵۱۵۱۲	بررسی شیوه‌های ارتقاء کیفی و کارآیی فعالیت‌های آموزشگاه‌های آزاد	گسترش بخش خصوصی	برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۱۳	برنامه‌ریزی جهت ساماندهی آموزشگاه‌های مهارتی سایر دستگاه‌ها	- یکپارچگی مدیریت و سیاستگذاری آموزش‌های مهارتی - بهبود آموزش‌های مهارتی	آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری، برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۱۴	تدوین بسته‌های حمایتی به منظور توسعه و حمایت از بخش خصوصی	- حمایت از قابلیت‌ها و توانمندی‌های بخش خصوصی	اصل ۴۴ قانون اساسی، برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۱۵	برنامه‌ریزی جهت یکپارچه سازی آموزش کارآفرینی سایر دستگاه‌ها	- ساماندهی آموزش‌های کارآفرینی کشور - استفاده بهینه از منابع مالی و انسانی کشور	اصل ۴۴ قانون اساسی
۰۵۱۵۱۶	تدوین استانداردهای شایستگی با همکاری بخش‌های غیردولتی	- تقویت قابلیت‌های بخش خصوصی - منطبق کردن آموزش‌های مهارتی با نیاز بازار کار	اصل ۴۴ قانون اساسی
۰۵۱۵۱۷	تدوین دستورالعمل خرید خدمات آموزشی از مجریان آموزش در بخش‌های غیر دولتی	تقویت حضور بخش خصوصی	بند «ب» ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۱۸	اعطای تسهیلات به مؤسسات کارآموزی آزاد تابعه سازمان	تثبیت مکان‌های آموزشی بخش غیر دولتی سازمان با تبدیل وضعیت فضاهای استیجاری به ملکی با استفاده از وام‌های کم بهره	بند «ب» ماده «۲۱» و بند «ه» ماده «۸۰» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۵۱۹	طراحی و استقرار الگوی مدیریت فناوری برای صنایع High-Tech و شرکت‌های دانش‌بنیان		

راهبرد ۵: توسعه‌ی مشارکت ذینفعان

سیاست ۱۶: توسعه مشارکت با بخش‌های عمومی و دولتی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۵۱۶۰۱	ساماندهی مدیریت آموزش‌های مهارتی در مؤسسات و سازمان‌های دولتی و عمومی در راستای یکپارچه سازی و هماهنگی در سیاستگذاری	مدیریت در سیاستگذاری واحد در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۶۰۲	تدوین استانداردهای شایستگی با همکاری بخش‌های دولتی و عمومی (وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، شهرداری‌ها و ...)	فراهم‌سازی بستر ایجاد مهارت و ارتقاء مهارت نیروی انسانی در بخش‌های غیر-دولتی و عمومی	برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۶۰۳	برنامه‌ریزی جهت شناسایی مستمر ظرفیت‌های اشتغال و مهارتی بخش‌های مختلف با مشارکت سایر دستگاه‌ها (در قالب تفاهم نامه همکاری)	استفاده از ظرفیت بخش‌های صنعتی و خدماتی در جهت ارائه آموزش‌ها	بند «ج» ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۶۰۴	برنامه‌ریزی جهت توسعه همکاری آموزشی با مجریان آموزش در بخش‌های دولتی و عمومی	گسترش آموزش‌های مهارتی در کلیه بخش‌های دولتی و غیردولتی	منشور کاری
۰۵۱۶۰۵	انعقاد شیوه‌نامه تفاهم نامه همکاری با وزارت صنعت، معدن و تجارت و اصناف به منظور بهره مندی از توانمندی‌های تخصصی آنها در زمینه‌هایی چون بانک اطلاعاتی استادکاران اصناف، اجرای کارورزی، شناسایی نیازهای آموزشی، تدوین سیاست‌های حمایتی و نظارتی	استفاده بهینه از ظرفیت‌های اصناف کشور در جهت ارائه خدمات آموزشی منطبق با نیازهای بازار کار	منشور کاری
۰۵۱۶۰۶	برنامه‌ریزی برای بهره مندی از توانمندی‌های تخصصی و توسعه همکاری با بخش دولتی و عمومی	استفاده از ظرفیت آموزشی بخش‌های غیردولتی	منشور کاری
۰۵۱۶۰۷	فراهم سازی بسترهای لازم جهت انعقاد تفاهم نامه‌های ۳ جانبه بین سازمان، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت صنعت، معدن و تجارت با توجه به الگوی همکاری سه جانبه‌ی دولت، صنعت و دانشگاه	ارائه آموزش‌های مهارتی موردنیاز بنگاه‌ها و صنایع به دانشجویان	سند چشم‌انداز، منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی)
۰۵۱۶۰۸	مشارکت مؤثر با امور ایثارگران جهت ساماندهی آموزش‌های مهارتی ویژه‌ی ایثارگران و خانواده‌ی آنها (آزادگان، جانبازان و ...)	تقویت توانمندی‌های ایثارگران، تقویت فرهنگ ایثار و مقاومت	برنامه پنجم توسعه

راہبرد ۶: استانداردهای، اصلاح و بهبود روشها و فرآیندها

راهبرد ۶: استانداردهای، اصلاح و بهبود روش‌ها و فرآیندها

سیاست ۱۷: اهتمام به پژوهش محوری در تصمیم‌سازی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۵۱۷۰۱	تدوین آئین‌نامه‌ی حمایت از پایان‌نامه‌های دانشگاهی با موضوعات مرتبط با آموزش‌های مهارت و فناوری	بهره‌مندی از توان علمی دانشگاه‌ها	بند «ه» ماده «۱۷» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۷۰۲	انجام مطالعات امکان‌سنجی آینده پژوهی فناوری، نیروی کار و مهارت‌های مورد نیاز	پیش‌بینی مهارت‌های مورد نیاز کشور و منطبق کردن آموزش‌ها با توجه به تغییرات فناوری	سند چشم‌انداز
۰۵۱۷۰۳	طراحی و اجرای طرح‌های پژوهشی در کلیه زمینه‌های مورد نیاز سازمان	هر استان سالانه حداقل ۲ طرح عمومی و خاص	ماده «۱۰۸» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کشور
۰۵۱۷۰۴	انجام مطالعات آسیب‌شناسی در خصوص آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، بهره‌وری نیروی انسانی سازمان و	ارتقای اثربخشی آموزشی، تخصیص بهینه منابع انسانی و مالی	سند چشم‌انداز و الگوی اسلامی، ایرانی در پیشرفت
۰۵۱۷۰۵	تدوین و استقرار الگوی اقتصاد آموزشی فنی و حرفه‌ای در کلیه حوزه‌های آموزشی	افزایش اثربخشی آموزشی، تخصیص بهینه منابع انسانی مالی	ماده «۱۹۴» برنامه پنجم توسعه
۰۵۱۷۰۶	طراحی و استقرار بانک اطلاعات طرح‌های پژوهشی مرتبط با آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	پیش‌بینی مهارت‌های مورد نیاز کشور و منطبق کردن آموزش‌ها با توجه به تغییرات فناوری	منشور کاری
۰۵۱۷۰۷	برنامه ریزی جهت تشویق کارکنان و مریبان سازمان به انجام پژوهش‌های مهارت محور	مبتنی کردن مهارت‌ها با نیاز بازار کار تقویت شایستگی‌های پژوهشی سازمان	منشور کاری، سیاست‌های کلی اشتغال
۰۵۱۷۰۸	فراهم کردن بسترهای لازم جهت چاپ و انتشار دستاوردهای پژوهشی (اخذ مجوز نشریات علمی پژوهشی و علمی ترویجی)	تقویت و توسعه ی مبانی علمی و نظری آموزش‌های مهارتی	سند چشم‌انداز
۰۵۱۷۰۹	فراهم کردن بسترهای لازم جهت برگزاری همایش‌های ملی و بین‌المللی	شناسایی نخبگان مهارتی در سطح ملی و بین‌المللی	سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه

راهبرد ۶: استاندارد سازی، اصلاح و بهبود روش‌ها و فرآیندها

سیاست ۱۸: بازنگری، اصلاح، توسعه و بهینه‌سازی الگوهای ارزشیابی مهارت

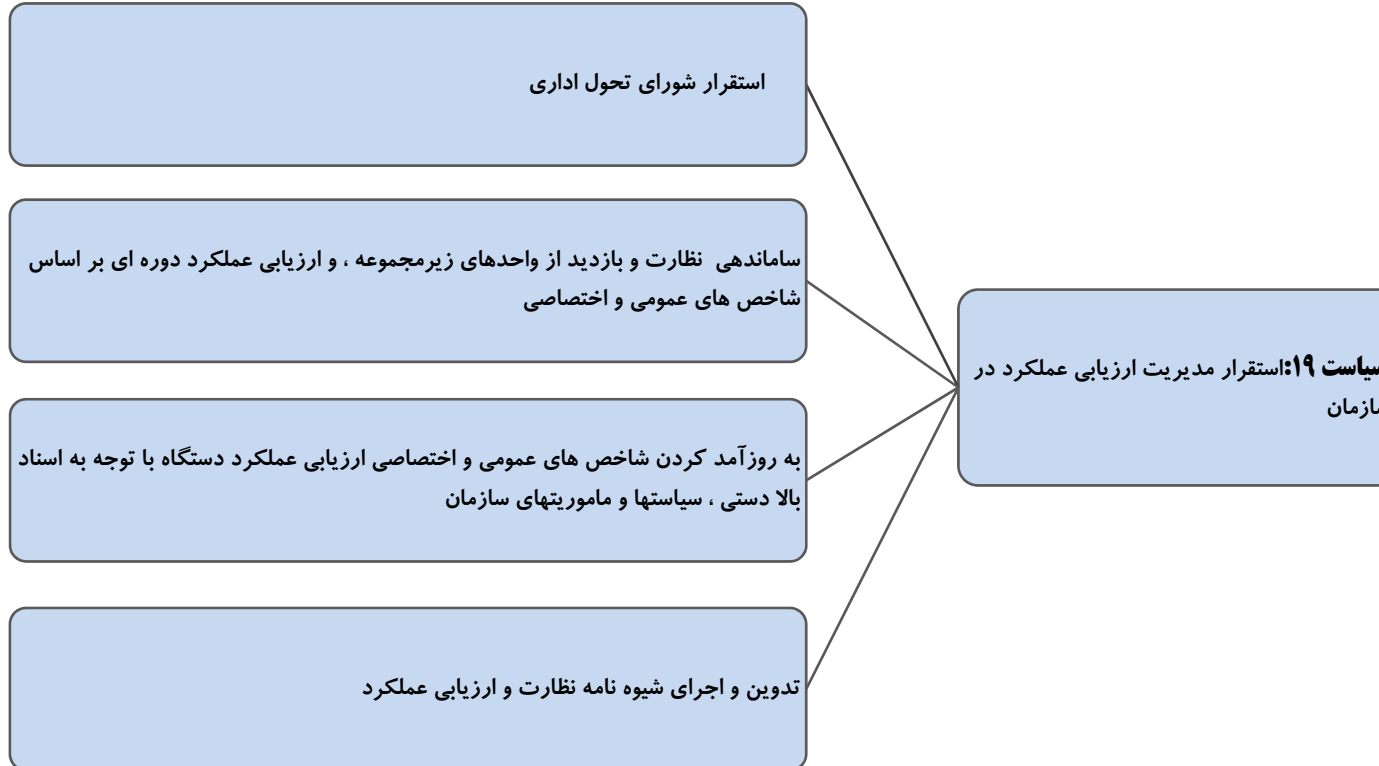
کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۶۱۸۰۱	برنامه‌ریزی جهت اجرای آزمون‌های کتبی بصورت الکترونیکی	ارتقاء کیفی آزمون‌ها، افزایش بهره‌وری، تحقق دولت الکترونیکی	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۱۸۰۲	برنامه‌ریزی جهت اجرای آزمون‌های کتبی و عملی بصورت پروژه‌ای و تک مرحله‌ای	ارتقاء کیفی آزمون‌ها و افزایش بهره‌وری	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۱۸۰۳	توسعه مراکز سنجش دولتی و ایجاد مراکز سنجش خصوصی	افزایش کیفیت ارزشیابی	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۱۸۰۴	برنامه‌ریزی جهت استانداردسازی و راه اندازی بانک سؤالات، پروژه‌ها و منابع آزمون	ارتقاء کیفی آزمون‌ها	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۱۸۰۵	برنامه‌ریزی جهت بازنگری نظام ارزشیابی مهارت مربیان و مدرسین	ارتقای اثربخشی آموزشی	بند «۵» ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۱۸۰۶	برنامه‌ریزی برای استانداردسازی فرآیندهای مرتبط با ارزیابی گواهینامه‌های آموزشی و مدارک تحصیلی و تجربیات مستند جهت احراز صلاحیت	ارتقای اثربخشی آموزشی و بازخورد از آزمون‌ها	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۱۸۰۷	ساماندهی آزمون‌های ادواری و ایجاد سامانه ثبت نام الکترونیکی	ارائه خدمات مناسب به متقاضیان، حرکت در جهت تحقق دولت الکترونیک	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۱۸۰۸	فراهم کردن بسترهای لازم جهت صدور گواهینامه‌های سازمان به صورت الکترونیکی	ارائه خدمات مناسب به متقاضیان، تحقق دولت الکترونیک	برنامه پنجم توسعه، سیاست‌های نظام اداری، نظام تحول اداری
۰۶۱۹۰۱	استقرار و ساماندهی شورای تحول اداری	ایجاد سازوکارهای لازم جهت نوسازی و بهسازی فرآیندهای اداری	منشور کاری، سیاست‌های کلی نظام اداری و سیاست‌های تحول اداری
۰۶۱۹۰۲	ساماندهی نظارت و بازدید از واحدهای زیرمجموعه و ارزیابی عملکرد دوره‌ای بر اساس شاخص‌های عمومی و اختصاصی واحدهای صف و ستاد	بهبود روش‌ها و عملکرد کاری زیرمجموعه	منشور کاری و ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه

راهبرد ۰۶: استاندارد سازی، اصلاح و بهبود روش‌ها و فرآیندها

سیاست ۱۸: بازنگری، اصلاح، توسعه و بهینه‌سازی الگوهای ارزشیابی مهارت

الزامات قانونی	هدف	عنوان برنامه پیشنهادی	کد
آئین نامه مواد «۸۱» و «۸۲» قانون خدمات کشوری	تدوین شاخص‌های اختصاصی، تدوین برش استانی و انجام ارزیابی عملکرد یا استفاده از داده‌های آماری عملکرد	روزآمد کردن شاخص‌های عمومی و اختصاصی ارزیابی عملکرد دستگاه با توجه به اسناد بالا دستی، سیاست‌ها و ماموریت‌های سازمان	۰۶۱۹۰۳
شرح وظایف حراست	بهبود روش‌ها و عملکرد کاری زیرمجموعه	تدوین و اجرای شیوه‌نامه‌ی نظارت و ارزیابی عملکرد	۰۶۱۹۰۴

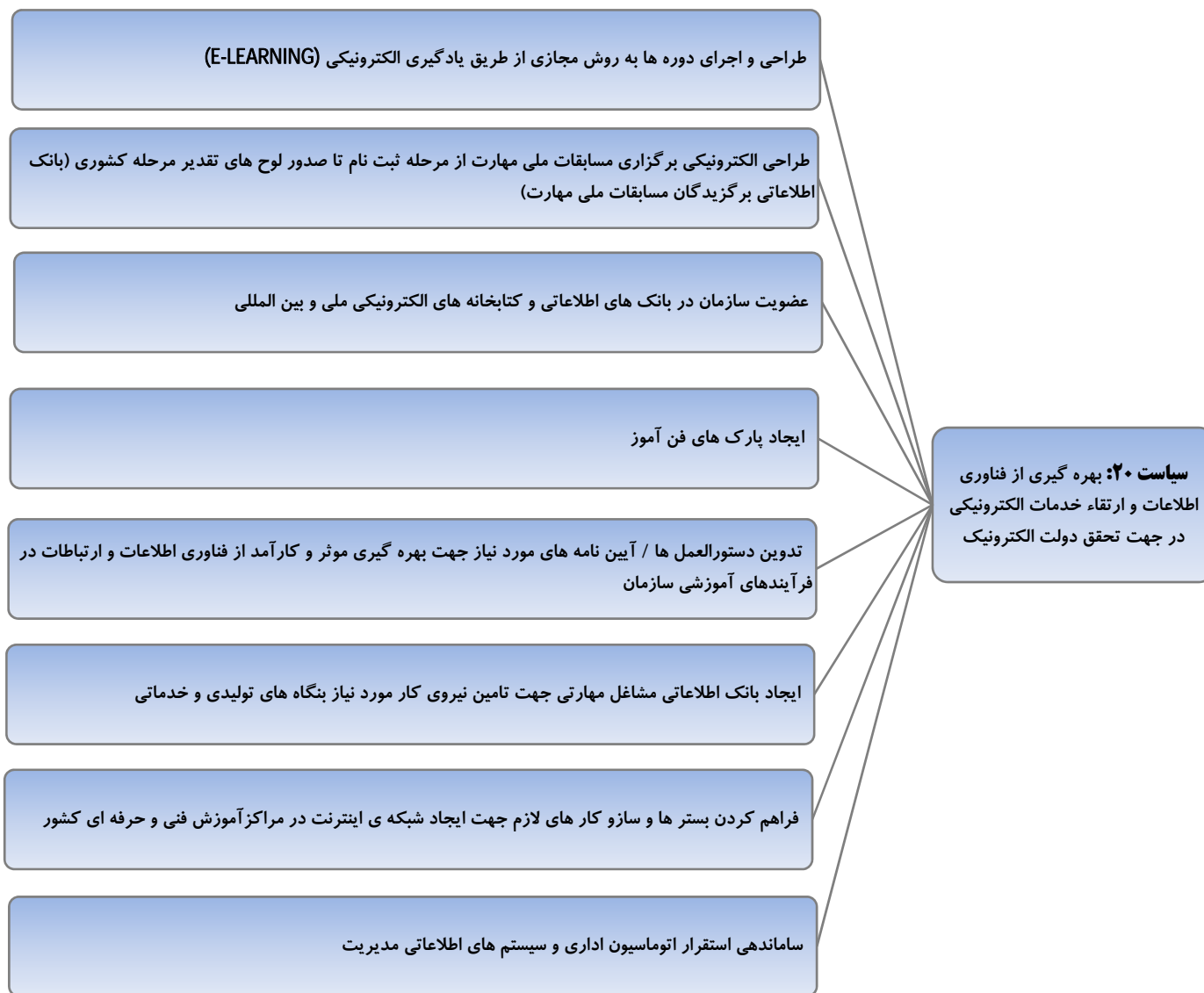

راهبرد ۶: استانداردهای - اصلاح و بهبود روشها و فرآیندها

سیاست ۱۹: استقرار مدیریت ارزیابی عملکرد در سازمان

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۶۱۸۰۱	استقرار شورای تحول اداری	ایجاد سازوکارهای لازم جهت نوسازی و بهسازی فرآیندهای اداری	منشور کاری - سیاستهای کلی نظام اداری - سیاستهای تحول اداری
۰۶۱۸۰۲	ساماندهی نظارت و بازدید از واحدهای زیرمجموعه، و ارزیابی عملکرد دوره ای بر اساس شاخص های عمومی و اختصاصی	در راستای بهبود روشها و عملکرد کاری زیرمجموعه	منشور کاری - ماده: «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۱۸۰۳	به روزآمد کردن شاخص های عمومی و اختصاصی ارزیابی عملکرد دستگاه با توجه به اسناد بالا دستی، سیاستها و ماموریتهای سازمان	تدوین شاخصهای اختصاصی، تدوین برش استانی، ارسال شاخصهای پیشنهادی به وزارتخانه متبوع انجام ارزیابی عملکرد یا استفاده از داده های آماری عملکرد	آئین نامه مواد «۸۱» و «۸۲» قانون خدمات کشوری
۰۶۱۸۰۴	تدوین و اجرای شیوه نامه نظارت و ارزیابی عملکرد	در راستای بهبود روش ها و عملکرد کاری زیرمجموعه	شرح وظایف حراست

راهبرد ۶: استانداردهای اصلاح و بهبود روش‌ها و فرآیندها

سیاست ۲۰: بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتقاء خدمات الکترونیکی در جهت تحقق دولت الکترونیک

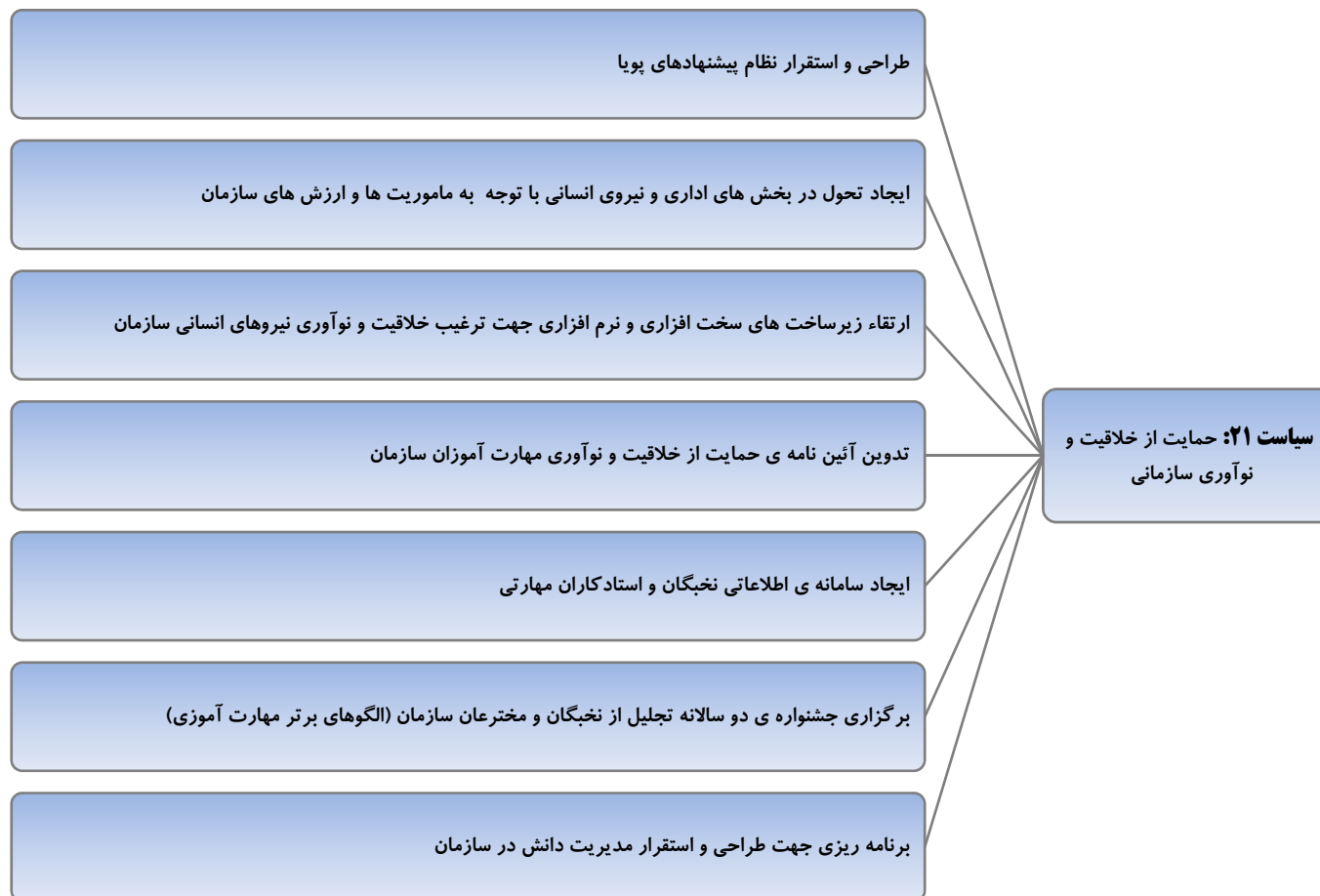
کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۶۲۰۰۱	ایجاد پورتال جامع مهارت‌آموزی الکترونیکی	دسترسی سریع به اطلاعات دقیق در کلیه‌ی حوزه‌های تخصصی سازمان	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۲۰۰۲	ایجاد بانک‌های اطلاعاتی در خصوص سوابق کارکنان سازمان، پیمانکاران، اتباع بیگانه، مأمورین اعزامی به خارج از کشور، افراد کارآمد و ارزشی و ...	جمع‌آوری اطلاعات لازم و ارائه مشاوره‌ها و راهکارهای مناسب به مسئولین سازمان	شرح وظایف حراست
۰۶۲۰۰۳	تدوین الگوی شایستگی مربیان یادگیری الکترونیکی	بکارگیری الگوی مناسب شایستگی جهت مربیان در یادگیری الکترونیکی تقویت توانمندی‌های مربیان در یادگیری الکترونیکی	بندهای «۳،۴، ۵، ۱۰، ۲۶» سیاست‌های کلی نظام اداری و بند «۱» سیاست‌های کلی اشتغال
۰۶۲۰۰۴	تولید و انتشار خبرنامه الکترونیک	اطلاع رسانی مستمر	منشور کاری
۰۶۲۰۰۵	به‌روز رسانی و تقویت پایگاه اطلاع رسانی سازمان در ارتباط با آموزش‌های مهارتی	ایجاد وحدت رویه در وضعیت آموزش دوره‌های پیشرفته توسعه آموزش‌های مورد نیاز دانشجویان و دانش‌آموختگان	بند «۱۳» سیاست‌های نظام امور اداری و بندهای «۲ و ۱» سیاست‌های کلی اشتغال
۰۶۲۰۰۶	به‌روز رسانی تلفن گویای ۱۶۷	ارتقای وضعیت پاسخگویی به ارباب‌رجوع	مواد «۳۶، ۳۷، ۳۸، ۴۰» قانون مدیریت خدمات کشوری، ماده «۲» مصوبه طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری
۰۶۲۰۰۷	ارائه مشاوره آموزشی و شغلی الکترونیکی به مخاطبین سازمان	انطباق آموزش‌های سازمان با بازار کار	منشور کاری
۰۶۲۰۰۸	رهگیری وضعیت اشتغال مهارت‌آموختگان به صورت الکترونیکی با همکاری مراکز کارایی	تشکیل بانک مهارت‌آموختگان	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۲۰۰۹	تهیه و راه‌اندازی سامانه‌ی نظارت بر پروژه‌های عمرانی (سایت مدیریت امور عمرانی)	کنترل پیشرفت فیزیکی پروژه‌ها، تامین بستر الکترونیکی جهت گزارش‌گیری و رصد پروژه‌ها	برنامه پنجم توسعه

راهبرد ۶: استانداردهای اصلاح و بهبود روش‌ها و فرآیندها

سیاست ۲۰: بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتقاء خدمات الکترونیکی در جهت تحقق دولت الکترونیک

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۶۲۰۱۰	طرح الکترونیکی برگزاری مسابقات ملی مهارت از مرحله ثبت نام تا صدور لوح‌های تقدیر مرحله کشوری (بانک اطلاعاتی برگزیدگان مسابقات ملی مهارت)	افزایش انسجام مسابقات در سه مرحله	مواد «۳۷،۳۶ و ۳۸» قانون مدیریت خدمات کشوری
۰۶۲۰۱۱	طراحی و اجرای دوره‌ها به روش مجازی از طریق یادگیری الکترونیکی (E-LEARNING)	افزایش دامنه جامعه هدف	سیاست‌های اشتغال کلی
۰۶۲۰۱۲	عضویت سازمان در بانک‌های اطلاعاتی و کتابخانه‌های الکترونیکی ملی و بین‌المللی	تسریع در ارائه خدمات و کسب اطلاعات و دانش روز	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۲۰۱۳	ایجاد پارک‌های فن آموز	معرفی آموزش‌های مهارتی به نسل جوان	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه
۰۶۲۰۱۴	تدوین دستورالعمل‌ها / آیین نامه‌های مورد نیاز جهت بهره‌گیری مؤثر و کارآمد از فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرآیندهای آموزشی سازمان	- افزایش بهره‌وری سازمان - بهبود سرعت و کیفیت خدمات رسانی به متقاضیان	برنامه پنجم توسعه، نظام تحول اداری
۰۶۲۰۱۵	ایجاد بانک اطلاعاتی مشاغل مهارت جهت تامین نیروی کار مورد نیاز بنگاه‌های تولیدی و خدماتی	- مبتنی کردن آموزش‌های مهارتی بر اساس نیاز بازار کار - فراهم کردن بستر استفاده از مهارت‌آموزان در بازار کار	برنامه پنجم توسعه، منشور کاری
۰۶۲۰۱۶	فراهم کردن بسترها و ساز و کارهای لازم جهت ایجاد شبکه‌ی اینترنت در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای کشور	استفاده از فناوری اطلاعات جهت ارتقاء کیفی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	برنامه پنجم توسعه
۰۶۲۰۱۷	ساماندهی استقرار اتوماسیون اداری و سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت	تحقق دولت الکترونیک	نظام تحول اداری

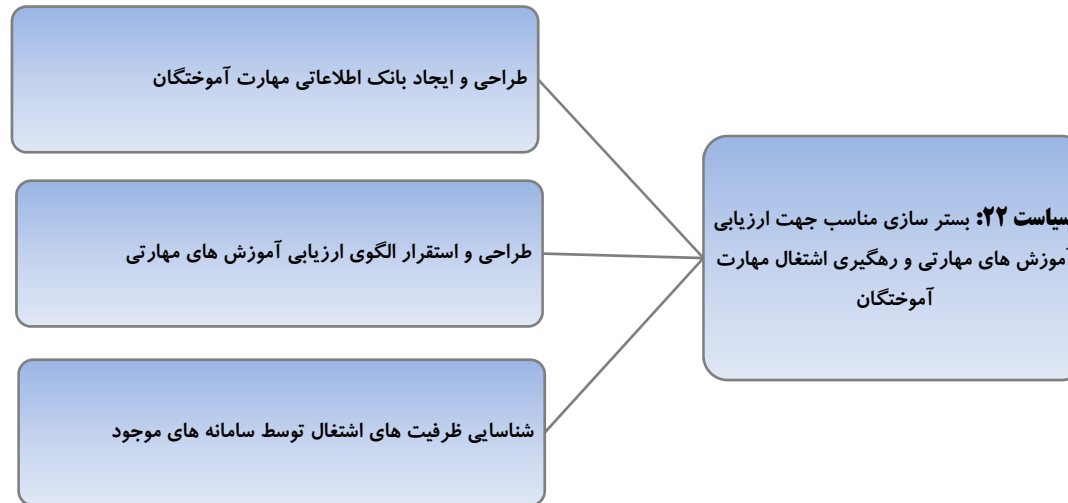

راهبرد ۶: استانداردهای، اصلاح و بهبود روشها و فرآیندها

سیاست ۲۱: حمایت از خلاقیت و نوآوری سازمانی

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۶۲۱۰۱	طراحی و استقرار نظام پیشنهادهای پویا	تقویت روحیه خلاقیت و نوآوری، بهبود بهره‌وری و خلاقیت	قانون مدیریت خدمات کشوری و سیاست‌های کلی نظام اداری
۰۶۲۱۰۲	ایجاد تحول در بخش‌های اداری و نیروی انسانی با توجه به ماموریت‌ها و ارزش‌های سازمان	حفظ و توسعه دانش سازمانی در سیستم اداری و نیروی انسانی سازمان	سیاست‌های کلی نظام اداری
۰۶۲۱۰۳	ارتقاء زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری جهت ترغیب خلاقیت و نوآوری نیروهای انسانی سازمان	ایجاد انگیزه جهت نوآوری و خلاقیت در فعالیتهای کاری	بند « ۲ » سیاست‌های کلی نظام اداری
۰۶۲۱۰۴	تدوین آئین‌نامه‌ی حمایت از خلاقیت و نوآوری مهارت‌آموزان سازمان	توجه به تسریع در بهبود فرآیندهای کاری و فعالیتهای	سند چشم‌انداز، سیاست‌های کلی اشتغال، برنامه پنجم توسعه، ماده «۴۶» و تبصره ماده «۲۶» قانون مدیریت خدمات کشوری
۰۶۲۱۰۵	ایجاد سامانه‌ی اطلاعاتی نخبگان و استادکاران مهارتی	تسریع در فرآیندهای کاری	ماده «۲۶» قانون مدیریت خدمات کشوری
۰۶۲۱۰۶	برگزاری جشنواره‌ی دو سالانه تجلیل از نخبگان و مخترعان سازمان (الگوهای برتر مهارت آموزی)	افزایش منزلت اجتماعی مهارت آموختگان	بندهای «۳۱» و «۵۰۷» منشور کاری
۰۶۲۱۰۷	برنامه‌ریزی جهت طراحی و استقرار مدیریت دانش در سازمان	حفظ و توسعه دانش سازمانی در سیستم اداری و نیروی انسانی سازمان	سیاست‌های کلی نظام اداری

راهبرد ۶: استانداردهای، اصلاح و بهبود روشها و فرآیندها

سیاست ۲۲: بستر سازی مناسب جهت ارزیابی آموزشهای مهارتی و رهگیری اشتغال مهارت آموختگان

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۶۲۲۰۱	طراحی و ایجاد بانک اطلاعاتی مهارت آموختگان	افزایش قابلیت دسترسی به مهارت آموختگان	منشور کاری، سیاستهای کلی اشتغال
۰۶۲۲۰۲	طراحی و استقرار الگوی ارزیابی آموزشهای مهارتی	بهره‌وری مهارتی و بهبود وضعیت آموزشی	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه، منشور کاری
۰۶۲۲۰۳	شناسایی ظرفیت‌های اشتغال توسط سامانه‌های موجود	هم‌سویی آموزشها با نیاز بازار کار	سیاستهای اشتغال بندهای «الف» و «ب» ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه

ارتقاء و توانمندسازی منابع انسانی سازمان

راهبرد ۷: ارتقاء و توانمندسازی منابع انسانی سازمان

سیاست ۲۳: جذب، نگه داشت و ارتقاء شایستگی (دانش، مهارت و نگرش) مربیان سازمان و بهبود شرایط رفاهی و معیشتی مربیان

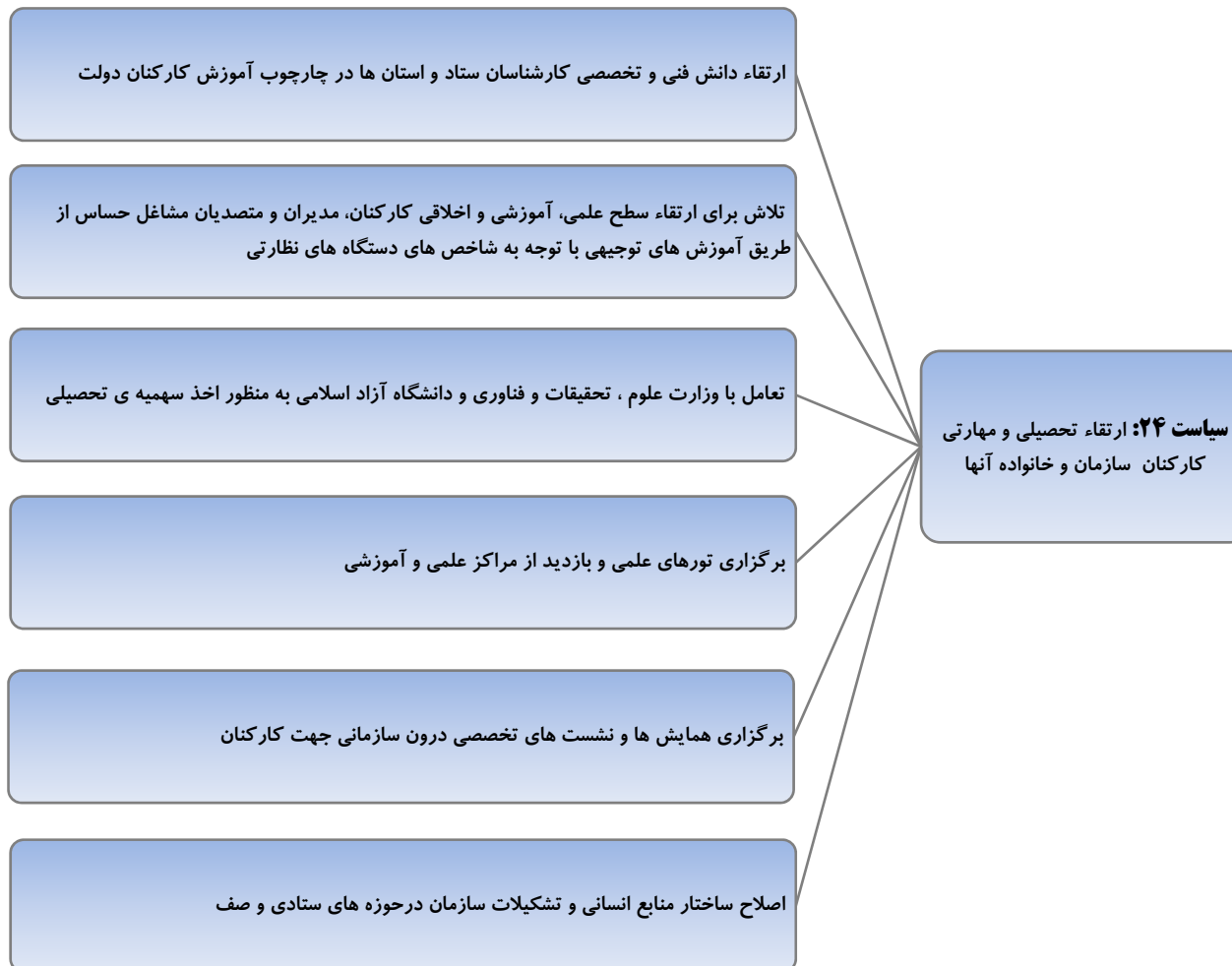
کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۷۲۳۰۱	طراحی و استقرار الگوی ارتقاء مربیان سازمان (رسمی، پیمانی و حق‌التدریس) با رویکرد افزایش انگیزه‌ی خلاقیت و نوآوری مربیان	ایجاد انگیزه و نشاط کاری ارتقاء بهره‌وری مربیان و استفاده از خلاقیت و توانمندی	منشور کاری، مصوبات شورای عالی تحول اداری
۰۷۲۳۰۲	طراحی و استقرار الگوی فعالیت مربیان با رویکرد ارتباط بین آموزش و حضور فعال در محیط کار	ایجاد ارتباط مؤثر بین محیط‌های علمی و محیط‌های کاری	ماده «۲۱» برنامه پنجم توسعه (اجرای طرح کارورزی)
۰۷۲۳۰۳	ساماندهی جذب و استخدام منابع انسانی در راستای توسعه و جذب مربیان	تامین کادر آموزشی مورد نیاز متناسب با توسعه فضاهای آموزشی	برنامه پنجم توسعه
۰۷۲۳۰۴	ساماندهی مربیان سازمان (حقوق، مزایا، عملکرد، وضعیت استخدام و سلامت)	افزایش انگیزه کاری مربیان	سیاست‌های نظام اداری ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری
۰۷۲۳۰۵	طراحی و تدوین بسته‌های آموزشی و فرهنگی ویژه‌ی مربیان سازمان	ارتقاء دانش و به روز کردن آگاهی‌های مربیان	برنامه پنجم توسعه بندهای «۱» و «۵» سیاست‌های نظام اداری ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری
۰۷۲۳۰۶	تبیین سیاست‌ها و برنامه‌های حمایتی مربیان جهت تقویت انگیزه توسعه فردی- شغلی	افزایش انگیزه کاری مربیان	منشور کاری
۰۷۲۳۰۷	آسیب‌شناسی وضعیت حرفه‌ای و شغلی مربیان سازمان	شناسایی نقاط ضعف و اصلاح و رفع موارد آسیب	منشور کاری
۰۷۲۳۰۸	ایجاد ساز و کارهای لازم جهت ایجاد تشکلهای تخصصی مربیان	استفاده از پتانسیل بالقوه مربیان آموزشی	منشور کاری
۰۷۲۳۰۹	ایجاد بسترهای لازم جهت ارتقاء جایگاه علمی و سازمانی مربیان	دستیابی به تعالی سازمان	منشور کاری
۰۷۲۳۱۰	برگزاری تورهای علمی و بازدید از مراکز علمی- آموزشی برای مربیان	ارتقاء دانش و به روز کردن آگاهی‌های مربیان	برنامه پنجم توسعه
۰۷۲۳۱۱	اعزام مربیان خبره و توانمند سازمان به کشورهای توسعه یافته	- ارتقاء دانش و به روز کردن	سیاست‌های نظام اداری، منشور

راهبرد ۰۷: ارتقاء و توانمندسازی منابع انسانی سازمان

سیاست ۲۳: جذب، نگه داشتن و ارتقاء شایستگی (دانش، مهارت و نگرش) مربیان سازمان و بهبود شرایط رفاهی و معیشتی مربیان

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
	جهت کسب تجارب مهارتی منطبق با رشد و پیشرفت فناوری	آگاهی‌های مربیان - افزایش انگیزه کاری مربیان	کاری
۰۷۲۳۱۲	تدوین ساز و کارهای لازم جهت جذب مربیان حق‌التدریسی توانمند و شایسته	استفاده از پتانسیل بالقوه مربیان	سیاست‌های نظام اداری، سند چشم انداز
۰۷۲۳۱۳	برنامه‌ریزی جهت تدوین آیین‌نامه‌ی ارتقاء و توانمندسازی مربیان	ارتقاء دانش و مهارت و به روز کردن آگاهی‌های مربیان	سیاست‌های نظام اداری، سند چشم انداز، برنامه پنجم توسعه
۰۷۲۳۱۴	ساماندهی پرداخت حق‌التدریس برای مربیان و اساتید صنایع و فناوری‌های برتر (High-Tech)	جذب مربیان با توانمندی‌های بالا	سیاست‌های کلی اشتغال، برنامه پنجم توسعه
۰۷۲۳۱۵	طراحی و استقرار الگوی فرآیند مدیریت (انتخاب، انتصاب، ارتقاء و عملکرد) مراکز و مؤسسات آموزشی سازمان بر اساس شایستگی	بهبود سطح مدیریت مراکز و مؤسسات آموزشی سازمان، تحقق سیاست‌های نظام اداری کشور، مبتنی کردن فرآیند مدیریت بر اساس شایستگی سالاری	سیاست‌های نظام اداری

راهبرد ۰۷: ارتقاء و توانمندسازی منابع انسانی سازمان

سیاست ۲۴: ارتقاء تحصیلی و مهارتی کارکنان سازمان و خانواده آنها

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۷۲۴۰۱	ارتقاء دانش فنی و تخصصی کارشناسان ستاد و استان‌ها در چارچوب آموزش کارکنان دولت	ارتقاء سطح دانش فنی و تخصصی کارکنان دفاتر فنی، پشتیبانی علمی مسئولان دفاتر فنی استان‌ها و افزایش بهره‌وری و اثربخشی منابع انسانی	بخشنامه ۲۰۰/۱۸۳۴ مورخ ۹۰/۱/۳۰ معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهور
۰۷۲۴۰۲	تلاش برای ارتقاء سطح علمی، آموزشی و اخلاقی کارکنان، مدیران و متصدیان مشاغل حساس از طریق آموزش‌های توجیهی با توجه به شاخص‌های دستگاه‌های نظارتی	ارتقاء توانمندی کارکنان بر مبنای قوانین و مقررات جاری	پاسخگویی سازمان به دستگاه‌های نظارتی و لزوم رعایت کلیه ضوابط توسط مدیران و افراد شاغل در مشاغل حساس
۰۷۲۴۰۳	تعامل با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاه آزاد اسلامی به منظور اخذ سهمیه‌ی تحصیلی	ارتقاء سطح دانش و مدارک تحصیلی همکاران	ماده «۱۱۰» قانون کار
۰۷۲۴۰۴	برگزاری تورهای علمی و بازدید از مراکز علمی و آموزشی	ایجاد فضای نشاط علمی و آموزشی برای همکاران	بندهای «۱» و «۵» سیاست‌های ابلاغی نظام اداری از سوی مقام معظم رهبری
۰۷۲۴۰۵	برگزاری همایش‌ها و نشست‌های تخصصی درون سازمانی جهت کارکنان	ایجاد فضای تعامل و هم‌اندیشی جهت ارتقاء دانش و به روز نمودن اطلاعات	بندهای «۱» و «۵» سیاست‌های ابلاغی نظام اداری از سوی مقام معظم رهبری
۰۷۲۴۰۶	اصلاح ساختار منابع انسانی و تشکیلات سازمان در حوزه‌های ستادی و صف	تقویت زیرساخت‌های مورد نیاز جهت تحقق اهداف	نظام تحول اداری، سیاست‌های نظام اداری

راهبرد ۷: ارتقاء و توانمندسازی منابع انسانی سازمان

سیاست ۲۵: ارتقاء سطح سلامت جسمی، روحی و فرهنگی کارکنان و خانوادگی آنها

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۷۲۵۰۱	انعقاد قرارداد بیمه درمان گروهی کارکنان و افراد تحت تکفل آنها و ادامه روند مشارکت سازمان در تحت پوشش قراردادن بیمه تکمیلی کارکنان به صورت بیمه طلایی	حمایت مالی جهت تأمین مخارج درمان همکاران	ماده « ۸۵ » قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده « ۴۴ » قانون برنامه پنجم
۰۷۲۵۰۲	انعقاد تفاهم‌نامه با نهادهای بیمه‌گر جهت استفاده کارکنان از بیمه عمر تکمیلی	تأمین آسایش خاطر همکاران	سیاست‌ها و برنامه‌های رفاهی سازمان
۰۷۲۵۰۳	انعقاد قرارداد بیمه اتومبیل جهت استفاده کارکنان از مزایای خدمات تخفیف و پرداخت اختصاصی آن	تأمین آسایش خاطر همکاران	سیاست‌ها و برنامه‌های رفاهی سازمان
۰۷۲۵۰۴	انعقاد قرارداد بیمه آتش‌سوزی و حوادث طبیعی برای مراکز آموزشی و اداری تحت پوشش	حفظ و صیانت از اموال دولتی	مصوبه هیأت محترم وزیران
۰۷۲۵۰۵	پرداخت تسهیلات به طرق مختلف با در نظر گرفتن افزایش نقدینگی صندوق رفاه و تعاون و تعاونی اعتبار کارکنان سازمان	رفع نیازهای مالی کارکنان	برنامه‌ها و سیاست‌های کلی سازمان، دستورالعمل داخلی پرداخت وام ضروری مصوب کمیته رفاهی سازمان
۰۷۲۵۰۶	انعقاد قرارداد بیمه مسئولیت مدنی برای کارکنان و کارآموزان ادارات کل و مراکز آموزشی تحت پوشش	تأمین آسایش خاطر کارکنان	قانون مسئولیت مدنی در قبال افراد
۰۷۲۵۰۷	ساماندهی و ارتقاء فعالیت‌های زیارتی، سیاحتی و گردشگری کارکنان	انبساط خاطر و ایجاد نشاط و تجدید قوای جسمی و ذهنی کارکنان	مصوبات دولت در خصوص نحوه هزینه نمودن اعتبارات خارج از شمول
۰۷۲۵۰۸	طراحی و برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های ورزشی تربیتی و آموزشی ویژه کارکنان و خانواده آنها	تحقق برنامه‌های راهبردی سازمان بسیج مستضعفان	برنامه پنجم توسعه

راہبرد ۷: ارتقاء و توانمندسازی منابع انسانی سازمان

سیاست ۲۵: ارتقاء سطح سلامت جسمی، روحی و فرهنگی کارکنان و خانوادہی آنها

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۷۲۵۰۹	ساماندهی و تقویت تشکلهای تعاونی جهت حمایت و گسترش سطح فعالیت‌های آن (مصرف، اعتبار و مسکن) حمایت از اتحادیه تعاونی‌های کارکنان و تعاونی‌های بازنشستگان سازمان	ارتقاء سطح خدمت‌رسانی به کارکنان و افزایش اعضاء تحت پوشش	اصل «۴۴» قانون اساسی، مواد «۳» و «۲۴» قانون مدیریت خدمات کشوری، برنامه و سیاست‌های رفاهی سازمان، بند «۵» تبصره «۵» ماده «۸۸» قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
۰۷۲۵۱۰	طرح پیشگیری از بروز بیماری‌ها در بین کارکنان از طریق اجرای پایش دوره‌ای هر یکسال یکبار	تأمین و ارتقاء سلامت کارکنان	بند (ج) ماده «۳۱» و ماده «۳۲» برنامه پنجم توسعه
۰۷۲۵۱۱	تشکیل کمیته‌ی حمایت از همکاران مبتلا به بیماری‌های خاص یا صعب‌العلاج و اعضای خانوادہ آنها	کمک و تأمین بخشی از هزینه‌های درمان	برنامه‌ها و سیاست‌های رفاهی سازمان
۰۷۲۵۱۲	اجرای طرح ترویج فرهنگ انتقال خون در بین کارکنان سازمان از طریق استقرار تیم انتقال خون سیار	مشارکت کارکنان در کمک به همنوعان، تأمین سلامت جسمی	برنامه تقاضای همکاری سازمان انتقال خون از دستگاه‌های دولتی
۰۷۲۵۱۳	توسعه و بهبود ارائه‌ی خدمات بهداشتی و سلامتی به کارکنان	تأمین و ارتقاء سلامت	برنامه‌ها و سیاست‌های رفاهی سازمان
۰۷۲۵۱۴	طراحی و برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی برای کارکنان سازمانی از قبیل برنامه‌های مناسبتی مذهبی و ملی	تحقق برنامه‌های راهبردی سازمان بسیج مستضعفان	برنامه پنجم توسعه
۰۷۲۵۱۵	طراحی و اجرای برنامه‌های اردویی و گردشگری به منظور تقویت روحیه‌ی کارکنان	تحقق برنامه‌های راهبردی سازمان بسیج مستضعفان	برنامه پنجم توسعه
۰۷۲۵۱۶	طراحی، برنامه‌ریزی و اجرای دوره‌های ویژه حفظ، ارتقاء و انسجام عملیاتی اعضای بسیج سازمان	تحقق برنامه‌های راهبردی سازمان بسیج مستضعفان	برنامه پنجم توسعه

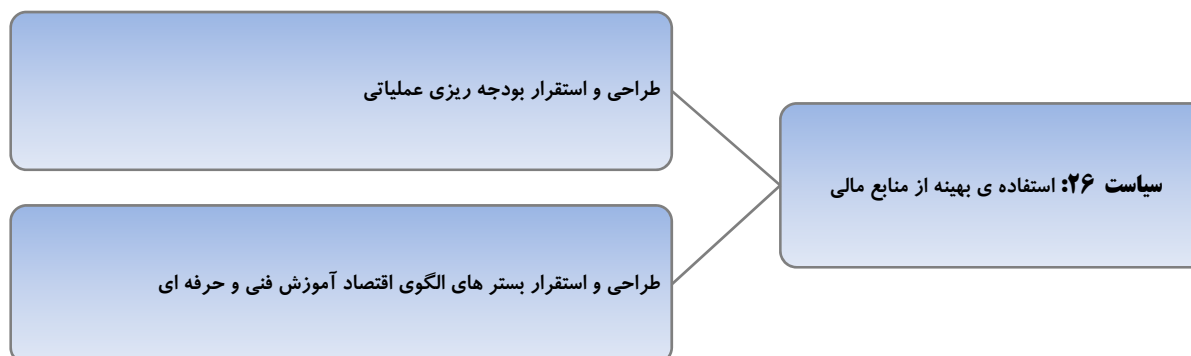
راهبرد ۰۷: ارتقاء و توانمندسازی منابع انسانی سازمان

سیاست ۲۵: ارتقاء سطح سلامت جسمی، روحی و فرهنگی کارکنان و خانوادگی آنها

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۷۲۵۱۷	طراحی، برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های تبلیغاتی جهت حفظ آثار و ارزش‌های اسلامی و مناسبت‌های مذهبی و انتشار ویژه‌نامه‌های خبری	تحقق برنامه‌های راهبردی سازمان بسیج مستضعفان	برنامه پنجم توسعه
۰۷۲۵۱۸	ساماندهی وضعیت مأمورسراها، مراکز آموزشی خدماتی گردشگری و هتل داری	انبساط خاطر و ایجاد نشاط و تجدید قوای جسمی و ذهنی کارکنان	سیاست‌های نظام اداری
۰۷۲۵۱۹	ایجاد ساز و کارهای لازم جهت تحکیم بنیان خانوادگی کارکنان سازمان	تأمین آسایش خاطر همکاران	برنامه پنجم توسعه
۰۷۲۵۲۰	برنامه ریزی جهت بهبود کیفیت زندگی کارکنان	تأمین آسایش خاطر همکاران	سیاست‌های نظام اداری
۰۷۲۵۲۱	برنامه ریزی جهت استفاده از توانمندی‌های کارشناسی و تخصصی بازنشستگان سازمان	استفاده بهینه از ظرفیت‌های نیروی انسانی سازمان	سیاست‌های نظام اداری
۰۷۲۵۲۲	برنامه ریزی جهت ارائه خدمات رفاهی و فرهنگی به بازنشستگان سازمان	تأمین آسایش خاطر همکاران	سیاست‌های نظام اداری

توسعه و ارتقاء بهره‌وری منابع مالی سازمان

راهبرد ۸- : توسعه و ارتقاء بهره‌وری منابع مالی سازمان

سیاست ۲۶ : استفاده‌ی بهینه از منابع مالی

الزامات قانونی	هدف	عنوان برنامه پیشنهادی	کد
برنامه پنجم توسعه	تحقق برنامه پنجم توسعه	طراحی و استقرار بودجه ریزی عملیاتی	۰۸۲۶۰۱
برنامه پنجم توسعه	تحقق برنامه پنجم توسعه	طراحی و استقرار بسترهای الگوی اقتصاد آموزش فنی و حرفه‌ای	۰۸۲۶۰۲

راهبرد ۸: توسعه و ارتقاء بهره‌وری منابع مالی سازمان

سیاست ۲۷: افزایش منابع درآمدی سازمان

کد	عنوان برنامه پیشنهادی	هدف	الزامات قانونی
۰۸۲۷۰۱	وصول مطالبات سازمان از سازمان‌ها و مؤسسات دیگر	تحقق برنامه‌های آموزشی سازمان	مواد ۲۱۶، ۲۱۷ و ۲۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه
۰۸۲۷۰۲	فراهم کردن بسترهای مناسب برای دریافت کمک خیرین جهت توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای از جمله تصویب قوانین و پیگیری از مراجع ذیصلاح و اخذ مجوزهای لازم جهت استفاده از کمک خیرین	تحقق برنامه‌های آموزشی سازمان	مواد ۲۱۶، ۲۱۷ و ۲۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه
۰۸۲۷۰۳	تدوین و ارائه راهکارهایی جهت افزایش درآمدهای سازمان	- تحقق برنامه‌های آموزشی سازمان - تقویت منابع مالی سازمان جهت بهبود کیفیت آموزش‌ها	مواد ۲۱۶، ۲۱۷ و ۲۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه
۰۸۲۷۰۴	برنامه ریزی جهت انعقاد قراردادهای آموزش مهارتی با سایر دستگاه‌ها و سازمان‌ها	- تحقق برنامه‌های آموزشی سازمان - تقویت منابع مالی سازمان جهت بهبود کیفیت آموزش‌ها	مواد ۲۱۶، ۲۱۷ و ۲۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه

منابع و مآخذ

- ۱- داریانی احمدپور، محمود، کارآفرینی. تهران، انتشارات پردیس، ۱۳۷۸
- ۲- مبینی، مهدی، مقاله عوامل مؤثر بهره‌وری. نگرشی به مفهوم بهره‌وری، ۱۳۸۸
- ۳- منصور، جهانگیر، ۱۳۸۲، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸- اصلاحات و تغییرات و متمیم قانون اساسی مصوب ۱۳۶۸، تهران: نشر دوران، چاپ پانزدهم
- ۴- منصور، جهانگیر، ۱۳۹۰، قانون کار: نشر دوران/ چاپ شصت و چهارم
- ۵- منصور، جهانگیر، قوانین و مقررات هدمند کردن یارانه‌ها و مدیریت خدمات کشوری، نشر دید، ۱۳۸۹
- ۶- کنگرانی، مهدی، قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)، انتشارات جمال الحق، ۱۳۹۰
- ۷- معاونت حقوقی ریاست جمهوری معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، (۱۳۹۰). مجموعه قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، تهران: مرکز انتشارات معاون تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، چاپ سوم
- ۸- مصوبه اصل ۱۲۳ قانون اساسی ریاست جمهوری شماره ۲۵۸/۵۷۱۵۳ مورخ ۸۹/۸/۳ «قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات» www.president.ir/fa
- ۹- قانون اهداف و وظایف آموزش و پرورش <http://www.dastour.ir/brows/>
- ۱۰- نقشه جامع علمی کشور <http://www.iranculture.org/fa>
- ۱۱- سیاست‌های کلی اشتغال مقام معظم رهبری (مدظله العالی) <http://farsi.khamenei.ir>
- ۱۲- سیاست‌های نظام اداری مقام معظم رهبری (مدظله العالی) <http://farsi.khamenei.ir>
- ۱۳- مصوبه هیئت وزیران، آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری، ۱۳۸۹/۱۳۹۰
- ۱۴- مصوبه هیئت دولت، آیین نامه ایجاد و بهره برداری از دفاتر پیشخوان خدمات دولت <http://www.dolat.ir>
- ۱۵- سند تحول
- ۱۶- قانون کارآموزی مصوب ۱۳۴۹/۲/۶ مجلس شورای ملی
- ۱۷- آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری مصوبه هیئت وزیران مورخ ۱۳۹۰/۸/۱
- ۱۸- قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب اسفندماه ۱۳۷۴ <http://www.vojoudi.com/nezam/index.htm>
- ۱۹- قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹/۶/۲۶ مجلس شورای اسلامی <http://www.dadkhahi.net>
- ۲۰- دیوید، فردآر، م. ا. (۱۳۸۱). مدیریت استراتژیک. تهران: فرهنگی، چاپ سوم.
- ۲۱- محمدی، م. (بدون تاریخ). انتخاب استراتژی برای مدیریت دانش. ماهنامه آینده مدیریت- نشریه تدبیر شماره ۱۲۷.
- ۲۲- هانگر، جی دیوید و ویلن، توماس ال. (۱۳۸۱). مبانی مدیریت استراتژیک.

- .Tehran, Iran: Productivity, institute of study and research. (۲۰۰۱) . Kazemi, B & Abtahi, H
- Chandler, A. (۱۹۶۲). *Strategy and Structure, Chapters in the History of the Industrial Enterprise*, . MIT Press, Cambridge(Mass).
- Hax A.C., M. N. (۱۹۹۶). *The Strategy Concept & Process: A Pragmatic Approach*,. Prentice Hall.
- M., P. (۱۹۸۵). *Competitive Advantage: Creating & Sustaining Superior Performance*,. Free Press.
- Poter M. (۱۹۸۵). *Competitive Advantage: Creating & Sustaining Superior Performance*,. Free Press.
- Soliman, F .(۲۰۰۳) .Multinationals, Labor mangement and the Process of Reverse diffusion . *International Journal of Human Resource Management*. ۷۱۰-۶۹۶ , -۷۱۰
- useild, M .(۱۹۹۶) .Methodological Issues in Cross-Sectional and panel estimates of the human. ۴۲۳-۴۰۰ .
- Vickers, S. (۱۹۶۵). *The art of Judgment, chapman & Hall London*.